

BERETNING OM SKOLEFORENINGENS VIRKSOMHED I SKOLEÅRET 2013-2014

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

**Beretning om Skoleforeningens
virksomhed i skoleåret 2013-2014**

Udgivet af
Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.
Stuhrsallee 22
24937 Flensburg

Redaktion, sats og layout: Katrine Hoop
Korrektur: Tina Joost og Mette Tode
Fotos: Daniel Dürkop, Sven Mikolajewicz, Tim Riediger, Gertrud Termansen,
institutionernes billedmateriale, privatfotos og Flensburg Avis' arkiv
Tryk: Flensburg Avis

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

BERETNING OM
SKOLEFORENINGENS VIRKSOMHED
I SKOLEÅRET 2013-2014

ved direktør Anders Molt Ipsen

INDHOLD

SKOLEFORENINGEN	8
FÆLLESRÅDET	10
Valgområde I, Cornelius Hansen-Skolen	10
Valgområde II, Gustav Johannsen-Skolen	10
Valgområde III, Jens Jessen-Skolen	10
Valgområde IV, Duborg-Skolen.....	10
Valgområde V, A. P. Møller Skolen.....	11
Valgområde VI, Sønder Brarup Danske Skole	11
Valgområde VII, Husum Danske Skole	11
Valgområde VIII, Læk Danske Skole.....	12
Valgområde IX, Jes Kruse-Skolen.....	12
SYDSLESVIGUDVALGET.....	13
BERETNINGER.....	14
Formandens beretning.....	14
<i>ved formand Per Gildberg</i>	
Direktionens beretning.....	37
<i>ved direktør Anders Molt Ipsen</i>	
Pædagogisk Psykologisk Rådgivning	78
<i>ved ledende skolepsykolog Hans Jessen</i>	
Center for Undervisningsmidler	84
<i>ved centerleder skolekonsulent Claus Fischer</i>	
Feriekontoret.....	89
<i>ved leder af Feriekontoret, skolekonsulent Eberhard von Oettingen</i>	
Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig	93
<i>ved dens sekretær, Anne Winkelströter</i>	
Center for Mindretalspædagogik.....	96
<i>ved projektleder Elisa Sievers</i>	
Ladelund Ungdomsskole.....	99
<i>ved forstander Hans Jochimsen</i>	
Ungdomskollegiet	102
<i>ved forstander Allan Pedersen</i>	
Jaruplund Højskole	105
<i>ved forstander Dieter Paul Küssner</i>	

LÆRINGSMÅL OG UNDERVISNINGS- DIFFERENTIERING.....	108
<i>ved Ph.d. Bodil Nielsen</i>	
AF DAGBOGEN	122
NYE LEDERE	130
JUBILÆER.....	132
PENSIONISTER.....	133
VENNER, VI MISTEDE.....	135
STATISTIK	138
FERIEPLANER.....	143
DAGLIG LEDELSE OG ADMINISTRATION	144
Direktionen	144
Børne- og Skolefritidskontoret.....	144
Pædagogisk-Administrativ Afdeling.....	144
Personalekontoret.....	145
Økonomiafdelingen.....	145
Teknisk Afdeling	145
PÆDAGOGISKE OG FAGLIGE SERVICEYDELSER	146
Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR).....	146
Center for Undervisningsmidler i Sydslesvig (CfU).....	146
Skolekonsulenter ved PPR	147
Skolekonsulenter ved Skolekontoret og CfU	147
Feriekontoret.....	147
Voksenundervisningen	147
DAGINSTITUTIONER.....	149
Askfelt Børnehave.....	149
Aventoft Børnehave	149
Borreby Børnehave, Egernfærde.....	149

Bramstedlund Børnehave	149
Bredsted Børnehave	150
Bustrupdam Børnehave, Slesvig	150
Bydelsdorf Børnehave	150
Drage Børnehave	150
Duborg Børnehave, Flensborg	151
Egernførde Børnehave	151
Engelsby Børnehave, Flensborg	151
Fjordvejens Børnehave	152
Frederiksstad Børnehave	152
Garding Børnehave	152
Gottorp-Skolens Børnehave, Slesvig	152
Hanved Børnehave	153
Harreslev Børnehave	153
Harreslevmark Børnehave	153
Hatlund Børnehave	153
Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave, Slesvig	154
Hostrup Børnehave	154
Humtrup Børnehave	154
Husby Børnehave	155
Husum Børnehave	155
Ingrid-Hjemmet, Flensborg	155
Isted Børnehave	156
Jaruplund Børnehave	156
Julie Ramsing-Børnehaven, Flensborg	156
Jørgensby Børnehave, Flensborg	156
Kappel Børnehave	157
Kiel-Pries Børnehave	157
Kilseng Børnehave, Flensborg	157
Kobbermølle Børnehave	157
Lyksborg Børnehave	158
Læk Børnehave	158
Mårkær Børnehave	158
Nibøl Børnehave	158
Nystadens Vuggestue, Flensborg	159
Oksevejens Børnehave, Flensborg	159
Rendsborg Børnehave	159
Ringvejens Vuggestue	160

Risum Børnehave	160
Sild Danske Børnehave	160
Skovgades Børnehave, Flensborg.....	161
Skovlund Børnehave.....	161
Skt. Hans-Børnehaven, Flensborg.....	161
Store Vi-Vanderup Børnehave	162
Sønder Brarup Børnehave	162
Sørup Børnehave.....	162
Tarp Børnehave	162
Tarup Børnehave	163
Tønning Børnehave	163
Vesterallé Børnehave, Flensborg.....	163
Vestermølle Børnehave	164
Vyk Legestue.....	164
Ørsted Børnehave	164
Pedeller tilknyttet flere daginstitutioner i Flensborg.....	164
Pedel tilknyttet daginstitutionerne i Slesvig.....	164
Fritstillet medarbejder på tysk efterlønsordning (ATZ).....	164

SKOLER OG SKOLEFRITIDSORDNINGER.....	167
A. P. Møller Skolen, Slesvig.....	167
Askfelt Danske Skole	168
Bavnehøj-Skolen, Humtrup.....	168
Bredsted Danske Skole	169
Bøl-Strukstrup Danske Skole.....	169
Cornelius Hansen-Skolen, Flensborg	169
Duborg-Skolen, Flensborg.....	170
Ejderskolen, Rendsborg.....	171
Gottorp-Skolen, Slesvig	172
Gustav Johannsen-Skolen, Flensborg	172
Hans Helgesen-Skolen, Frederiksstad.....	173
Hanved Danske Skole	174
Harreslev Danske Skole	174
Hatlund-Langballe Danske Skole.....	175
Hiort Lorenzen-Skolen, Slesvig.....	175
Husby Danske Skole	175
Husum Danske Skole.....	176
Jaruplund Danske Skole	176

Jens Jessen-Skolen, Flensborg.....	177
Jernved Danske Skole, Dänischenhagen.....	177
Jes Kruse-Skolen, Egernførde.....	178
Jørgensby-Skolen, Flensborg.....	179
Kaj Munk-Skolen, Kappel.....	179
Kobbermølle Danske Skole	179
Ladelund-Tinningsted Danske Skole	180
Ladelund Ungdomsskole.....	180
Lyksborg Danske Skole	181
Læk Danske Skole	181
Medelby Danske Skole	182
Nibøl Danske Skole	182
Oksevejens Skole, Flensborg.....	182
Risby Danske Skole.....	183
Risum Skole/Risem Schölj.....	183
Satrup Danske Skole	184
Skovlund-Valsbøl Danske Skole.....	184
Store Vi Danske Skole	185
Sønder Brarup Danske Skole	185
Sørup Danske Skole	186
Treja Danske Skole	186
Trene-Skolen, Tarp.....	186
Uffe-Skolen, Tønning.....	187
Vanderup Danske Skole	187
Vesterland-Kejtum Danske Skole.....	187
Vestermølle Danske Skole.....	188
Vidingherreds Danske Skole, Nykirke	188
Vyk Danske Skole.....	189
Lærere på orlov	189
ØVRIGE INSTITUTIONER	190
Ungdomskollegiet	190
Jaruplund Højskole	190
Hjerpsted Børnehavokoloni.....	190
Sydslesvighjemmet Rendbjerg	190
Lejrskolen Vesterled.....	190
DRIFTSRÅDET.....	192

Humøret blandt eleverne var højt til arrangementet »En dag i felten...«.

SKOLEFORENINGEN

Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.

Stuhrsallee 22, 24937 Flensburg eller

Postfach 1461, 24904 Flensburg

Adresse i Danmark: Postboks 389, 6330 Padborg

Tlf. +49 (0) 461/5047 0

Fax +49 (0) 461/5047-137

www.skoleforeningen.org

post@skoleforeningen.org

DIREKTIONEN

Direktør Anders Molt Ipsen

Vicedirektør/skolechef Uwe Prühs

Børne- og skolefritidschef Birgit Messerschmidt

Afdelingsleder Olaf Runz

STYRELSEN

for Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.

Repræsentant for valgområde I (Cornelius Hansen-Skolen, Flensburg)

Jytte Nickelsen, Flensburg

Repræsentant for valgområde II (Gustav Johannsen-Skolen, Flensburg)

Søren Harnow Klausen, Flensburg

Repræsentant for valgområde III (Jens Jessen-Skolen, Flensburg)

Andreas André Pastorff, Lyksborg

Repræsentanter for valgområde IV (Duborg-Skolen, Flensburg)

Per Gildberg, Flensburg

Niels Ole Krogh, Flensburg

Repræsentanter for valgområde V (A. P. Møller Skolen, Slesvig)

Michael Otten, Fokbæk

Michaela Bumann, Slesvig

Repræsentant for valgområde VI (Sønder Brarup Danske Skole, Sønderbrarup)

Michael Sørensen, Winnemark

Repræsentant for valgområde VII (Husum Danske Skole)

Udo Jessen, Treja, formand

Repræsentant for valgområde VIII (Læk Danske Skole)

Lars Tychsen Petersen, Nibøl

Repræsentant for valgområde IX (Jes Kruse-Skolen, Egernførde)

Birgit Jürgensen-Schumacher, Schwedeneck, næstformand

Repræsentant for »Friisk Foriining«

Sieke Peters, Stedesand/Stääsönj

Suppleanter

Jan Christiansen, Hanved (for Jytte Nickelsen)

Rainer Pingel, Oversø (for Søren Harnow Klausen)

Alexander von Oettingen, Husby (for Andreas André Pastorff)

Jens-Søren Jess, Flensborg (for Per Gildberg)

Oluf Hoppe, Hanved (for Niels Ole Krogh)

Jan Chr. Raetsch, Rendsborg (for Michael Otten)

Majbritt Penther Schnack, Lottorf (for Michaela Bumann)

Petra Bade, Bøl (for Michael Sørensen)

Susanne Weitz, Husum (for Udo Jessen)

Lars Bjerringgaard, Osterby (for Lars Tychsen Petersen)

Sylvia Grabowski-Fillmer, Egernførde (for Birgit Jürgensen-Schumacher)

Ingwer Boysen, Risum-Lindholm/Risem-Lunham (for Sieke Peters)

FÆLLESRÅDET

Fællesrådet er valgt for perioden 1. august 2014 – 31. juli 2017

VALGOMRÅDE I, CORNELIUS HANSEN-SKOLEN

Cornelius Hansen-Skolen, Flensborg

Anne Hanten
Haitham El-Rifai
Jytte Nickelsen
Bjørn Schwarz

Hanved Danske Skole

Jan Christiansen

Kobbermølle Danske Skole

Åse Jørgensen

Trene-Skolen, Tarp

Meike Nedbal
Maïke Rosenbaum

Vanderup Danske Skole

Werner Hauser

VALGOMRÅDE II, GUSTAV JOHANNSEN-SKOLEN

Gustav Johannsen-Skolen, Flensborg

Mai Fuglsang-Allkemper
Søren Klausen
Lene Laschke
Rainer Pingel
Jacob Ørsted

Harreslev Danske Skole

Manuela Egehøve
Neti Gajtani
Marie Werngreen

Jaruplund Danske Skole

Anja Budach

Satrup Danske Skole

Tanja Engler

Store Vi Danske Skole

Hans Christian Bang

VALGOMRÅDE III, JENS JESSEN- SKOLEN

Husby Danske Skole

Christian Anthonisen

Jens Jessen-Skolen, Flensborg

Andreas Krappitz
Alexander von Oettingen
Tanja Selle
Torsten Johannsen Voss

Lyksborg Danske Skole

Andreas André Pastorff
Tina Radzio

VALGOMRÅDE IV, DUBORG- SKOLEN

Duborg-Skolen, Flensborg

Dirk Daetz
Per Gildberg
Oluf Hoppe
Thore Bruun Jensen
Niels Ole Krogh
Jette Madsen

Jørgensby-Skolen, Flensborg

Christina Jensen-Biehl
Jens-Søren Jess
Anna Löwe
Matthias Maul-Nielsen
Wolf Semm

Oksevejens Skole, Flensborg

Timm Bochdamm
Jack Hansen

Vyk Danske Skole

Kristian Bußmann

VALGOMRÅDE V, A. P. MØLLER SKOLEN

Ejderskolen, Rendsborg

Kamilla Kristensen
Michael Otten
Jan Christian Raetsch

A. P. Møller Skolen, Slesvig

Michaela Bumann
Edgar Lork
Randi Kuhnt
Sabine Küster
Michael Sager
Bodil Taubert

Gottorp-Skolen, Slesvig

Susanne Birnmeyer
Ole Nielsen
Majbritt Penther Schnack

Hiort Lorenzen-Skolen, Slesvig

Dina Anthonisen

Solvej Erichsen

Jan Laufmann

Treja Danske Skole

Jörg Thomsen

Vestermølle Danske Skole

Meike Martensen

VALGOMRÅDE VI, SØNDER BRARUP DANSKE SKOLE

Bøl-Strukstrup Danske Skole

Claudia Wenzel

Hatlund-Langballe Danske Skole

Nicolaj Røm Skyum

Kaj Munk-Skolen, Kappel

Sandra Niebergall
Michael Sørensen

Sønder Brarup Danske Skole

Petra Bade
Rolf Taube
Gerwien Wächter

Sørup Danske Skole

Karl Eichler

VALGOMRÅDE VII, HUSUM DANSKE SKOLE

Bredsted Danske Skole

Sara Clausen
Ilona Heimböckel

Hans Helgesen-Skolen, Frederiksstad

Jörn Fischer
Jens Frank

Husum Danske Skole

Udo Jessen
Burkhard Klimm
Ingelore Weitz
Susanne Weitz

Uffe-Skolen, Tønning

Andreas Melzer
Nicole Schönhoff

VALGOMRÅDE VIII, LÆK DANSKE SKOLE**Bavnehøj-Skolen, Humtrup**

Michael Christiansen

Ladelund-Tinningsted Danske Skole

Kim Ture Olsen

Ladelund Ungdomsskole

Heike Lippert

Læk Danske Skole

Gabriele I. Brix
Manuela Gregersen
Lars Petersen
Sönke Wuggazer

Medelby Danske Skole

Lars Bjerringgaard

Nibøl Danske Skole

Mette Dam Edling

Vidingherreds Danske Skole, Nykirke

Malte Pörksen

Risum Skole/Risem Schölj

Dirk Koplin

Skovlund-Valsbøl Danske Skole

Andree Paulien

Vesterland-Kejtum Danske Skole

Julia Baute
Gernot Westendorf

VALGOMRÅDE IX, JES KRUSE-SKOLEN**Askfelt Danske Skole**

Inga Kayser

Jernved Danske Skole, Dänischenhagen

Paul Salwik

Jes Kruse-Skolen, Egernførde

Michael Bartz
Sylvia Grabowski-Fillmer
Julia Lück
Birgit Jürgensen-Schumacher
Luds Müller Thomsen

Risby Danske Skole

Alexander Wriedt

SYDSLESVIGUDVALGET

Formand for udvalget
Troels Ravn, MF
Socialdemokratiet

Kim Andersen, MF
Venstre

Martin Henriksen
Dansk Folkeparti

Fotos: Steen Brogaard/Folketinget

Pernille Vigsø Bagge, MF
Socialistisk Folkeparti

Lotte Rod, MF
Det Radikale Venstre

Sydslesvigudvalgets sekretariat:

Chefkonsulent Steffen Bang Pedersen, Undervisningsministeriet

Fuldmægtig Maiken Friche, Undervisningsministeriet p.t. orlov

Fuldmægtig Susan Parwini, Undervisningsministeriet

FORMANDENS BERETNING

ved formand Per Gildberg

I 2014 har der været stor opmærksomhed omkring 150-året for slaget ved Dybbøl. Danmark led et militært nederlag, der førte til afståelsen af landområderne Holsten, Lauenborg og Slesvig. Slaget ved Dybbøl var et konfrontationshøjdepunkt mellem Danmark på den ene side og Preussen og Østrig på den anden. De nationale modsætninger mellem Danmark og Preussen og blandt befolkningen i Slesvig og Holsten gav ikke plads til at rumme en befolkningsdel, der både kunne udfolde sig på dansk og tysk.

I 1914 – for 100 år siden – startede 1. verdenskrig. Resultatet af denne store krig førte blandt

andet til, at grænsen mellem Danmark og Tyskland blev reguleret på ny efter to folkeafstemninger i 1920, der sikrede en mere retfærdig og varig fred. Selv om grænsereguleringen var baseret på to folkeafstemninger, var det ikke gjort med det. Nej, mindretallenes rettigheder på begge sider af grænsen skulle også sikres ved at give de tilbageblevne muligheden for at udfolde sig sprogligt og kulturelt og pleje kontakten til moderlandene.

I 1920 kom Dansk Skoleforening for Sydslesvig på banen, da en kreds af forældre i Flensborg dannede en forening med den klare hensigt at sikre og fremme muligheden for en dansk skolegang syd for grænsen.

Elever fra Vesterland-Kejtum og Læk Danske Skole deltager i det dansk-tyske projekt »Dybbøl 1864 oplevet digitalt«.

I 2014 ser verden noget anderledes ud sammenlignet med de vilkår, der herskede efter 1920. Meget er sket siden da, og vi, der i dag er folkevalgte repræsentanter for Dansk Skoleforening for Sydslesvig, kan i højeste grad profitere af forudgående generationers indsats for, at dansk sprog og kultur er blevet udfoldet i det område, vi i dag betegner som Sydslesvig. Det positive resultat er et udtryk for omverdenens støtte; men også i lige så høj grad et udtryk for, at mennesker, der er hjemmehørende i Sydslesvig, helt bevidst har ønsket at fastholde og tilslutte sig dansk sprog og kultur.

Den fredelige kamp for mindretallets eksistens har siden 1920 især koncentreret sig om at få etableret vilkår for vores børn og unge, der grundlæggende sikrer retten til:

- dansk skolegang i hele landsdelen Sydslesvig
- forældrenes frie bekendelse uden indblanding fra myndighederne
- anerkendelse af afgangseksamener i både Danmark og Tyskland
- økonomisk ligestilling.

Der er tale om en mangeårig og vedholdende indsats udøvet

af politiske repræsentationer og folkelige foreninger i Danmark samt imødekommenhed og aktiv medvirken fra tysk side. Og sidst, men ikke mindst, har det danske mindretals repræsentanter igennem årene selvbevidst forstået at fremføre sine krav over for relevante myndigheder både nord og syd for grænsen samt i europæisk sammenhæng.

Jeg henviser bare kort til blandt andet Bonn-København-erklæringerne, Slesvig-Holstens skolelovgivning og forfatning, internationale aftaler herunder Rammekonventionen og Sprogpagten. Resultaterne er ikke kommet af sig selv!

VELERHVERVEDE RETTIGHEDER?

Når vi i 2014 begynder at tale om velerhvervede rettigheder, vil jeg minde om, at verden så noget anderledes ud for blot nogle få år siden. Vi skal kun tilbage til 2010, da den daværende CDU- og FDP-ledede regering i Kiel tilsidesatte lovgivningens bestemmelser om økonomisk ligestilling. Ligestillingen fra Kiel blev først genoprettet efter delstatsvalget i 2012, hvor regeringsflertallet kom til at bestå af SPD, De Grønne og SSW.

Og nu er vi kommet endnu et skridt videre, idet den nuværende regering med SSW's deltagelse har gennemført en revision af forfatningen. En ny passage i forfatningen knæsætter princippet om ligestilling af børn og unge fra de danske daginstitutioner og skoler i Sydslesvig. Denne tilføjelse forhindrer, at et almindeligt flertal i landdagen, som det skete i 2010, kan beslutte at tilsidesætte en ligestilling af det danske mindretals daginstitutioner og skoler, da dette fremover vil kollidere med forfatningens bestemmelser. I Dansk Skoleforening for Sydslesvig er vi særdeles glade for denne udvikling, og vi kan kun udtrykke en meget stor anerkendelse af SSW's indsats. Vi er dog også meget bevidste om, at forfatningsændringen kun er blevet til noget, fordi den er blevet bakket op af de andre partier i landdagen.

NY VALGPERIODE – NYE UDFORDRINGER

Som nyvalgte styrelses- og fællesrådsmedlemmer er det vores opgave at tage over, hvor de forhenværende slap. Det ligger ikke i kortene, at vi skal sidde og hvile os på forgangne tiders resultater. Nej, opgaven består nærmere i at få kendskab til

uafsluttede sager og samtidig være med til at pege på områder, der vil være relevante at arbejde med i de kommende år. Heldigvis sker der aldrig det, at alle folkevalgte repræsentanter er nye på én gang. Vi udgør en blanding af nye fællesrådsmedlemmer og gamle kendinge. Jeg hører til den sidste kategori, og jeg vil derfor i det følgende tillade mig at pege på ti områder i uprioriteret rækkefølge, der inden for de seneste år har udkrystalliseret sig som vigtige udfordringer for Skoleforeningen: Om- og udbygningen af fællesskoler, heldagsskoler, vuggestuer, sprog og læsning, den nye slesvig-holstenske skolelov, omregning af karaktergennemsnit for studentereksamen for elever på A. P. Møller Skolen og Duborg-Skolen, skolesocialarbejde, frisisk undervisning, Jaruplund Højskole og strukturelle forandringer.

1. Om- og udbygningen af fællesskoler

Den mest gennemgribende forandring, som Skoleforeningen har gennemført i de seneste år, er indførelsen af fællesskolerne. Omstruktureringen til ni fællesskoler, hvoraf to har gymnasieoverbygning, er blevet realiseret ud fra en langsigtet strategi.

De fem fællesskoler uden for Flensborg – Jes Kruse-Skolen i Egernførde, A. P. Møller Skolen i Slesvig, Sønder Brarup Danske Skole, Husum Danske Skole og Læk Danske Skole – er alle blevet om- og udbygget til formålet. Ligeledes har Jens Jessen-Skolen og Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg været igennem en gennemgribende om- og udbygning. Tilbage står to omfattende anlægsopgaver på Gustav Johannsen-Skolen og Duborg-Skolen, der vil blive

iværksat i løbet af de kommende år. Gustav Johannsen-Skolens om- og udbygning er sikret via midler fra Danmark, Slesvig-Holsten og Flensborg samt egne midler opsparet fra salg af bygninger. Duborg-Skolens om- og udbygning er sikret ved hjælp af en stor donation fra A. P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal.

Nu, hvor de fysiske rammer er ved at være på plads, handler

Eleverne i den nye 1. klasse på Husum Danske Skole glæder sig til deres første skoledag.

det om at bruge vores kræfter på at videreudvikle de aktiviteter, der foregår på skolerne, og skabe de bedst mulige faglige betingelser for dette.

2. Heldagsskoler

I de seneste år er der både nord og syd for grænsen igangsat en udvikling, der går ud på at skabe en større sammenhæng i børns liv og vilkår. I Danmark er det sket under overskriften helhedsskole, i Tyskland taler man om heldagsskolen. Ideen er grundlæggende den samme, nemlig at børns læring, trivsel og fritidsaktiviteter bør hænge bedre sammen i et ellers meget opsplittet liv mellem daginstitution, skole, fritidsaktiviteter og andre pasningsordninger. Der skal etableres bedre sammenhæng mellem vuggestue og børnehave og mellem børnehaven og skole. Skolen er ikke bare et undervisningssted, men skal danne ramme om børns læring, liv og trivsel. Ud fra denne forståelse er der i Danmark gennemført en folkeskolereform, der kort fortalt blander aktiviteter, lektiecaféer og undervisning i stedet for ensidigt at placere fritidsaktiviteter i forlængelse af skoledagen. De yngste elever får en skoleuge på ca. 30 timer, de mellemste ca. 32 ugentlige timer

og de ældste ca. 35 ugentlige timer.

I Slesvig-Holsten er det et krav, at børnene i 1. og 2. klasse er omfattet af undervisning og andre læringsaktiviteter i 20 ugentlige timer. I 3. og 4. klasse omfatter ordningen 25 ugentlige timer. Derudover gælder, at fællesskolens aktiviteter skal være åbne for alle klassetrin fra 1.-10. klasse. Det vil sige, at der i tilknytning til undervisningen skal tilbydes heldagsskoleaktiviteter herunder lektiecafé, og at eleverne skal have mulighed for at kunne få et varmt måltid mad.

Skoleforeningen er kommet langt med at tilbyde læringsmiljøer, der strækker sig fra den normale undervisningsbegyndelse til en række aktivitetstilbud, der tidsmæssigt går til mellem kl. 15 og 16. Således er 788 elever tilmeldt skolefritidsordninger på 30 skoler, og i fællesskolerne, der er placeret i de større byer, har alle nu, bortset fra Duborg-Skolen, etableret sig med heldagsskoletilbud. Der er ingen tvivl om, at forældre overalt efterspørger en udvidelse af de tidsmæssige rammer for skolernes tilbud herunder meningsfyldte aktiviteter efter

Elever eksperimenterer med marshmallows og spaghetti på Vesterland-Kejtum Danske Skole.

undervisningstiden. Vi bliver derfor også nødt til at overveje, hvordan vi kan befordre en yderligere udvikling af heldags-skolen.

Skoleforeningen har som bekendt opbygget en skolestruktur, hvor der til de enkelte fællesskoler i nærområdet er knyttet udstationerede fællesskoleklasser på 5. og 6. klassetrin. Bortset fra Vestermølle Danske Skole har alle skoler, udover de ni fællesskoler, udstationerede klasser på 5. og 6. klassetrin. På de fleste af disse skoler er der oprettet skolefritidsordninger. Spørgsmålet er:

Vil det fremover være en løsning at omdefinere skolefritidsordningerne til heldagsskoleordninger, da det ellers vil være nødvendigt at etablere sig med to forskellige ordninger – altså både heldagsskoleaktiviteter for elever på 5. og 6. klassetrin og så skolefritidsordninger for elever på 1.-4. klassetrin?

Konsekvensen af en sådan forandring vil være, at der på alle skoler er tale om samme model, at alle skoler udover de nuværende aktiviteter skal udbygges til også at tilbyde lektiecaféer og et varmt måltid mad. De seneste års udvikling med oprettelse

af skolefritidsordninger på efterhånden langt de fleste skoler har så absolut været en succes, der i høj grad har været med til at styrke de mindre skolars position. Samtidig har skolefritidsordningerne været med til at ligestille børn fra landdistrikterne i forhold til de muligheder, der hidtil har været tilbudt familierne i de større byer.

3. Vuggestuer

Skoleforeningen har igennem de seneste år sat meget ind på at udbygge antallet af vuggestuepladser, og hvis vi skal leve op til de krav, der stilles i det om-

givende samfund, må målsætningen være, at Skoleforeningen inden for en kort årrække er i stand til at tilbyde en vuggestueplads til ethvert barn, der efterspørger en plads i en dansk daginstitution.

Ud fra en sådan målsætning vil jeg vurdere, at der stadig er et stykke vej, før dette mål er nået. Pr. 1. september 2014 råder Skoleforeningen over 280 vuggestuepladser, og vi regner med, at dette tal udbygges til 395 pladser ved udgangen af 2015. Med en stigning på 116 vuggestuepladser til udgangen af 2015

Der tages godt imod de nye vuggestuepladser i Frederiksstad Børnehave.

vil der være tale om en særdeles markant udvikling, der vil forøge det samlede antal vuggestuepladser med 41 %. Stigningen i antallet af vuggestuepladser er markant i forhold til den hidtidige udvikling på området.

En kritisk røst vil måske stille spørgsmålstejn ved, om det overhovedet er nødvendigt at satse så meget på at sikre institutionsrammer for børn i alderen 1-3 år. I en OECD-rapport fra 2012¹ fastslås det, at barnets hjerne er mest modtagelig for udvikling af sprog, talforståelse, sociale kompetencer og selvkontrol, når barnet er mellem 12 og 36 måneder gammelt. Det vil sige, at vuggestuealderen er den periode, hvor børn er allermost modtagelige for indlæring af for eksempel dansk sprog, sange og mange andre kulturelle traditioner. Fra en mindretalssynsvinkel må vi betragte det som en særlig gave, hvis Skoleforeningen i løbet af de nærmeste år kan få udbygget antallet af vuggestuepladser, så der opnås en balance mellem udbud og efterspørgsel. I den aktuelle situation må vi dog stadig leve med, at en del børn først vil

kunne få en plads i en dansk børnehave efter at have gået i en tysk vuggestue i nogle år.

Lige så vigtigt, som det er at få skaffet flere vuggestuepladser, er det, at børnehaverne og vuggestuerne har en offensiv strategi for at lære børn sprog, og dette selvfølgelig allerhelst i et samarbejde med forældrene. Der kommer ikke sprog ud af ingenting, nej, der skal en faglig velfunderet og målrettet indsats til, for at børnene får det optimale ud af deres sproglige udvikling i vuggestuealderen. Jeg tænker på, hvilken afgørende forskel der må være, hvis man sammenligner et barn, der først begynder sin dansksproglige udvikling, når det kommer i børnehave, og så et barn, der i perioden fra 1-3 år er kommet langt med at forstå og tale det danske sprog.

Mulighederne for at øge antallet af vuggestuepladser er et spørgsmål om økonomi og prioritering af midler. Det skal ikke skjules, at denne udvikling hidtil har haft høj prioritet. I den forbindelse har det været afgørende, at det for Skolefor-

¹ OECD (2012), Starting Strong III: A Quality Toolbox for Early Childhood Education and Care, OECD Publishing.

eningen er lykkedes at få del i en række offentlige midler herunder tilskud fra en del kommuner, der har set det som en profileringsmulighed at kunne tilbyde vuggestuepladser til forældre fra det danske mindretal i netop deres kommune. At danske mindretalsfamilier på den måde bliver et aktiv for en kommune, hilser vi selvfølgelig meget velkomment. Der er tale om sameksistens på bedste vis og set i lyset af mange andre diskussioner, hvor man har taget udgangspunkt i, at børn fra det danske mindretal udgør en ekstra omkostning, er der her tale om en meget glædelig udvikling.

4. Sprog og læsning

Et veludviklet ordforråd og

sprog er en væsentlig forudsætning for en vellykket læseudvikling, og samtidig er det nøglen til at kunne klare skolens faglige udfordringer. Den sproglige indsats i daginstitutioner og skoler skal derfor forstås som et fælles anliggende, der ikke parkeres hos et bestemt hold specialister eller fag. Ligeledes er det helt afgørende, at arbejdet med børnenes sprog- og læseudvikling sker i et tæt samarbejde med forældrene, og at forældrene er bevidste om at støtte deres barns sproglige udvikling.

Sproget kommer ikke af sig selv, og det er derfor nødvendigt at tage initiativer, så daginstitutionerne udbygger deres systematiske indsats med at styrke

børnenes sprog fra en meget tidlig alder. Det vil blandt andet sige, at medarbejderne i vuggestuer, børnehaver og skoler har en klar strategi for og viden om, hvordan man styrker børnenes sproglige udvikling. Sprogindlæring skal være en integreret del af alle fag, hvor ordforråd, fagterminologi og forståelse af de faglige tekster hører med til den grundlæggende indsats.

Elevernes læsefærdigheder evalueres med årlige læseprøver på 2.-5. klassetrin. Resultaterne har desværre vist, at udviklingen i de sidste par år ikke har været

tilfredsstillende. Det er derfor glædeligt, at der er sat en række initiativer i gang, der skal være med til at vende udviklingen. Således er der ved dette skoleårs begyndelse blevet udpeget læsekoordinatore, der skal styrke læseindsatsen på den enkelte skole. Ligeledes er der afsat ekstra midler til at give udvalgte elever et ekstra læseskub på 1. og 2. klassetrin. PPR vil forstærke sin vejledende indsats over for de skoler, hvor læsestandpunkterne viser, at der er behov. Nye foldere vil gøre forældrene opmærksomme på deres rolle med henblik på at understøtte

Motiv fra Skoleforeningens nye sprogfoldere.

deres barns sproglige udvikling. I daginstitutionerne vil en række pædagoger deltage i videregående kurser, der har til formål at dygtiggøre deres arbejde med sprogindlæring.

De eksisterende mål for den sproglige indsats i daginstitutioner og skoler skal inden for dette skoleår udvides med mål for aldersgruppen 0-3 år samt 7.-10. klasses elever. I de kommende år skal paletten udbygges med mål for 11.-13. årgang, således at der skabes sammenhæng i den sproglige indsats for alle børn

og unge gennem hele forløbet i vores institutioner.

I sommerferien kunne man i Weekendavisen under overskriften »Solstrålehistorie« læse, at indvandrerbørn er blevet bedre til at mestre dansk, inden de starter i skole. Fremskridtet skyldes pædagogers intensive sprogindsats i daginstitutionerne, og at forældrene spiller med. I den sammenhæng udtaler chefen for afdelingen Børn og Unge i Aarhus Kommune, jeg citerer:

Højtlesning i Skovgades
Børnehave.

»Det viser, at man ved et metodisk dagligt fokus formår at afhjælpe de udfordringer, børnene har i treårsalderen. Vi ved jo, at sprog er en grundlæggende forudsætning at have med sig, både fagligt og socialt, når man starter i skolen. Så det er afgørende, at dagtilbuddene sætter ind her. Og det kræver en høj grad af systematik og inddragelse af forældrene.«

I de seneste år har styrelsen og direktionen brugt mange kræfter på at imødegå besparesestiltag. Jeg håber, at vi nu kommer ind i en fase, hvor vi har overskud til at sætte fokus på faglige tiltag og sætte ind med at styrke vores børn og unges sprog- og læsekompetencer.

5. Ny slesvig-holstensk skolelov

Pr. 1. august 2014 trådte en ny slesvig-holstensk skolelov i kraft, hvis indhold på nogle punkter nærmer sig nordisk skoletradition. Kort fortalt drejer det sig om:

1. En længere fælles læring, hvis udmøntning betyder, at eleverne grundlæggende skal undervises samlet, hvorved elevernes forskellige udviklingsmuligheder styrkes ved at gennemføre

en undervisning med indre differentiering. På fællesskolens 7.-10. klassetrin kan der afvigende herfra gennemføres en undervisning med ydre differentiering i enkelte fag i henhold til »KMK-aftalerne«, det vil sige kultusministerkonferencens aftaler vedrørende undervisningsdifferentiering. Skolens koncept for organisering af undervisningen i fællesskolen skal godkendes af samarbejdsrådet.

2. Udtalelser i stedet for karakterer indtil 7. klassetrin. Undtagelser herfra skal ifølge skoleloven besluttes af »Schulkonferenz«, der hos Skoleforeningen svarer til samarbejdsrådet. Ifølge Skoleforeningens vedtægter § 11 er denne beslutningskompetence dog placeret ved Fællesrådet: »Fællesrådet træffer endvidere beslutning om overordnede principper for skolens bedømmelse af elevernes arbejde.«
3. Gentagelse af et klassetrin kan først tillades fra 8. klasse.
4. Inddeling af elever efter skoleart i særlige afslutningsklasser afskaffes.
5. For oprykning til 10. klassetrin og til gymnasiet gælder,

at en elev højst må have ét 5-tal². Den hidtidige særregel om optagelse på gymnasiet ud fra en bestået realeksamen med et mindstekaraktergennemsnit er dermed udgået. I særlige tilfælde kan der gives dispensation ud fra en begrundet klasselærer-rådsanbefaling.

6. Ligestillingen af de danske skoler. Selv om ligestillingen af de danske skolers elever blev indført den 1. januar 2013, videreføres princippet om ligestilling i den nye skolelov med en beregningsmetode, der tager udgangspunkt i det forhandlingskompromis, der blev indgået mellem Skoleforeningen og SSW med repræsentanter fra

delstatsregeringen. Her måtte vi acceptere, at de overenskomstansatte læreres pensionsudgifter kom til at indgå i beregningsgrundlaget i stedet for tjenestemændenes pensionsudgifter. Som en kompensation opnåede Skoleforeningen og SSW at få opfyldt et i årtier fremført krav om en lovsikret løsning for tilskud til elevkørsel. Finansieringen af elevkørslen indgår nu i beregningsgrundlaget som en del af skolelovens bestemmelser om elevtilskudssatser.

I den forløbne periode har vi i styrelsen været opmærksomme på denne politiske udvikling, og udover, at vi har udtalt os positivt til den nye skolelov, har

² Svarende til F for oprykning til 10. klasse og E for oprykning til gymnasiet.

der været behov for at styrke indsatsen for at udvikle elevernes læring og faglighed ud fra egne forudsætninger. Derfor har et udvalg nedsat af styrelsen beskæftiget sig med, hvordan undervisningsdifferentiering kan tilgodeses på en bedre måde i undervisningen – ikke mindst set i lyset af den nye skolelovs bestemmelser. Initiativet er fulgt op på en række ledermøder og regionale møder med repræsentanter fra samtlige skoler. Ved dette skoleårs start har en række skoler gennemført pædagogiske dage med specielt fokus på emnet, og der er planlagt kurser med henblik på at styrke lærernes faglige og didaktiske kompetencer i undervisningsdifferentiering.

6. Omregning af karaktergennemsnit for studentereksamen for elever på A. P. Møller Skolen og Duborg-Skolen

I november måned 2012 meddelte Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser, at man ville ændre tabellen for omregning af eksamensgennemsnit for studentereksamen fra de gymnasiale uddannelser under Dansk

Skoleforening for Sydslesvig. Ændringen skete uden hensyntagen til de sydslesvigske studenteres særlige situation med 13 års skolegang med dansk sprog på modersmålsniveau. Forslaget om en ny omregningsordning gav anledning til, at Skoleforeningen fremsendte en udførlig stillingtagen den 28. november 2012 med kopi til både Sydslesvigudvalget og Dansk Generalkonsulat i Flensborg. I en skrivelse af 30. november 2012 understøttede generalkonsul Henrik Becker-Christensen Skoleforeningens synspunkter.

Til den 4. februar 2014 forblev Skoleforeningens høringsskrivelse ubesvaret. Vi fik pr. mail meddelt, at Uddannelses- og Forskningsministeriet³ nu ville ændre »omregningstabellen for eksamensgennemsnit fra Duborg-Skolen og A. P. Møller Skolen samt for Tyskland i øvrigt« med virkning for optagelse til de videregående uddannelser 2014.

I begrundelsen for ændringen indgår ikke de grundlæggende forskelle mellem mindretallets skoler og flertalsbefolkningen.

³ Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser skiftede i 2014 navn til Uddannelses- og Forskningsministeriet.

I modsætning til en studentereksamen taget i Danmark, hvor gennemsnittet forbliver uforandret, er det påtænkt, at nuværende og forhenværende afgangselever får et »flydende« gennemsnit, da omregningen skal ændres fra år til år.

Siden grænsedragningen i 1920 har der ikke været tvivl om det danske mindretals tilhørsforhold til det danske folk. Et væsentligt element i denne samhörighed har været anerkendelsen af mindretalsskolerne afgangsbeviser som danske, selv om de i kølvandet på Bonn-København-erklæringerne

fra 1955 blev udstedt i overensstemmelse med den slesvig-holstenske skolelov. Siden 1990'erne har spørgsmålet om omregningen været rejst nogle gange. Indtil nu er dette blevet løst ved en statistisk sammenligning af de sydslesvigske eksamensresultater med de danske. Med begrundelsen, at vores afgangselever tager en tysk eksamen, ændrer Uddannelses- og Forskningsministeriet fra i år omregningsgrundlaget fra Sydslesvig til hele Tyskland.

Beslutningen om ikke at ville foretage en statistisk sammenligning alene med den berørte

gruppe er ikke kun sagligt forkert, men også politisk problematisk i forhold til den danske mindretalspolitik, især da den nu indførte ordning favoriserer dimittender fra rent tyske gymnasier. Tankegangen om, at der ikke er forskel på studentereksamen fra de danske skoler i Sydslesvig i forhold til eksamen fra en offentlig tysk skole, må afvises.

På trods af mange henvendelser til både Sydslesvigudvalget, Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet er det ikke lykkedes at få ændret beslutningen. Skoleforeningen har derfor inden sommerferien taget et nyt initiativ og skrevet til undervisningsminister Christine Antorini og bedt om, at der bliver udarbejdet en procedure for, at de sydslesvigske studenter fremover kan få udstedt et dansk studentereksamensbevis.

Skoleforeningen forestiller sig, at der etableres et samarbejde mellem Undervisningsministeriet og de to sydslesvigske gymnasier for at sikre, at

- eksamenspapirerne udstedes på dansk
- der ikke opstår misforståelser

- de tildelte niveauer fremgår klart
- karaktergennemsnittet er entydigt og permanent.

Dette vil betyde, at vores dimittender ved optagelse betragtes som danske og ikke som tyske. Der er tale om en løsning, der anerkender, at mindst tre år i danske daginstitutioner og 13 år i danske skoler ikke kan behandles på samme måde, som et tilsvarende forløb et vilkårligt sted i Tyskland.

For at eleverne kan få tildelt det dansk-sydslesvigske stx-bevis, skal de obligatorisk gå op til skriftlig eksamen i dansk som A-niveau på modersmålsniveau. Den mundtlige dimension er tilgodeset via fire obligatoriske semesterkarakterer fra 12. og 13. årgang i dansk.

Skoleforeningens mål er derfor en dansk-ankendt sydslesvigske studentereksamen, der som stx fra A. P. Møller Skolen og Duborg-Skolen med danske karakterer og et dansk karaktergennemsnit er direkte adgangsgivende til videregående studier i Danmark.

Vi håber, at det seneste initiativ og løsningsforslag kan være

med til at bryde den hidtidige afvisning. Det er meget glædeligt, at Uddannelses- og Forskningsministeriet har reageret positivt på vores henvendelse og inviteret til en samtale i begyndelsen af november måned. Vi vil i denne sammenhæng gerne takke Grænseforeningens formand, Mette Bock, for hendes uvurderlige støtte i denne sag.

7. Skolesocialarbejde – et spørgsmål om ligestilling

Indtil nu har Skoleforeningen fået del i »Bildungs- und Teilhabepaket«-midler til skolesocialarbejde, mens Skoleforeningen har været udelukket fra delstatens midler til samme. Vi er utilfredse med, at delstatens midler ikke kommer vores børn til gode. Skolesocialarbejdet er et uhyre vigtigt og præventivt ungdomsarbejde, som er med til at forhindre unge i at komme i klemme, og det varetager en væsentlig brobygningsfunktion mellem familie, skole og daginstitution. Vi har et ønske om, at de mange elever på vores grundskoler får samme mulighed for at blive tilgodeset med offentlige midler som deres kammerater i de tyske skoler. I forbindelse med en omlægning af finansieringen af skolesocialarbejdet, der skal finde

sted fra 2015, er det oplagt, at de danske skoler bliver tilgodeset med midler, der svarer til, hvad eleverne i de tyske skoler får tildelt. Skoleforeningen har derfor rettet henvendelse til SSW og fået det svar, at problemet er erkendt, og at man er i gang med at finde en løsning, der skal sikre ligestilling af de danske skoler. I og med at SSW sidder med i regeringen, er vi fortrøstningsfulde og afventer regeringens udspil for 2015.

8. Frisiskundervisning

I efteråret 2013 henvendte repræsentanter fra SSW og Friisk Foriining sig til Skoleforeningen og præsenterede et forslag fra en arbejdsgruppe, »Frisere i SSW«, om at styrke indsatsen for frisiskundervisning ved de danske skoler i Sydslesvig. Udgangspunktet for henvendelsen er blandt andet, at regeringen i Kiel har taget initiativ til at styrke undervisningen i frisisk ved de offentlige skoler. Parallelt hermed opfordres Skoleforeningen til at gøre sig tilsvarende tanker, da Skoleforeningens vedtægter indeholder formuleringen »at drive dansk pædagogisk virksomhed for det danske mindretal i Sydslesvig og for de med mindretallet samarbejdende frisere«. Aktuelt gennemfø-

res der undervisning i frisisk ved skolerne i Vesterland-Kejtum, Bredsted Danske Skole og i Risum Skole/Risem Schölj. Skoleforeningen har derudover taget initiativ til at udvide tilbuddet om undervisning i frisisk ved andre skoler – især i Nordfrisland og ved A. P. Møller Skolen samt Duborg-Skolen. Interessen har imidlertid hidtil ikke været tilstrækkelig til, at det var muligt. Det skal dog ikke være nogen undskyldning for, at der ikke kan gøres mere. Vi er derfor i en konstruktiv dialog med Friisk Foriining for at analysere situationen og

drøfte mulige initiativer. Der er blevet besluttet at nedsætte et arbejdsudvalg, der skal undersøge muligheden for at etablere frisiskundervisning på 3. klassetrin i Læk og Husum.

9. Jaruplund Højskole

I forbindelse med opslaget af stillingen som forstander for Jaruplund Højskole opstod der en kompetencestrid mellem Jaruplund Højskoles bestyrelse og Skoleforeningens styrelse. Uenigheden drejede sig blandt andet om ansættelsesvilkår, og om tidspunktet for et stillingsopslag skulle ligge før eller efter,

Elever fra Risum Skole/Risem Schölj besøger en biavler som led i en projektue om bier.

at der var udarbejdet en mere konkret profil for højskolen. Derudover var der uenighed om styrelsens ret til at godkende dispositionerne, før de blev iværksat. Begge parter var bekymrede for højskolens udvikling med faldende elevtal og den dermed forbundne økonomi. Uenigheden eskalerede hen over påske, indtil Skoleforeningen tog initiativ til et forligsmøde med repræsentanter fra SSF, SdU, Sønderjydsk Skoleforening og Folkehøjskolernes Forening i Danmark, der fandt sted på Christian Paulsen-Skolen den 28. maj 2014. Her lykkedes det på baggrund af et konstruktivt

møde at nå frem til enighed om ansættelsesproceduren og yderligere tiltag til fremtidssikring af højskolen.⁴ Det opnåede resultat blev godkendt af Skoleforeningens styrelse den 18. juni 2014. Uenigheden er bilagt, og vi kan se tilbage på et særdeles tillidsfuldt samarbejde om ansættelsesprocessen.

Jeg vil i denne sammenhæng gerne takke Dieter Paul Küssner for sit virke som formand for højskolen igennem to årtier og sige hjertelig velkommen til Karsten B. Dressø som ny formand på Jaruplund Højskole.

⁴ Aftale om ansættelsesprocedure og yderligere tiltag til fremtidssikring af højskolen:

1. Inden for gældende private- og offentligtretlige bestemmelser og under hensyntagen til Skoleforeningens vedtægter er der enighed om at give Jaruplund Højskole så meget frihed som muligt for at virke som en dansk folkehøjskole i Sydslesvig.
2. Skoleforeningens styrelse tager stilling til og godkender et af Højskolens bestyrelse udarbejdet profilforslag, der supplerer den nuværende formålsparagraf for Jaruplund Højskole.
3. Stillingen som formand genopslås med mulighed for en åremålsansættelse.

4. Foreningen for Folkehøjskoler i Danmark yder konsulentbistand i forbindelse med ansættelsen.
5. Højskolens bestyrelse indgiver indstilling til Dansk Skoleforening for Sydslesvig vedrørende ansættelse af en formand.
6. Skoleforeningens styrelse træffer beslutning om ansættelsen.
7. Jaruplund Højskole og Skoleforeningens styrelse tager i fællesskab initiativ til at invitere til en åben konference om højskolens fremtidige udvikling.
8. Jaruplund Højskole og Skoleforeningens styrelse nedsætter i fællesskab en arbejdsgruppe, der udarbejder forslag til, hvordan pkt. 1 kan implementeres.

10. Strukturelle forandringer

For styrelsen er det vigtigt fortløbende at optimere den bestående struktur vedrørende daginstitutionernes og skolernes indbyrdes placering. I forhold til dette er det vigtigt at vurdere behovet for institutionernes geografiske placering og deres bæredygtighed. På grund af en meget stabil tilgang af børn til vores daginstitutioner og skoler har behovet for reduktioner ikke været udtalt.

Omvendt har behovet for forbedringer og tilførsel af nye og mere tidssvarende rammer været påkrævet. På Sild er der akut behov for at forbedre forholdene på Vesterland-Kejtum Danske Skole og at udbygge boligsituationen for medarbejderne på øen. Vi håber, det må lykkes at overbevise de bevilgende myn-

digheder om at se positivt på en ansøgning vedrørende Sild-konceptet, når Gustav Johannsen-Skolen er færdig med sin modernisering og ombygning.

Vender vi blikket mod Midtangel, kan vi konstatere, at der også her er et berettiget ønske om at få flyttet Hostrup Børnehave til Satrup Danske Skole.

I Nibøl er der gang i bestræbelserne for at få tilført vuggestuepladser. Her er det nødvendigt at foretage en nærmere analyse af, hvordan placeringen af de nuværende funktioner for vuggestue og børnehave bedst kan tilgodeses i forhold til børnehaven og skolen.

For de fællesrådsrepræsentanter, der kender til andre gode eksempler, vil jeg skynde mig at

sige, at det førnævnte kun udgør en lille del af de henvendelser, vi modtager.

HISTORIEBEVIDSTHED

I indledningen af min beretning tog jeg afsæt i nogle vigtige historiske begivenheder. Nederlaget i 1864 fylder så meget i vores bevidsthed, at vi helt har glemmt, at 2014 er 200-året for skilsmissen mellem Danmark og Norge. Set ud fra et norsk synspunkt, var der tale om en lykkelig skilsmisse, indtil Sverige tog over for en periode.

Mere relevant er det at nævne, at den danske konge for 200 år siden indførte en skoleordning for Slesvig og Holsten den 24. august 1814. Kort forinden blev nogle tilsvarende skolelove indført i selve kongeriget. Skolelovene cementerede den undervisningspligt, der med konfirmationsordningen af 1739 var blevet indført. At der var tale om to love afspejler den kendsgerning, at hertugdømmerne havde en løsere tilknytning til Danmark, og indholdsmæssigt var der for-

Elever fra Hatlund-Langballe Danske Skole deltager i en kunstworkshop med fokus på Emil Nolde.

skelle. I hertugdømmerne skulle man udover elementærfagene dansk og kristendomskundskab blandet andet lære naturlære, naturhistorie, geografi og fædrelandshistorie. Ligeledes skulle man gå i skole hver dag og ikke, som i kongeriget, kun halvdelen af ugens dage. Måske er grundstenen til, at sydslesvigske elever klarer sig godt i de danske studiemiljøer, allerede lagt for 200 år siden? Samspillet mellem fortid, nutid og fremtid udgøres af mange tråde; men vi må holde fast i, at historiebevidsthed er afgørende for, at vi kan forstå os selv som et nulevende mindretal af mennesker, der er historieskabte og historieskabende.

TAK

Jeg vil runde af med at rette en stor tak til de afgåede folkevalgte repræsentanter i samarbejdsråd, Fællesrådet og styrelsen. Overalt har arbejdet været præget af et stort engagement og interesse for sagen. Bølgegangen har fra tid til anden været høj; men viljen til at finde løsninger har heldigvis været tilsvarende. Tak til de nyvalgte repræsentanter, der har ladet sig vælge til tillidsposter for en kommende periode. Jeg håber, at det ved fælles hjælp må lykkes at fastholde en positiv udvikling med gode betingelser for vores børn og unge. Tak til de mange samarbejdspartnere nord og syd for grænsen, som følger vores arbej-

de med stor interesse og velvilje. Tak til Det Danske Generalkonsulat repræsenteret ved generalkonsul Henrik Becker-Christensen og konsul Henrik Hansen. Vi er glade for jeres bevågenhed og den medlevende interesse, I viser for vores arbejde. Tak til Sydslesvigudvalget, der med stor indsigt og indleven løser sin opgave med at formidle den danske støtte til Sydslesvig. Ligeledes skal der lyde en stor tak til regeringen i Kiel og til ministerpræsidentens mindretalsrådgiver, Renate Schnack, for at have sat handling bag ordene om ligestilling.

SSW's rolle og indflydelse har i de seneste år bevirket, at rigtig meget er lykkedes. Det er vi bevidste om og meget taknemmelige for. Tak til de sydslesvigske foreninger for et samarbejde, der har ført til mange gode og konstruktive løsninger. Og sidst, men ikke mindst, skal der lyde en varm og helhjertet tak til Skoleforeningens mange medarbejdere, der i det daglige sørger for, at tingene fungerer på bedste vis. Jeres engagement, vilje til at tage fat og jeres store interesse for arbejdet med børn og unge er det, der gør den afgørende forskel. Tak!

Fredsduer markerede afslutningen på arrangementet »En dag i felten...«.

DIREKTIONENS BERETNING

ved direktør Anders Molt Ipsen

Velkommen til direktionens beretning, der indeholder en række beskrivelser af de mange spændende opgaver, der i 2013-2014 har været centrale for livet i institutionerne og for Skoleforeningens daglige ledelse.

UDBYGNING AF VUGGESTUER

Et højt prioriteret område har også i det forløbne år været at sikre offentlige tilskud til udbygningen af vuggestuer. Resultatet af denne indsats viser sig da også ved, at det samlede antal vuggestuepladser er steget fra 154 i 2013 til i alt 280 pladser i efteråret 2014. Forøgelsen med 126 pladser anser vi for at være et tilfredsstillende resultat.

UDVIKLING OG LÆRING

Overalt er daginstitutionerne og skolerne i stabil udvikling. Der er store forventninger til de mange initiativer, der er sat i værk for at forbedre elevernes læsestandpunkter. Undervisningsdifferentiering er og vil fortsat være et centralt emne i samtaler med ledere og medarbejdere. Målet er at videreudvikle undervisningen og den pædagogisk-faglige indsats til

fordel for det enkelte barns udvikling og læring.

VOKSENUNDERVISNING I FREMGANG

Det er bemærkelsesværdigt, at antallet af kursister inden for Dansk Voksenundervisning i Sydslesvig er steget med ca. 10 % fra 4196 kursister i 2012-2013 til 4595 kursister i 2013-2014. Danskundervisningen er en vigtig søjle i de mange kurser og udgør 68 % af det samlede kursusudbud. Vi glæder os over fremgangen og over, at så mange voksne sætter sig på skolebænken for at dygtiggøre sig i dansk.

HELDAGSSKOLEN

Heldagsskolen er nu indført på ti skoler. Behovet for at skabe mere sammenhæng mellem undervisning og fritid er efterspurgt, og der skal i de kommende år sættes på at skabe

bedre rammer for attraktive skole- og fritidsmiljøer.

SKOLESOCIALARBEJDE

Skolesocialarbejdernes indsats på skolerne skal styrkes. Forhåbentligt vil det lykkes for Skoleforeningen at modtage tilskud til dette vigtige arbejde i et omfang, der svarer til ligestilling på området. For tiden er ni skoler omfattet af en ordning, hvor socialarbejdere hjælper med til at løse opgaver til fordel for elevernes trivsel generelt og i skolen. De nye initiativer er et udtryk for, at der aktuelt er behov for at sætte ind over for børnenes velfærd. Glædeligt er det derfor at opleve, at mange

skoler i deres dagligdag allerede gør en bevidst indsats for at fremme sociale samværsformer eleverne imellem. Helt konkret kan jeg nævne, at elever og medarbejdere på Ladelund Ungdomsskole har taget initiativ til at gøre skolen mobningsfri.

SAMARBEJDE I MINDRETALLET

Et andet emne, der fortjener en større bevågenhed, er, at samarbejdet mellem mindretallets organisationer er blevet udbygget på en række områder. På det administrative tekniske område har samarbejdet drejet sig om oprettelse af IT-netværk, harmonisering af telefonan-

læg, strategisk og koordineret IT-indsats, indkøb af varer og tjenesteydelser, prioritering af anlægsopgaver, koordinering af ansøgninger om driftsbevillinger til Sydslesvigudvalget samt koordinering af placering af institutioner i forskellige områder af Sydslesvig. På det indholdsmæssige område har der været gennemført vellykkede samarbejdsrelationer om koncerter, kulturelle arrangementer for børn og unge, ferierejser og elevudveksling, fritidsaktiviteter for elever på Ungdomskollegiet samt formidling af undervisningsmaterialer. Ek-

semplerne er mange og nævnes gerne, da de er med til at tydeliggøre de mange gode relationer, der i det daglige formelt og uformelt foregår på kryds og tværs inden for mindretallet.

STØRRE PLANLÆGNINGSSIKKERHED

De lovgivningsmæssige rammer for driftstilskud til Skoleforeningen var indtil for to år siden meget usikre. Men med genindførelsen af ligestilling med de offentlige skoler opnåede Skoleforeningen en væsentlig forbedring af sin planlægnings-sikkerhed i forhold til tidligere.

Fremskrivningsprocenterne for driftstilskuddene fra danske og tyske tilskudsgivere har dog i de seneste år udviklet sig inden for beskedne rammer, hvilket betyder, at Skoleforeningen fortsat må være indstillet på at føre en restriktiv udgiftspolitik.

DANSK OG TYSK STUDENTEREKSAMENSBEVIS

På det seneste er det lykkedes at få accept til at nedsætte en arbejdsgruppe mellem Skoleforeningen og repræsentanter fra Uddannelses- og Forskningsministeriet i Danmark. Arbejdsgruppen skal undersøge muligheden for, at studenter fra de to sydslesvigske gymnasier kan få uddelt både et dansk og et tysk studentereksamensbevis. Fra Skoleforeningens side ser vi frem til, at arbejdsgruppen når frem til løsninger, der kan føre til en forbedring af vilkårene for kommende studenter.

TAK TIL PER GILDBERG

I forbindelse med det kommende Fællesrådsmøde har Per Gildberg besluttet at nedlægge sit hverv som formand for Skoleforeningen. Beslutningen skyldes en alvorlig sygdom, der forhindrer, at Per fortsat kan varetage dette tidskrævende

hverv. Heldigvis ser Per sig i stand til at forblive i styrelsen. Da Per har valgt at trække sig fra formandsposten, vil jeg på medarbejdernes vegne rette en stor og hjertelig tak for en særdeles konstruktiv og engageret indsats, der går helt tilbage til begyndelsen af 1990'erne.

I vanskelige tider, hvor regeringen i Kiel gennemførte ensidige besparelser over for vores skoler, forstod Per på bedste måde at tage udfordringen op og var således en central person i arbejdet med at mobilisere en passende reaktion over for den daværende CDU-FDP-ledede regering. Et af højdepunkterne i skolesagen fandt sted den 6. oktober 2010, da Per Gildberg, som formand for Dansk Skoleforening for Sydslesvig, overrakte 51.512 protestunderskrifter til præsidenten for delstatsparlamentet Torsten Geerdt med krav om ligestilling af de danske skoleelever.

Per har med sin karakteristiske dansk-norske accent været en umådelig flittig, engageret og velafbalanceret formand ved siden af et fuldtidsjob som børnelæge. Han har med sine stærke analytiske evner og sit

imødekommende væsen forstået at samle kræfterne om væsentlige forandringer. Nævnes bør Pers stærke medvirken til opbygningen af en omfattende fællesskolestruktur, indførelsen af heldagsskoler samt den store indsats med at udbygge vuggestuepladser for børn under tre år. Med sit rolige væsen har Per i omskiftelige og vanskelige tider formået at holde kurs, hvilket har ført til nødvendige forandringer og samtidig sikret medarbejdere trygge vilkår under nye betingelser.

På vegne af Skoleforeningens medarbejdere skal der lyde en

varm og anerkendende tak til Per Gildberg for den mangeårige og betydningsfulde indsats som næstformand og som formand for Skoleforeningen siden 2008!

DYGTIGT OG VELUDFØRT ARBEJDE

Sluttelig vil jeg takke Skoleforeningens medarbejdere for et dygtigt og veludført arbejde. Jeres indsats er og har været helt afgørende for, at de mange børn, unge og forældre føler, at de er en del af et fællesskab med dansk sprog og kultur. Det kan ikke kun læres, det skal også leves. Så tak for jeres indsats og store engagement.

Per Gildbergs indsats for Skoleforeningen rækker helt tilbage til 1990'erne.

DAGINSTITUTIONSOMRÅDET – VUGGESTUER OG BØRNEHAVER

BØRNETAL I DAGINSTITUTIONERNE

Daginstitutionernes børnetal har i de forløbne år været en nogenlunde konstant størrelse. Dette skyldes ikke mindst udvidelsen af Skoleforeningens vuggestuetilbud. Stigningen i antallet af pladser til børn under tre år udligner virkningerne af et ellers dalende fødselstal i delstaten Slesvig-Holsten.

Samlet børnetal i daginstitutionerne (årligt gennemsnit – for 2014 vises tallet fra juni måned):

2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Juni 2014
1.787	1.789	1.756	1.806	1.871	1.972	2.049	2.074	2.088	2.088	2.220

I Hjerpsted Feriekoloni har der i 2014 været 22 hold fra 43 daginstitutioner med i alt 835 børn og 162 voksne ledsagere.

Antallet af børn, der har været på Hjerpsted Feriekoloni, har siden 2005 udviklet sig på følgende måde:

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
745	747	713	748	761	844	830	807	843	835

VUGGESTUER

Udbygningen af dagtilbuddene til børn under tre år fortsatte også med høj prioritet i børnehaveåret 2013-2014, og Skoleforeningen har i stor udstrækning udnyttet mulighederne for at få del i offentlige midler fra både forbunds- og delstaten. Da tildelingen af tilskudene altid forudsætter, at organisationen selv dækker en vis andel af omkostningerne, kan det dog være vanskeligt at realisere alle forældreønsker om oprettelse af nye vuggestuetilbud på én gang.

Planerne om at etablere 40 vuggestuepladser i forbindelse med udvidelsen af daginstitutionerne Gottorp-Skolens Børnehave, Isted Børnehave, Sild Danske Børnehave (tidligere Vesterland-List Børnehave) og Frederiksstad Børnehave er blevet realiseret, og Skolefor-

eningen har kunnet skaffe i alt cirka 650.000,- euro i offentlige tilskud til projekterne. Ved de tre førstnævnte institutioner blev ombygningerne mere omfattende, og i dag er der faktisk tale om helt nye daginstitutioner med moderne og tidssvarende faciliteter.

Samtidig påbegyndtes flere nye vuggestueprojekter i både Flensborg og Slesvig. I modsætning til realiseringen af planerne for Slesvig, der blev forsinket af forvaltnings- og byggemæssige forhindringer, kunne vuggestueprojekterne i Flensborg afsluttes i midten af

august 2014. Oksevejens Børnehave i bydelen Sporskifte og den nyoprettede daginstitution Ringvejens Vuggestue i bydelen Tarup tilbyder i dag tilsammen 60 nye vuggestuepladser. Ventelisten er stadig lang, og ikke alle børn har kunnet få en plads i de nye vuggestuegrupper. Dette viser, at der fortsat er stor efterspørgsel på vuggestuepladser i Flensborg.

Med Ringvejens Vuggestue som helt ny institution råder Skoleforeningen nu over i alt 56 daginstitutioner, der varierer meget i størrelsen. I de enkelte institutioner findes mellem

Børnene i Ringvejens Vuggestue går på opdagelse i de nye omgivelser.

en til seks grupper; det vil sige 20 til 120 pladser. Pr. 15. august 2014 tilbyder 22 institutioner samlet cirka 280 pladser til børn under tre år.

Byggearbejdet og indretningen af de to nye vuggestuer i Slesvig er i fuld gang. Det er en spændende udfordring at skabe egnede rammer for et godt børnemiljø til fremme af trivsel, sundhed, udvikling og læring. Der er mange faktorer, der skal tilgodeses. For at kunne skabe et godt værested for børn og voksne er det vigtigt, at alle in-

volverede faggrupper opnår en fælles forståelse for målet. Ved selvsyn af de nye institutioner må man konstatere, at dette er lykkedes og lykkes på fremragende vis.

Etableringen af nye pladser til børn under tre år har ikke kun været meget i fokus syd for grænsen. Udbygningen har også haft stor bevågenhed i Danmark, og Skoleforeningens indsats på området har været omtalt i blandt andet Kristeligt Dagblad og Danmarks Radio.

Børnene trives godt i de nye rammer i vuggestuaufdelingen i Sporskifte.

SPROGINDSATS

Den sprogpædagogiske opgave i vuggestuer og børnehaver

Der sættes fortsat særligt fokus på videreudviklingen af den sprogpædagogiske opgave. Sprogligt set er det en stor berigelse at få mulighed for at optage toårige børn i daginstitutionerne, da de dermed kan udvikle deres sprog som en naturlig del af hverdagen på et tidligere tidspunkt.

I november 2013 deltog over 70 pædagogmedhjælpere fra daginstitutionsovrådet i et informations- og dialogmøde angående det daglige sprogpædagogiske arbejde. I den forbindelse blev der præsenteret nye sprogpædagogiske materialer, som kan lånes på Center for Undervisningsmidler. Sprogvejleder Helle Witt-Nommensen, som til daglig er leder af Hostrup Børnehave, berettede blandt andet om, hvordan små børn tilegner sig andetsproget, og hvordan voksne kan læse sammen med børnene, så børnene selv bliver (sprog)aktive i højt-læsningen og

tilegner sig nye ord. I mindre grupper blev der blandt andet drøftet udfordringer i forhold til arbejdet med sprogvurderinger, talt om ideer til en ny forældre-sprogfolder og gennemgået en sprog-handleplan.

Sprogfolder

Udvalget Sprog og Læsning har udviklet en forældrefolder, som skal understøtte forældrene i at hjælpe deres børn til aktivt at bruge sproget i alle hverdagens sammenhænge. Forældrefolderen, som også hedder sprogfolderen, er delt op i flere sprogområder, der beskriver, hvordan talesprog, skriftsprog, læsning og IT kan bruges i hverdagen.

Udvalget er desuden i samarbejde med sprogvejlederne fra daginstitutionsovrådet begyndt at udarbejde mål for børn i aldersgruppen 0-3 år. Målene kommer til at indgå i Skoleforeningens

eksisterende målbeskrivelser for området og skal sikre, at daginstitutionernes understøttende sprogindsats kan planlægges så målrettet som muligt. Arbejdet med målene fortsætter og forventes at være afsluttet senest sommeren 2015.

Sprogstrategier

I forbindelse med daginstitutionernes arbejde med sprogvurderinger er der blevet udviklet en handleplan, som målrettet understøtter pædagogernes indsats på området. Handleplanen beskriver og fastholder det en-

kelte barns udviklingsstadiet og beskriver konkrete handlinger og aktiviteter, som pædagogerne skal sætte i gang.

Sprogstrategierne står for den viden, som de voksne kan anvende for at understøtte og motivere barnet til at tale selv. Her arbejdes der blandt andet med visuelt materiale, der viser gode eksempler på, at samtaler med børn kan være sjove og samtidig fokusere på indholdet. Over 50 pædagoger har i de seneste to år været på sprogkurser og har her udvidet deres viden om blandt andet daglige samtaler som centralt udgangspunkt for arbejdet med børnenes sproglige udvikling. Det ledsagende visuelle materiale tager også fat i forældrenes daglige samtaler og understreger på den måde betydningen af en fælles indsats på området.

Sprogvurderinger på sprog II

For at få endnu bedre og bredere indsigt i udviklingen af børnenes sprogtiltagelse på begge sprog planlægger vi frem til kommende år et supplement til det eksisterende sprogvurderingsmateriale TRAS. TRAS-materialet suppleres med »andet-sproglige« pejlemærker for, hvad børnene på et bestemt udvik-

Understøttende sprogstrategier

BRUG ÅBNENDE SPØRSMÅL
Kan I huske hvad bogen handler om?
Hvad er det Axels far gør med Axels?
Om en dreng der hedder Axel

FØLG BARNETS INTERESSE
Det lyder dejligt - hvad lavede I så?
Jeg var hjemme hos morfar i går

HJÆLP BARNET MED AT SÆTTE ORD PÅ
Jeg skal bruge sådan en.....?
Er det en skruetrækker du skal bruge?
Hvad skal du bruge den til?
Hjulet er gået af.....

VENT PÅ BARNETS SVAR
Hvad har du i din madkasse?
Banan
Ja, det er en kat. Så du at katten løb op i træet

RELATER TIL NOGET BARNET KENDER
Hvad er en møster?
møster Hanne?
- er møster Hanne så min mors søster?
Det er en mors søster - har du en møster?

FORKLAR ORD BARNET IKKE KENDER I FORVEJEN
Se, en stor bil!
det er en lastbil. Ved du hvorfor det hedder en lastbil?
Kender du andre biler?

UDNYT DE SPROGLIGE KOMPETENCER BARNET HAR I FORVEJEN
Hvilken form har din madkasse?
FIRKANTET!!!
Hvordan firkanter?? Er den kvadratisk eller er den rektangulær?
ja, julemanden bor oppe på loftet.

LEG MED SPROGET NÅR DET ER MULIGT
EN TO STRØMPER OG SKO
TRE FINE
DET ER LØGN
HVAD JEG SIGER
FEM SEKS

RET IKKE BARNETS FEJL DIREKTE
Lullemanden bor oppe på loftet

SPROG PAKKEN

lingsstadiet gerne skal have til-
egnet sig, for at en målrettet og
fokuseret indsats på dansk kan
sættes i gang.

KURSER FOR DAGIN- STITUTIONER OG SKO- LEFRITIDSORDNINGER 2013-2014

Kursusåret 2013-2014 har været
præget af masser af gode tips
og ideer til nye fagpædagogiske
materialer og ny viden om,
hvordan pædagoger og pædagog-
medhjælpere kan skabe inklu-
derende pædagogiske miljøer i
daginstitutioner og skolefritids-
ordninger, så hvert enkelt barn

både bliver set og hørt samt
oplever at være en vigtig del af
fællesskabet i institutionen.

Leg, der styrker motorikken (0-3 år)

I foråret 2014 var Skoleforenin-
gen så heldig at kunne booke
den danske børnefysioterapeut
og underviser Vibeke Winter til
et kursus for det pædagogiske
personale i vuggestuegrupper-
ne. Vibeke Winter har udviklet
diverse motoriske materialer og
redskaber samt skrevet en del
bøger og artikler. I løbet af kur-
set kunne deltagerne på egen
krop afprøve, hvordan legen

sætter gang i barnets sanser og motoriske udvikling. Vibeke Winter formidlede på sin meget engagerede måde, hvordan den motoriske udvikling påvirker små børns selvstændighed og fælles leg, og hvordan medarbejderne let kan finde og hjælpe usikre børn.

Musik, leg og bevægelse

Deltagerne i »Musik, leg og bevægelse« skulle i marts 2014 finde deres mest praktiske tøj frem og lade sig inspirere i løbet af tre musikalske eftermiddage. Der blev sunget, danset og leget i stor kreds og udvekslet erfaringer i mindre musikgrupper. Efterfølgende fik alle deltagere udleveret en sangmappe og en cd, så de nye sange kunne bruges rundt omkring i institutionerne.

Dans med børn – Zumbini og Zumbatomic

Kurset »Dans med børn« er inspireret af den musik og måde at danse på, som kendes fra den populære fitnessdans Zumba. Dansen Zumbini – Zumba for børn på børns vilkår – er en sund og sjov dans til børnevenlige latinske rytmer for de helt små i alderen 0-6 år, mens Zumbatomic retter sig mod aldersgruppen 6-12 år. Ved begge

kurser fik deltagerne fra daginstitutionerne og skolefritidsordningerne mulighed for at afprøve forskellige danse og rytmer samt for at planlægge egne små danseforløb i mindre grupper.

Inkluderende pædagogiske miljøer i daginstitution og skolefritidsordning

»Jeg kigger *igen* anderledes på børnene og især på mig selv ... og hvordan jeg inkluderer børn.« Dette udsagn stammer fra en af deltagerne ved evalueringen af kurset »Inkluderende pædagogiske miljøer«. Udsagnet viser, at inklusion handler om, at institutionen bevæger og udvikler sig for at kunne *rumme* alle børn, og at det ikke er børnene, der skal *rumme* institutionen.

Kurset satte fokus på, hvordan hver enkelt medarbejder kan bidrage til, at alle børn inddrages i de daglige aktiviteter i institutionen og samtidig støtte det enkelte barn i oplevelsen af at være en del af fællesskabet. Der blev vist dokumentationsmetoder, som synliggør daginstitutionens miljø, og der blev talt om egne roller og betydningen af et konstruktivt forældresamarbejde, der støtter værdierne i institutionen.

Samarbejde og arbejdsglæde

»Hvad fungerer godt? Hvilke udfordringer er der? Og hvor vil vi gerne hen?« Cirka 145 pædagoger beskæftigede sig ved årets to pædagogiske dage med, hvordan samarbejdet i teamet kan blive endnu bedre. Proceskonsulent Søs Rask Andresen og udviklingskonsulent Nanna Paarup formåede på deres engagerede og positive måde at skabe en stemning, der fik pædagogerne

til at lytte til deres egen kommunikation og se på deres egne handlinger. Dermed blev forudsætningerne skabt for et konstruktivt udbytte af hinandens forskellighed. I mindre grupper og på baggrund af ny viden om metoder kunne deltagerne afprøve sig selv i forskellige samarbejdsøvelser. De »Pædagogiske Dage 2014« blev til to meget dynamiske, sjove og (arbejds) glade dage.

Pædagogiske dage på Jaruplund Højskole.

SKOLEOMRÅDET

SKOLERNES ELEVTAL

Ved det nye skoleårs begyndelse – opgjort pr. 1. september 2014 – var 5.715 elever indskrevet i de 46 danske skoler i Sydslesvig mod 5.738 elever ved sidste skoleårs begyndelse.

Indskolingstal

Ved begyndelsen af skoleåret 2014-2015 blev 533 børn indskolet i de danske skoler i Sydslesvig. Efterfølgende tabel viser tilgangen af nye elever på 1. klassetrin i de seneste 10 år:

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
578	526	566	559	502	596	594	534	586	533

Det samlede elevtal

Det samlede elevtal i skolerne har i perioden 2005-2014 udviklet sig på følgende måde (opgjort pr. 1. september):

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
5.756	5.714	5.636	5.670	5.566	5.636	5.668	5.675	5.738	5.715

Elevtallet pr. 1. september 2014 er faldet lidt i forhold til elevtallet pr. 1. september 2013. Det gennemsnitlige elevtal for 2013 blev opgjort til 5.663, hvilket er 27 elever mindre end antaget, da vi lavede vores prognose for et år siden. For kalenderåret 2014 siger vores prognose, at det gennemsnitlige elevtal vil ligge omkring 5.680, mens prognosen for kalenderåret 2015 siger, at det gennemsnitlige elevtal vil være ca. 5.760. Antallet af nye elever i kommende 1. klasse i skoleåret 2015-2016 vil være nogenlunde det samme som i 2014. Som det ser ud lige nu, vil det gennemsnitlige elevtal stige lidt. Alt i alt vurderes, at elevtallet er stabilt til let stigende.

Indskoling på Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg.

SKOLERNES STØRRELSE

Skoler og antal klasser i skoleåret 2013-2014

Skoler med 1 klasse

Medelby Danske Skole, Vestermølle Danske Skole og Vyk Danske Skole.

Skoler med 2 klasser

Hatlund-Langballe Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Satrup Danske Skole, Sørup Danske Skole, Vanderup Danske Skole, Ladelund-Tinningsted Danske Skole, Vidinghereds Danske Skole i Nykirke, Risum Skole/Risem Schölj og Risby Danske Skole.

Skoler med 3 klasser

Hanved Danske Skole, Husby Danske Skole, Kobbermølle Danske Skole, Bøl-Strukstrup Danske Skole, Treja Danske Skole, Bavnehøj-Skolen i Humtrup, Nibøl Danske Skole og Askfelt Danske Skole.

Skoler med 4 klasser

Kaj Munk-Skolen i Kappel, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Uffe-Skolen i Tønning, Jernved Danske Skole og Ladelund Ungdomsskole.

Skoler med 5 klasser

Lyksborg Danske Skole og Vesterland-Kejtum Danske Skole.

Skoler med 6 klasser

Oksevejens Skole i Flensborg, Harreslev Danske Skole, Trene-Skolen i Tarp og Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad.

Skoler med 8 klasser

Duborg-Skolen i Flensborg (eksklusive 11.-13. årgang) og Bredsted Danske Skole.

Skole med 9 klasser

Gottorp-Skolen i Slesvig.

Skole med 10 klasser

Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.

Skoler med flere end 10 klasser

Sønder Brarup Danske Skole	11 klasser
Ejderskolen i Rendsborg	11 klasser
A. P. Møller Skolen i Slesvig	12 klasser
	(eksklusive 11.-13. årgang)
Jens Jessen-Skolen i Flensborg	13 klasser
Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg	14 klasser
Husum Danske Skole	16 klasser
Jørgensby-Skolen i Flensborg	17 klasser
Læk Danske Skole	18 klasser
Jes Kruse-Skolen i Egernførde	18 klasser
Gustav Johannsen-Skolen i Flensborg	21 klasser

Eleverne på Bredsted Danske Skole starter hvert år det nye skoleår med en emneuge; i år var det med musicalen Skatteøen.

Elevernes fordeling på forskellige klassetrin (pr. 1. september 2013)

1. klassetrin	608
2. klassetrin	556
3. klassetrin	539
4. klassetrin	544
5. klassetrin	491
6. klassetrin	508
7. årgang	502
8. årgang	485
9. årgang	504
10. årgang	337
11. årgang	256
12. årgang	210
13. årgang	198

I alt **5-738**

Møde mellem 3. klasserne i den danske og tyske skole i Harreslev.

UDVALGET SPROG OG LÆSNING

Med styrelsens udspil »Styrk læringsmiljøerne og løft fagligheden i daginstitutioner og skoler« er arbejdsområdet for Skoleforeningens udvalg Sprog og Læsning blevet præciseret i målformuleringen omkring sprog- og læseudviklingen i skoler og daginstitutioner. Udvalgets gennemgående arbejds spørgsmål er da også »Hvordan kan vi styrke sprog og læsning på daginstitutions- og skoleområdet?«.

Med skoleårets start blev udvalget konstitueret på ny, da den tidligere formand Lisbet Buhl fik ny stilling som skoleleder på Sild. Det nye udvalg består nu af Petra von Oettingen som konsulent for daginstitutionsområdet, skolekonsulent Eberhard von Oettingen, dansk konsulent Tina Joost, tysk konsulent Henry Bohm og konsulent for specialundervisning Katrin Lass, som også er formand for udvalget.

NYE SPROGFOLDERE

Et af de centrale spørgsmål for udvalget er, hvordan forældrene i højere grad kan inddrages og involveres i barnets sprog- og læseudvikling. En af de første fælles opgaver for det nykonsti-

tuerede udvalg bestod derfor i at revidere de daværende forældrefoldere for sprog og læsning, som ved samme lejlighed blev omdøbt til sprogfoldere. De nye foldere informerer på en opdateret og visuelt indbydende måde om, hvordan der arbejdes med barnets sprog- og læseudvikling i skole og daginstitution med konkrete tips til, hvordan hjemmet kan støtte op omkring dette. Folderne er målrettet grupperne 0-6 år (daginstitutionen), 1.-2. klasse (indskolingen), 3.-6. klasse (mellemlinjen) og 7.-10. klasse (udskolingen).

Motiv fra de nye sprogfoldere.

Målet er, at alle forældre i Skoleforeningens daginstitutioner og skoler i løbet af efteråret 2014 får præsenteret en folder og bliver inspireret til at tage aktivt del i deres børns sprog- og læseudvikling. Udvalget Sprog og Læsning har ved samme lejlighed fået en underside på Skoleforeningens hjemmeside, hvor forældrene kan finde nyttige links og informationer omkring sprog- og læseudviklingen.

UDVIKLINGEN AF ET NYT LÆSEKONCEPT

Læsning er igen kommet massivt på dagsordenen i disse år, da flere internationale undersøgelser, som for eksempel PISA og PIRLS, påpeger, at alt for mange elever forlader skolen uden funktionelle læsekompetencer. Skoleforeningens officielle læseprøver, gruppelæseprøverne, har ligeledes gennem de sidste år vist, at vores elevers læsestandpunkter i 2.-5. klasse trænger til et løft. Udvalget Sprog og Læsning har derfor dannet en arbejdsgruppe, som beskæftiger sig med at tilrettelægge indsatsen for at styrke læsningen på skoleområdet. Skoleforeningen havde i løbet af skoleåret 2013-2014 undersøgt, i hvilke danske kommuner man har haft gode erfaringer med at løfte læsningen med en særlig indsats. Med afsæt i Haderslev Kommunes positive erfaringer med metoden »Læseskub« i indskolingen er udvalget gået i gang med at planlægge en Læseskub-uddannelse for lærere samt udarbejde et koncept for, hvordan læsningen på skolerne kan styrkes yderligere – ikke kun i indskolingen, men i hele skoleforløbet. Arbejdet har resulteret i et læsekoncept for Skoleforeningen i skoleåret

Førskolebørn og elever på 4. klassetrin er fælles om et læseprojekt på Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad.

Elever i 3. klasse på Hanved Danske Skole er glade for den digitale læseportal frilæsning.dk.

2014-2015, som er blevet præsenteret på to skoleledermøder i foråret og sommeren 2014. En del af dette koncept er, at alle skolerne fra og med næste skoleår har mindst én læsekoordinator, som skal være tovholder og nøgleperson i forbindelse med skolens læseindsats. Alle skoler med indskoling har tilmeldt en lærer til Læseskubuddannelsen, der er startet i september 2014.

I september måned var to medlemmer fra udvalget Sprog og Læsning oplægsholdere på CFU's pædagogiske eftermiddag for lærerne omkring læsning. Godt 65 lærere havde tilmeldt sig dette arrangement, og den overvældende tilslutning og interesse for, hvordan man aktivt kan arbejde med at styrke elever-

nes læsning, har været et flot startskud på læseindsatsen på skoleområdet.

SKOLEKONTORETS KURSUSVIRKSOMHED

Kursusåret har igen budt på en bred vifte af faglige kurser for Skoleforeningens lærere. Faglige emner lige fra lydstudie, folkedans, engelsk på mellemtrinnet, natur og teknik, skolebibliotekaruddannelse, evalueringsredskaber i indskolingsfasen, læringsmiljø og meget andet er blevet tilbudt.

Ved siden af kurserne har der været pædagogiske eftermiddage, og der er blevet gennemført en række pædagogiske dage i undervisningsdifferentiering og klasseledelse med forfatteren til bogen »Ugeskemarevolutio-

nen«, Karina Winther. Samlet i fælleskolekredse har 35 skoler med i alt 371 lærere deltaget i de pædagogiske dage med emnet Ugeskema.

Undervisningsdifferentieringen har været programsat og vil de

næste år præge kursusvirksomheden. I den forbindelse har vi på regionale dage haft foredrag med lektor Bodil Nielsen, der i et tydeligt og enkelt sprog formulerede undervisningsdifferentieringens udfordringer. En klar målformulering, den enkelte undervisers løbende evaluering af elevernes læring samt teamsamarbejde er nogle af grundforudsætningerne for, at differentieringen lykkes. Derfor bliver der i næste kursusår satset stort på at gennemføre modulkurser i undervisningsdifferentiering som pædagogisk praksis.

Indskolingsfasen er fortsat et stort indsatsområde. Her vil der i 2015 blive afholdt kurser i matematik, musik koblet med motorik i indskolingen, matematik og bevægelse samt meget andet.

Kursusadministrationen planlægger kurser med fagkonsulenterne og andre resursepersoner og ofte i samarbejde med UC Syddanmark. Det er glædeligt at se, at vores fællesskoledistrikter i stigende grad selv planlægger og gennemfører efter- og videreuddannelse på tværs af skolerne.

LEJRSKOLERNE

På Lejrskolen Vesterled har der i skoleåret 2013-2014 været 28 hold fra 21 skoler med i alt 854 elever og 81 ledere. På Sydslesvighjemmet Rendbjerg har der været 13 hold fra 12 skoler med i alt 413 elever og 39 ledere.

Antallet af elever på vores lejrskolehjem har i perioden 2005-2014 udviklet sig på følgende måde:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Rendbjerg	646	977	487	548	637	475	614	562	388	413
Vesterled	1079	1280	812	752	690	750	546	880	714	854

Lejrskolehjemmene Vesterled og Rendbjerg har været godt besøgte. Efter en sæson uden elever har Rendbjerg igen i år haft skoleklasser og fritidshjem i huset. Sidste år gik vores økonoma Marie Nielsen på pension efter 33 år, og nu er Susanne Breede ansat som ny tilsynsførende. Det er ikke længere Maries lækre frikadeller, der står på menuen, nu bliver den varme

mad leveret udefra. Det fungerer fint, og frikadeller er stadig på menukortet. Den flotte villa har fået nye vinduer, et nyt tag og fået barakken malet i lyse farver. Alt i alt en ansigtsløftning, der har været tiltrængt i mange år.

FÆLLESELEVRÅDET

Fælleselevrådet har holdt tre møder og i den forbindelse udbygget deres præsentation på Skoleforeningens hjemmeside. Skolesocialarbejde har været programsat, og rådet har videndelt om emnet. Endvidere vil rådet beskæftige sig med læseindsatsen samt undervisningsdifferentieringen på skoleområdet.

FRIVILLIG MUSIK 2013-2014

I skoleåret 2013-2014 blev der bevilget 204 ugentlige timer til den frivillige musikundervisning, hvilket er en stigning i

forhold til i skoleåret 2012-2013, hvor der blev bevilget 197 timer.

En målsætning for den frivillige musikundervisning er, at den styrker og danner basis for musikalsk udfoldelse ved skolens faste arrangementer samt i skolens dagligdag generelt.

En rundspørge blandt samtlige sydslesvigske skoleledere for få år tilbage vidner med al tydelighed om, at den frivillige musikundervisning danner grundlag for optræden ved mange julefester, sommer- og forårskoncerter, forældremøder, morgensange med mere.

Der var fuldt hus til forårskoncerten på Jes Kruse-Skolen i Egernførde.

Skoleforeningens Underholdningsorkester samler unge fra hele mindretallet.

Endvidere optrædes der også i sammenhænge uden for skolen, for eksempel i kirken (høst- eller julegudstjeneste), til årsmøder og på alderdomshjem.

Til den frivillige musikundervisning, men lidt uden for rammen af ovenstående mål-sætning, hører Skoleforeningens Underholdningsorkester, »SKURK«. Orkestret samler unge fra hele mindretallet, foretager orkesterrejser, har udveksling med orkestre i Danmark og formår at afholde velbesøgte koncerter i både Danmark og Sydslesvig.

Den frivillige musikundervisning benyttes endvidere til at øve op til større fællesarrangementer i Sydslesvig. Et eksempel herpå er det årlige skolekorstævne, hvor sydslesvigske skolekor samles for at synge et værk eller en samling sange, de har øvet sig på i ugerne op til stævnet. I skoleåret 2013-2014 var der så mange tilmeldinger til dette arrangement, at man valgte at dele sig op i to korstævner. Således mødte instruktør og korleder Erik Sommer først knap 300 sangglade børn i Harreslev Danske Skole for dagen derpå at dirigere 170 børn i Husum Danske Skole.

SKOLEFRITIDSTILBUD

SKOLEFRITIDS- ORDNINGERNE

Skolefritidsområdet er fortsat i vokseværk, og endnu en skolefritidsordning er kommet til; fra skoleåret 2014-2015 tilbyder også Vyk Danske Skole en ordning for skolens elever. Dermed er der i alt 31 skolefritidsordninger, som pr. 1. september 2014 benyttes af 780 elever. I lighed med daginstitutionerne tilbyder stadig flere skolefritidsordninger

en forlænget åbningstid. Tiderne tilpasses forældrenes behov. Således varierer lukketiderne i de forskellige skolefritidsordninger fra kl. 14 til kl. 17. Skoleforeningens kursustilbud tager højde for en kontinuerlig opkvalificering af det pædagogiske personale på skolefritidsområdet. Tilbuddene tilrettelægges efter tilskyndelser fra medarbejderne i institutionerne.

HELDAGSSKOLERNE

Næsten alle vores fællesskoler og de skoler, der har udstationerede 7-8. klasser, har i løbet af skoleåret arbejdet på at få godkendt deres koncepter for heldagsskolen, så de lever op til de rammebetingelser, der er fastsat af undervisningsministeriet i Kiel. Således har vi i 2014 fået godkendt i alt 11 heldagsskoler. Samarbejdsrådene på Vesterland-Kejtum Danske Skole og Duborg-Skolen har bedt om at få udsættelse med at starte tilbud under heldagsskolen i skoleåret 2014-2015.

Som første grundskole er Hiort Lorenzen-Skolen ved skoleårets start gået i gang med at tilbyde aktiviteter under heldagsskolen. Et større behov for danske fritidstilbud har gjort, at skolens ledelse i samarbejde med samarbejdsrådet har imødekommet forældrenes behov for et fleksibelt fritidstilbud.

Efter den lange proces med godkendelsen af de enkelte skolers koncepter, gælder det nu om at udvikle et læringsmiljø på de enkelte skoler, hvor der i det pædagogiske arbejde er sammenhæng mellem undervisning og elevernes fritid. Det er det, der er grundtanken med

heldagsskolen. Heldagsskolen starter ikke efter endt skemaundervisning over middag. Heldagsskolen starter, når det ringer ind om morgenen og kan for den enkelte elev slutte efter syv klokketimer alt afhængigt af, hvad der vælges.

På en hel skoledag kan eleven udover undervisningen også møde mange forskellige lærings-tilbud herunder lektiecaféen. Derudover er der tilbud om et varmt måltid. Men mest af alt møder eleverne læring og sociale fællesskaber på tværs af klasseinddelinger, og dermed vil heldagsskolen på sigt forandre den måde, vi tænker læring og undervisning på.

Helt i overensstemmelse med retningslinjerne skal vi tilbyde aktiviteter, men det er op til den enkelte familie at tage imod tilbuddet. Aktivitetsniveauet er derfor meget forskelligt fra skole til skole. Modsat fritidstilbuddet i en SFO eller på et fritidshjem kan aktiviteterne i heldagsskolen vælges i enkelte timer og på enkelte af ugens dage.

BØRNETAL I SKOLEFRITIDSTILBUDDENE

I årene 2005-2014 har antallet af skolefritidsordninger og antallet af elever, der gør brug af ordningerne, været følgende (opgjort pr. 1. september):

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SFO'er	19	20	23	27	27	27	27	29	30	31
Børn	344	406	520	602	665	704	690	732	781	780

SKOLER MED SKOLEFRITIDSORDNINGER

Flensborg by

Oksevejens Skole.

Slesvig-Flensborg amt

Bøl-Strukstrup Danske Skole, Gottorp-Skolen i Slesvig, Hanved Danske Skole, Hatlund-Langballe Danske Skole, Husby Danske Skole, Jaruplund Danske Skole, Lyksborg Danske Skole, Medelby Danske Skole, Satrup Danske Skole, Skovlund-Valsbøl Danske Skole, Store Vi Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole, Sørup Danske Skole, Treja Danske Skole, Trene-Skolen i Tarp og Vanderup Danske Skole.

Nordfrisland amt

Bavnehøj-Skolen i Humtrup, Bredsted Danske Skole, Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad, Ladelund-Tinningsted Danske Skole, Læk Danske Skole, Nibøl Danske Skole, Risum Skole/Risem Schölj, Uffe-Skolen i Tønning, Vidingherreds Danske Skole i Nykirke og Vyk Danske Skole.

Rendsborg-Egernførde amt

Askfelt Danske Skole, Ejderskolen i Rendsborg, Jernved Danske Skole i Dänischenhagen og Risby Danske Skole.

HELDAGSSKOLER

Flensborg by

Cornelius Hansen-Skolen, Jens Jessen-Skolen og Gustav Johannsen-Skolen.

Slesvig-Flensborg amt

A. P. Møller Skolen i Slesvig, Harreslev Danske Skole, Sønder Brarup Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig (konceptet bliver godkendt i skoleåret 2014-2015).

Nordfrisland amt

Bredsted Danske Skole, Husum Danske Skole og Læk Danske Skole.

Rendsborg-Egernførde amt

Jes Kruse-Skolen i Egernførde og Ejderskolen i Rendsborg.

Under planlægning

Vesterland-Kejtum Danske Skole og Duborg-Skolen i Flensborg.

GYMNASIEOVERBYGNINGERNE

STATISTISKE OPLYSNINGER

Ved skoleårets start 2014-2015 var der i alt 673 elever i den gymnasiale overbygning. Den lille fremgang på ni elever i forhold til skoleåret 2013-2014 er udtryk for, at tilgangen til 11. årgang, som er lidt faldende, stadig overstiger antallet af dimittender og frafaldsprocenten.

Elevtal pr. 1. september 2014:

	11. årgang	12. årgang	13. årgang	
Duborg-Skolen	132	123	98	
A. P. Møller Skolen	117	111	92	
I alt	249	234	190	673

I år kunne vi dimittere i alt 183 studenter; 102 fra Duborg-Skolen og 81 fra A. P. Møller Skolen. Dimissionerne blev afholdt under indtryk af den såkaldte »karaktersag«, hvor Uddannelses- og Forskningsministeriet har indført en ny omregning af vores eksaminers karakterer uden at tage højde for Skoleforeningens betænkeligheder.

KARAKTERSAGEN

Omregningen af vores studenter karakterer har i årtier været baseret på en enighed om, at oversættelsen af karakterer opnået ved mindretallets skoler måtte tage højde for vores skolars danske profil, og at tre år i dansk børnehaven og 13 års

dansk skolegang i langt højere grad kvalificerer de unge mennesker til det danske uddannelsessystem end et tilsvarende forløb i offentlige tyske institutioner. Derfor blev der foretaget en statistisk sammenligning af vores karakterer med resultaterne i Danmark. Nyordningen, som er trådt i kraft i år, sætter denne enighed over styr. Fremover skal omregningen baseres på eksamensresultater fra hele Tyskland. Beslutningen om ikke at ville foretage en statistisk sammenligning alene med den berørte gruppe er sagligt forkert og favoriserer desuden dimittender fra rent tyske gymnasier. I samtaler med Uddannelses- og Forskningsministeriet har

Skoleforeningens mål været en løsning, der tager højde for de faktiske forhold og fastholder, at der er forskel på studentereksamen fra de danske skoler i Sydslesvig og fra en offentlig tysk skole. Dette er blevet afvist, og vi er blevet præsenteret for en nyordning, der tilsidesætter vores indvendinger fra høringen. Vi arbejder derfor fortsat på at finde en løsning.

GENNEMFØRELSES- PROCENTEN

De to skoler videreudvikler deres forskellige tiltag for at øge gennemførelsesprocenten. Den

almene samfundsmæssige tendens til, at færre unge er gode læsere (og »skrivere«), slår også igennem i gymnasieoverbygningen. Flere elever har brug for ekstra faglig hjælp for at komme igennem gymnasietiden på fornuftig vis.

På Duborg-Skolen er der sat flere initiativer i værk for at understøtte disse elever:

- Et lektielæsningsprojekt, hvor elever tilbydes hjælp til lektier, både mundtlige og skriftlige, fra lærere og kammerater med overskud. Derudover tilbydes skrive-

Elever og lærere er fælles om at give lektiehjælp på Duborg-Skolen.

værksted og såkaldte crash-kurser, hvor elever over nogle få undervisningstimer kan blive indført i elementære faglige emner, hvor de har mangler.

- En af de bemærkelsesværdige faktorer ved profilgymnasiet er, at alle elever skal have matematik på højt niveau. Erfaringen fra de første år med profilgymnasiet er, at mange elever enten fravælger faget som eksamensfag eller ikke består. For at ændre kursen har skolen igangsat et forsøg med yderligere differentiering, specielt i faget matematik.
- Der er som noget nyt blevet gennemført en screening i læsning og retskrivning af alle nye elever i 11. årgang med henblik på at tilbyde ekstra undervisning i disse discipliner.

A. P. Møller Skolen samarbejder fortsat med Aarhus Universitet, hvor den naturvidenskabelige klasse på 13. årgang hvert år i september besøger universitetet i to dage. Her orienteres eleverne om uddannelser og besøger laboratorier på Aarhus Faculty of Science and Technology. Det Rullende Universitet fra Aarhus

Universitet besøger hvert år A. P. Møller Skolen og overtager undervisningen i gymnasiet en hel dag.

SYDSLESVIGSKE UNGE I DIGITAL ACTION

Den 12.-15. april deltog 300 gymnasieelever fra Sydslesvig og Danmark i en ungdomscamp og Danmark i en ungdomscamp, som var led i projektet »Future Borders – Young Minds in Digital Action«. Projektets formål var at give indblik i fremtidens digitale undervisningsformer samtidig med, at sammenholdet på tværs af den dansk-tyske grænse skulle styrkes. Initiativ-

tagerne til »Young Digitals« var Kunsthallen Sønderborg sammen med A. P. Møller Skolen og Business College Syd/Sønderborg.

»Young Digitals« blev i efteråret 2013 og foråret 2014 afholdt som en række master classes. Her blev lærerne inspireret til at anvende nye digitale undervisningsformer i timerne, mens eleverne lavede lommefilm om emnet »Demokrati – 1864 til fremtiden«. Med udgangspunkt i markeringen af 150-året for Slaget ved Dybbøl den 18. april 1864 blev det andet led i projektet, ungdomscampen, afviklet på Alsion i Sønderborg.

På Alsion deltog unge fra Danmark såvel som elever fra A. P. Møller Skolen i Slesvig. Mens den første dag stod på besøg ved Historiecentret på Sønderborg Slot og en introduktion til »digital storytelling«, fik campens deltagere senere hen mulighed for at afprøve nye apps, et elektronisk gulv og nyt digitalt udstyr. Til sidst kunne de komme med deres bud på, hvordan fremtidens digitale undervisningsformer skal se ud.

Æresgæst ved campens store afslutningsshow den 15. april

var H.K.H. Prinsesse Marie, der overrakte iPads til en af klasserne fra A. P. Møller Skolen, som havde vundet lommefilmskonkurrencen. For Sydslesvig og det danske mindretal var det en god sidegevinst, at de unge sydslesvigere fra A. P. Møller Skolen nåede ud til en bred del af den danske befolkning, idet både den danske lokalpresse samt landsdækkende medier bragte indslag om projektet. Projektet »Future Borders – Young Minds in Digital Action« blev muliggjort ved hjælp af økonomisk støtte fra Region Syddanmark, Mads Clausens Fond og Sønderborg Kommune.

UDVEKSLINGSREJSER

For at styrke både det nationale og det internationale udblik deltager skolerne i en række udvekslingsprojekter, dels med danske gymnasier, dels med skoler længere borte. Samarbejdet med de danske gymnasier er normalt af kortere varighed, typisk et par dage. Mens Duborg-Skolen samarbejder med Københavns Åbne Gymnasium, Gefion, Nørre G, Solrød Gymnasium, og Rødovre Gymnasium, hvor de besøger skolen med en hel årgang for at samle inspiration til deres AT-forløb (almen studieforberedelse),

har A. P. Møller Skolen et udvekslings samarbejde med Viby Gymnasium og Rødkilde Gymnasium i Vejle.

I Europa deltager skolerne i det internordiske skolesamarbejde med de nordiske venskabsbyer Bergen, Åbo, Göteborg og Aarhus. Af oversøiske kontakter kan nævnes, at Duborg-Skolen de sidste syv år har haft samarbejde med et gymnasium i North Carolina i USA, ligesom der har været kontakt med et gymnasium i Kenya.

DUBORG-SKOLENS RENOVERING OG OMBYGNING

På et møde i København kort før sommerferien 2013 blev projektet fra Praksis-Arkitekterne i Svendborg valgt som det, der skulle danne udgangspunkt for det videre arbejde.

I efteråret 2013 blev der afholdt en række møder i styregruppen, hvor projektforslaget blev rettet til – både i forhold til skolens ønsker og den økonomiske ramme. Dette mundede ud i et

Duborg-Skolens
studenter 2014.

endeligt dispositionsforslag kort før jul, hvor de ydre rammer for bygningerne og fordelingen af lokaler blev lagt fast. Der har været mange forholdsregler at tage hensyn til, ikke mindst hvad angår fredningsmyndighederne. De har imidlertid vist sig at være meget velvilligt indstillede, og projektet vil kunne gennemføres.

I foråret 2014 fulgte arbejdet med at få fastlagt indretningen af klasselokaler, faglokaler og fællesområder. Til dette formål blev der indrettet to lokaler, som på forsøgsbasis blev udstyret med alt, hvad man kan forestille sig i de fremtidige lokaler. Disse prøvelokaler blev inden sommerferien afprøvet af lærere og elever med henblik på eventuelle justeringer af indretningen efterfølgende.

Det er i årets løb blevet undersøgt, hvor skolens elever kan være, mens byggeriet står på. Ved skoleårets slutning viste der sig en mulighed for at flytte hele 7.-10. årgang til en skole-

bygning i Skolegade. En sådan udflytning vil betyde, at byggeriet kan gennemføres i to faser af ca. et års varighed hver. Projektet ser på nuværende tidspunkt ud til at blive påbegyndt i sommeren 2015.

NY SKOLELOV OG FORORDNING

En væsentlig udfordring for det kommende skoleår er, at begge skoler skal forholde sig til nye mål og krav fra undervisningsministeriet i Kiel, de såkaldte »Fachanforderungen«. Arbejdet skal koordineres med de læreplaner, der er til høring, og bør munde ud i fagcurricula, som skal sikre, at vores elever også fremover er godt rustet til de centralt stillede studentereksaminationsopgaver.

Med den nye skolelov skal den gymnasiale overbygning også arbejde efter en ny forordning, som især kan få betydning for oprykning/optagelse i 11. årgang. Her vil der være behov for et øget samarbejde med fælles-skolerne.

IT I FORVALTNINGEN OG I INSTITUTIONERNE

IT-Kontoret har p.t. otte fastansatte og to projektmedarbejdere, der er ansvarlige for driften af Skoleforeningens infrastruktur samt forvaltningens og daginstitutionernes IT-systemer. Desuden støtter IT-Kontoret skolerne i driften af deres pædagogiske IT-systemer. Kontoret giver endvidere brugersupport og vejledning ved tekniske problemer og hjælper til, når der skal findes IT-redskaber til løsning af nye opgaver.

INFRASTRUKTUR

Skoleforeningens interne og eksterne netværk er blevet videreudviklet i løbet af det sidste år. Således er det vokset tættere sammen med de andre sydslesvigske organisationers netværk, så man i fremtiden vil kunne få endnu større gavn af de kompetencer og resurser, der ligger i de forskellige organisationer. For eksempel vil telefonanlægget blive installeret i både Skoleforeningens og Flensborg Avis' serverrum, så driften i tilfælde af nedbrud det ene sted kan overtages af anlægget det andet sted.

På den pædagogiske side stiger behovet for en hurtig internetopkobling dagligt. Mange steder er det ikke længere tilstrækkeligt med T@SHOOL's gratis forbindelser. Derfor har vi taget kontakt til Kabel Deutschland for at få hurtigere forbindelser der, hvor det er økonomisk muligt. Generelt skal der dog være endnu større fokus på at skaffe institutionerne internetforbindelser, der kan leve op til de krav, det daglige arbejde stiller, og som samtidig holder sig inden for de økonomiske rammer.

SERVICE

Hvis der er brug for hjælp til IT-udstyr eller programmer, er der forskellige muligheder for at kontakte IT-Kontoret. Således kan man vælge mellem SOS (webbaseret support) eller 555 (telefonisk support). SOS bliver også brugt internt på kontoret til at dokumentere serviceanmodninger og for at kunne sende opgaven videre til en kollega. Desuden vokser vores vidensdatabase, som kan bruges som hjælp til selvhjælp i dagligdagen af både IT-kontoret selv og vores brugere. Vi udvikler

ligeledes forskellige vejledninger til vidensdatabasen, så brugerne selv kan finde frem til hjælp som et supplement til telefonbetjeningen.

Til institutionerne er IT-Kontoret i øjeblikket ved at udvikle en serviceaftale, der skal give en klar definition på, hvilken slags hjælp der kan forventes inden for en given tidsperiode, og hvad der skal søges om ekstra. Denne aftale skal sikre servicekvaliteten og give mulighed for at planlægge resurser til køb af ekstern servicekraft og til at forhandle servicekontrakter med eksterne virksomheder.

UDBLIK

Skoleforeningens serverrum bliver flyttet fra Stuhrsallee 22 til den nye forvaltningsbygning på Christian Paulsen-Skolen. Dette vil medføre en mere stabil drift af Skoleforeningens centrale systemer og give sikkerhed med hensyn til fremtidige behov.

På institutionerne vil der blive lagt forøget vægt på at konsolidere den interne infrastruktur og således øge netværkets stabilitet og fleksibilitet samt tilgang til dette. Ligeledes vil der blive arbejdet på at gøre adgangen til de respektive netværk mindre forvaltningskrævende. Målet må være, at der er ukompliceret, men kontrolleret adgang til nettet som arbejdsredskab både for medarbejdere, elever og gæster.

Ukompliceret netadgang har stor betydning som arbejdsredskab.

TEKNISK AFDELING

Teknisk Afdeling planlægger, koordinerer og udfører anlægs- og vedligeholdelsesopgaver på Skoleforeningens bygninger.

Desuden koordinerer Teknisk Afdeling kørselsområdet og varetager arbejdsgiverfunktionen i forhold til det tekniske personale. Større arbejdsområder er ligeledes Skoleforeningens energiforsyning, forsikringer, eftersyn og anskaffelse af inventar. Bygningsmassen, der skal vedligeholdes, omfatter alle institutioner og øvrige bygninger.

STØRRE ANLÆGS- OPGAVER

For at kunne omsætte skoleloven og omstrukturere hoved-, real- og gymnasieskoler til fællesskoler, har det været nødvendigt at etablere nye lokaler ved alle skoler med overbygning. Denne omstrukturering har været en stor udfordring for Teknisk Afdeling, der igennem flere år har brugt mange mandskabs-timer på at udvikle og lede de mange krævende anlægsopgaver i forbindelse med udbygning til fællesskoler og heldagsskoler i Sydslesvig. I denne omstrukturering af alle vores skoler står vi foran den sidste del, nemlig ombygningen af Gustav Johann-

sen-Skolen. Herefter fortsættes der med moderniseringen og saneringen af de resterende skoler.

Cornelius Hansen-Skolen

Den sidste del af ombygningen er planlægningen af brandsikringen på en sidefløj, som er i projektering.

Gustav Johannsen-Skolen

Licitationen for hele projektet er ude, og næsten alle udbudsprocesser er gennemført. Vi afventer de sidste resultater og starter i oktober 2014. Projektet vil være afsluttet i sidste kvartal af 2016 – hvis alt forløber planmæssigt.

Jaruplund Højskole

Projektet er blevet afsluttet i april 2014.

Duborg-Skolen

Planlægningen af de enkelte områder og byggeafsnit er i gang.

Hanved Børnehaven, udvidelse

Projektet er blevet omsat i det første halvår, og udvidelsen er taget i brug siden 3. kvartal 2014.

Kappel Børnehaven

Her har vi omsat en udvidelse af børnehaven i skolebygningen for at frigøre resurser

til vuggestuepladser i børnehaven. Gruppen i skolens bygning er startet i efteråret 2014.

Helhedskonceptet Sild

Skoleforeningen har gennemført de indledende undersøgelser og afklaret alle juridiske spørgsmål med øens byggemyndigheder. Den forudgående planlægning er dermed afsluttet. Projekterne i helhedskonceptet er stillet i bero, indtil finansieringen er på plads, og de enkelte byggeansøgninger kan sendes ud.

Christian Paulsen-Skolen

Skolebygningen er ved at blive ombygget til forvaltningsbygning. Første afsnit er blevet afsluttet i 3. kvartal 2014, og Center for Undervisningsmidler med Indkøbskontoret, Teknisk Afdeling og IT-kontoret er flyttet ind. Det andet byggeafsnit for-

ventes afsluttet til foråret 2015. Herefter flytter Pædagogisk Psykologisk Rådgivning og Driftsrådet ligeledes ind i bygningen.

ETABLERING AF VUGGESTUER

Egernførde, Borreby Børnehave

Byggefasen er i gang, og projektet forventes afsluttet inden den 1. januar 2015.

Flensborg, Ringvejens Vuggestue

Projektet har været i gang en stor del af året, og vuggestuen er blevet taget i brug i august 2014.

Flensborg, Oksevejens Børnehave

Projektet har været i gang en stor del af året, og vuggestuen er blevet taget i brug i august 2014.

Hanved Børnehave – vuggestue II

Byggefasen er startet. Projektet søges afsluttet inden

Alene mapperne omkring byggeprojektet på Jaruplund Højskole fylder 25 meter reolplads i Teknisk Afdeling.

udgangen af 2014.

Humptrup Børnehave

Projektet med at etablere en aldersintegreret gruppe er i omsætningsfasen. Projektet forventes afsluttet i januar 2015.

Jaruplund Børnehave

Byggefaseren er i gang og forventes afsluttet inden januar 2015.

Kappel Børnehave

På grund af en ombygning i skolen kunne der etableres yderligere vuggestuepladser i børnehaven.

Slesvig, Behrender Redder

Projektet er i omsætningsfasen og forventes afsluttet inden januar 2015.

Slesvig, Erikstraße

Projektet er i omsætningsfasen og forventes afsluttet inden januar 2015.

Der er sat gang i flere undersøgelser omkring etablering af vuggestuer i Husum Børnehave, Ørsted Børnehave, Harreslev Kommune, Skovlund Børnehave, Bredsted Børnehave, Nibøl Børnehave og Hostrup Børnehave.

MYNDIGHEDSKRAV – BRANDSIKRING OG TEKNISKE INSTALLATIONER

Teknisk Afdeling er i gang med at forbedre de sikkerhedsmæs-

sige forhold på følgende institutioner:

Kobbermølle Danske Skole, Oksevejens Skole, Treja Danske Skole, Vesterland-Kejtum Danske Skole, Store Vi Danske Skole og Ladelund Ungdomsskole.

MILJØ OG ENERGI

Teknisk Afdeling prøver løbende at forbedre de energimæssige forhold. Alle moderniseringer forholder sig således til den nyeste version af ENEV (Energieinsparverordnung). I løbet af 2013-2014 bliver der installeret et KWK-anlæg (Kraft-Wärme-Kopplung) i Husby.

Med hjælp fra tilskudsmidler fra Forbundsrepublikken kunne forskellige delprojekter omsættes i en stor del af vores idrætshaller. Disse medfører ligeledes en nedsættelse af vores elforbrug (CO²-forbrug).

Fra 1.1.2014 bliver alle institutioner forsynet med »grøn strøm«.

SALG AF BYGNINGER

Følgende bygninger står til salg:

- Børnehavelederboligen i List
- Børnehaven i List

samt tre grunde på sportspladsen Rickerter Straße i Rendsborg.

UDSATTE ANLÆGS- OPGAVER OG NYE ANSØGNINGER

I begyndelsen af kalenderåret 2014 havde tre daginstitutioner og syv skoler indsendt ansøgninger om anlægsopgaver for 2015. De elleve nytilkomne ansøgninger er markeret med fed skrift i oversigten over udsatte anlægsopgaver nedenfor.

På børnehaveområdet måtte følgende opgaver udskydes indtil videre:

Egernførde Børnehave (tilbygning), Frederiksstad Børnehave (ombygning og udvidelse), Harreslevmark Børnehave (udvidelse), Humptrup Børnehave (udvidelse), **Kilseng Børnehave i Flensborg** (udvidelse og gennemgribende sanering), Lyksborg Børnehave (nybygning), Skovlund Børnehave (mellem-

bygning til vuggestuebørn), Nibøl Børnehave (udvidelse), **Tønning Børnehave/vuggestue**, Ørsted Børnehave (ny børnehave i Treja).

På skoleområdet har følgende opgaver måttet udsættes indtil videre:

Harreslev Danske Skole (udvidelse), **Hanved Danske Skole** (udvidelse af biblioteket), Jernved Danske Skole (boldspilhal), **Jes Kruse-Skolen i Egernførde** (tilbygning og idrætshal), **Jørgensby-Skolen i Flensborg** (idrætshal), **Medelby Danske Skole** (tilbygning og nybygning af børnehave), Nibøl Danske Skole (ombygning), Oksevejens Skole i Flensborg (tilbygning), **Satrup Danske Skole** (udvidelse og etablering af børnehave), **Store Vi Danske Skole** (udvidelse).

Børnehavebørnene i Sporskifte hilser vuggestuebørnene velkommen.

SKOLEFORENINGENS ØKONOMI

REGNSKABSTAL FOR FINANSÅRET 2013

Det er tredje regnskabsår, at Skoleforeningen følger den danske stats regnskabsregler. Årets regnskabstal er således fuldt sammenlignelige med tallene fra 2011 og 2012.

Årets resultat viser et overskud på 25.000 euro, hvilket er yderst tilfredsstillende og helt på niveau med ledelsens forventninger. Når resultatet vurderes som tilfredsstillende, skal det tages i betragtning, at der i 2013 har været iværksat en række store initiativer på blandt andet daginstitutionsområdet; således er der efter flere år med stor økonomisk tilbageholdenhed nu blevet oprettet en række daginstitutioner for børn under tre år. Dette fremgår også af antallet af årsværk¹, der i 2013 har været forøget.

Statusopgørelsen pr. 31.12.2013 balancerer med 179.107.154 euro.

Skoleforeningens likviditetsgrad udgør 220,3, hvilket vurderes til

at være et rimeligt niveau i forhold til igangværende projekter og foreningens løbende kapitalbehov. Størstedelen af midlerne er bundet til bestemte formål.

I et intensivt samarbejde med SSW er det lykkedes for Skoleforeningens ledelse at få lovsikret ligestillingen af driftstilskuddene fra Kiel, herunder tilskuddene til elevbefordring, der hidtil kun har bestået af frivillige ydelser fra de tre amter Rendsborg-Egernførde, Nordfrisland og Slesvig-Flensborg. Denne lovsikring og omlægning af tilskuddene til elevbefordring har betydet, at usikkerheden på indtægtssiden er blevet reduceret i forhold til finansieringen af skolernes drift.

Fremskrivningen i tilskuddene fra danske og tyske tilskudsgivere vil i de kommende år ikke overstige de normale pris- og lønudviklinger, hvilket betyder, at Skoleforeningen må være meget tilbageholdende med at gennemføre stigninger på udgiftssiden.

¹ Et årsværk svarer til én persons fuldtidsarbejde i et år.

De gennemførte og planlagte udvidelser på daginstitutionsområdet med henblik på at etablere flere vuggestuepladser til børn under tre år er overvejende finansieret ved hjælp af offentlige midler. Egenfinansiering er klaret ved hjælp af Skoleforeningens egenkapital. Ved alle om- og udbygninger medtænkes driftsmæssige besparelser på energiområdet. Ligeledes har Skoleforeningen i 2013 indgået nye kontrakter for strømforsyningen til samtlige

institutioner. Kontrakterne er indgået efter en forudgående EU-licitation. Resultatet af licitationen betyder, at Skoleforeningen har sikret sig en lavere grundpris for elforsyning for de kommende år.

PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING

ved ledende skolepsykolog Hans Jessen

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) varetager den specialpædagogiske bistand til børn og unge i daginstitutioner og skoler under Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

I skoleåret 2013-2014 blev der ansat fire nye medarbejdere ved PPR som erstatning for medarbejdere, der søgte nye udfordringer. Således blev viceskoleinspektør Ane Schmidt pr. 1. februar 2014 ansat som skolekonsulent for specialundervisning i den vakante stilling, som skolekonsulent Christine Kernbichler vikarierede i fra 1. august 2013 til 1. februar 2014. Pædagog Sabine Beister blev pr. 1. februar 2014 ansat som skolesocialarbejder ved PPR med tjeneste ved Læk Danske Skole og Husum Danske Skole. Endelig blev kontorassistent Jessica Jensen og kontorassistent Tanja Schmidt ansat som sekretærer ved PPR pr. henholdsvis 1. april og 1. juli 2014.

STATISTIK Skoleområdet

Antallet af nyindstillinger inden

for skoleområdet har i skoleåret 2013-2014 været stort set det samme som året før. Antal nyindstillinger var 244 (240 i 2012-2013), hvoraf 167 (160 i 2012-2013) blev indstillet med indlæringsvanskeligheder i dansk, tysk og matematik.

33 indstillinger drejede sig om elever med adfærdsproblemer, mens 44 indstillinger omfattede en kombination af adfærdsproblemer og indlæringsvanskeligheder. De 80 af indstillingerne var direkte forældrehenvendelser. Specielt antallet af forældrehenvendelser er steget; det er positivt, at forældrene i stigende grad er bevidste om mulighederne for at få hjælp gennem PPR.

Antallet af kontrolundersøgelser af elever med indlæringsvanskeligheder faldt med 148

undersøgelser – fra 299 undersøgelser i 2012-2013 til nu 151 undersøgelser. Nedgangen skyldes en bevidst ændret strategi med henblik på at nedsætte antallet af kontrolundersøgelser ved at øge den konsultative form, det vil sige, at skolekonsulenter og psykologer nu har en mere direkte kontakt med lærere og forældre med henblik på rådgivning og vejledning.

Daginstitutionsområdet

Inden for daginstitutionsområdet er der sket en stigning på 32 i antallet af henvisninger, idet der i skoleåret 2012-2013 var 74 indstillinger, mens der i 2013-2014 var i alt 106 indstillinger. De 41 af indstillingerne var skolemodenhedsundersøgelser, herunder af »kan-børn«, en stigning på 11 henvisninger. 17 børn blev indstillet med adfærdsproblemer, mens 24 indstillinger skyldtes andre årsager som for eksempel spørgsmål om skoleplacering. De sidste 24 indstillinger skete på baggrund af forældrehenvendelser.

Det samlede antal indstillinger til skolepsykologisk vurdering var på 501 (613 i 2012-2013), hvilket svarer til en nedgang på 112. Nedgangen er udelukkende sket i skoleområdet og skyldes den

tidligere nævnte strategi med hensyn til at give en mere konsultativ ydelse til institutioner og forældre.

AKTIVITETER

PPR afviklede i efteråret 2013 et 12-timers kursus »Den svære samtale« på Jaruplund Højskole med 23 deltagere. Instruktør var forstander Anton Niemann, Ehlershjemmet ved Haderslev. På grund af den store søgning til kurset blev det dubleret i foråret 2014, denne gang med 27 deltagere.

PPR har igen i det forløbne skoleår haft et samarbejde med den børnepsykiatriske afdeling Villa Paletti. Således har kontoret stillet en medarbejder til rådighed for undervisning i faget dansk for de danske elever, som er henvist til »Tagesklinik« (dagsophold) på Villa Paletti. Samme medarbejder har været parat til at indgå i det team, som arbejder med FiSK-projektet (Familie i skolen). Desværre har der dog ikke været oprettet hold, da forældrene ikke har kunnet afse tid til at være med i projektet på grund af arbejdsmæssige forpligtelser.

PPR har været en aktiv medspiller i SLP-samarbejdet (**Sko-**

lesundhedsplejersker, Læger og Psykologer), hvor Dansk Sundhedstjeneste inklusive socialrådgiverne mødes med psykologer ved PPR om fælles emner som for eksempel skolemodenhedsundersøgelser, ophold på Hjerting Kystsankatorium, misbrugsproblematik og emner af mere faglig art. Samarbejdet har blandt andet resulteret i, at der er blevet nedsat en arbejdsgruppe, som beskæftiger sig med misbrug af alkohol og stoffer i de ældste klasser på skolerne og gymnasieoverbygningerne. Desuden er der indgået et samarbejde med skolelægerne om indskolingsundersøgelserne, hvilket betyder, at antallet af testninger generelt kan reduceres.

De tre skolesocialarbejdere, der er ansat ved PPR, og som arbejder ved skoler i hver af de tre kredse i Sydslesvig, er nu blevet en fast bestanddel af livet på de respektive skoler. Således er der skolesocialarbejdere ved Læk Danske Skole, Husum Danske Skole, Ejderskolen i Rendsborg, Sønder Brarup Danske Skole og Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig. Herudover er der skolesocialarbejdere ved fire skoler i Flensborg; disse er dog ansat og lønnet af Flensborg By.

På foranledning af undervisningsministeriet i Kiel er der indgået en aftale om, at en ministeriel embedsmand fremover deltager i de møder på PPR, hvor elever med særlige behov drøftes; dette gælder i særlig grad elever med generelle indlæringsvanskeligheder.

ELEVER MED SPECIFIKKE INDLÆRINGSVANSKELIGHEDER

Pr. 1. juni 2014 modtog 544 elever specialundervisning i ét eller flere af fagene dansk, tysk og matematik. Hovedparten af eleverne, der modtager specialundervisning, går i 2., 3. og 4. klasse, idet disse klassetrin prioriteres højest, når specialundervisningstimerne bliver fordelt. Timeforbruget var på i alt 373 timer pr uge, og timerne blev læst af 121 lærere, hvilket er for mange. PPR arbejder for, at antallet af lærere i specialundervisningen reduceres, idet færre lærere betyder flere timer til hver lærer, hvilket igen indebærer, at læreren i højere grad vil blive anset som faglærer i faget.

Et nyt tiltag på specialundervisningsområdet er, at skolerne fremover skal arbejde med individuelle handleplaner for hver

specialundervisningselev. PPR ser brugen af dette værktøj som et vigtigt redskab i forbindelse med en målrettet specialundervisningsindsats for den enkelte elev. Mange skoler har allerede brugt og gjort erfaringer med handleplaner, og i begyndelsen af skoleåret blev en ny skabelon præsenteret, som vi i år indsamler erfaringer ud fra.

Vores IT-kompenserende hjælpemidler er stadig et efterspurgt emne i forbindelse med forældre- og elevworkshops. I løbet af skoleåret har konsulenterne været aktive i forbindelse med

afholdelse af disse workshops og oplæg om dysleksi på flere forskellige skoler.

Skoleåret 2013-2014 blev også året med nye gruppelæseprøver for 2.-5. klasserne. Prøverne er blevet mere tidssvarende, og opgørelsen af prøverne er blevet digitaliseret og skal indtastes via en webbaseret skoleportal. Samtidig med dette er selve prøvetagningen og opgørelsen blevet flyttet ud på skolerne. I starten af skoleåret uddannede PPR en lærer fra hver skole til at foretage prøvetagningen og den digitale indtastning.

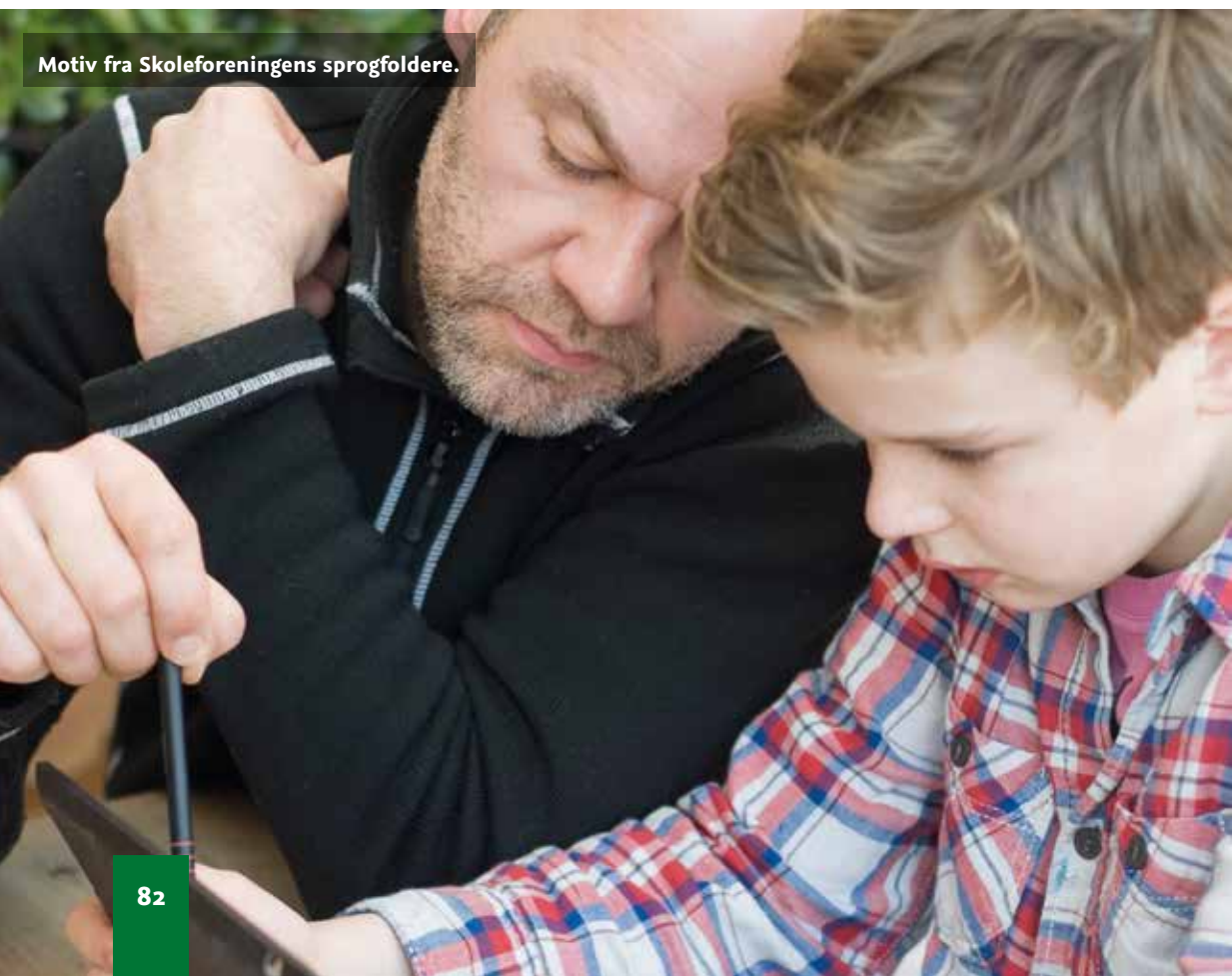
Til det årlige evalueringsmøde for alle dansklærerne i 2.-5. klasse fortalte forfatter Lene Møller, som har udviklet prøverne, om de nye prøver og muligheden for at arbejde målrettet videre ud fra prøveresultatet.

ELEVER MED GENERELLE INDLÆRINGSVAN- SKELIGHEDER

I skoleåret 2013-2014 omfattede undervisningen af elever med generelle indlæringsvanskeligheder 238 elever fordelt på

otte hjælpeskoler og enkelte grund- og fællesskoler, her med status af inkluderede hjælpeskoleelever. Antallet af elever i hjælpeskolen er faldet fra 260 i skoleåret 2012-2013, altså en nedgang på 22 elever. PPR har implementeret indførelsen af elevplaner i hjælpeskolen. Det betyder, at der nu fra november 2013 foreligger elevplaner på samtlige elever i hjælpeskolen og på de elever, som er inkluderet i folkeskolens klasser.

Motiv fra Skoleforeningens sprogfoldere.

STATISTIK SKOLEÅRET 2013-2014 – HJÆLPESKOLEN

Skole	Antal elever	Antal klasser
Jørgensby Skolen	54	6
Gustav Johannsen-Skolen	56	5
Ejderskolen	9	2
Gottorp-Skolen	20	3
Husum Danske Skole	19	3
Jes Kruse-Skolen	15	2
Læk Danske Skole	33	4
Sønder Brarup Danske Skole	14	2
Ladelund Ungdomsskole	11	1
Vesterland-Kejtum Danske Skole	5	
Vyk Danske Skole	1	
Risum Skole/Risem Schölj	1	
I alt	238	

Følgende fælles arrangementer for hjælpeskolens 7.-9. årgang blev afholdt på følgende dage:

7. årgang: Kanotur på Trenen torsdag den 26. juni 2014

8. årgang: Dykning/klatring, tirsdag den 1. juli 2014

9. årgang: »Projekt Startklar«

Onsdag den 6. oktober 2013 til fredag den 8. oktober 2013 i forsamlingshuset i Sporskifte samt onsdag den 20. oktober 2013 til fredag den 22. oktober 2013 i Aktivitetshuset i Flensborg.

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER, SKOLEBIBLIOTEKER OG INDKØBSKONTORET

ved centerleder skolekonsulent Claus Fischer

Planlægning, forandring, nytænkning, samarbejde og kreativitet er nogle af de mange overskrifter, der har været på dagsordenen i forbindelse med forberedelsen af flytningen af CfU og Indkøbskontoret til Christian Paulsen-Skolen.

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER (CFU)

På CfU har vi stort set hele skoleåret 2013-2014 været beskæftiget med forberedelse af flytning af CfU til Christian Paulsen-Skolen. Der er således foretaget en kritisk gennemgang af alle materialer i distributionssamlingen med hensyn til tilstand og relevans i forhold til ændrede krav til undervisningen. Informationssamlingen er ikke kun blevet gennemgået ud fra kassationslister, men også blevet fuldstændigt elektronisk opdateret gennem indlæsning i samme database som distributionssamlingen. En mængde materialer i både distributionssamlingen og in-

formationssamlingen er blevet forberedt til at kunne indgå på en mere brugervenlig måde i en ny web-brugerflade »mitCFU«. »MitCFU« har allerede kunnet anvendes siden efteråret 2013, men tages først rigtigt i brug i skoleåret 2014-2015. I forbindelse med denne brugerflade vil der i skoleåret 2014-2015 blive udarbejdet en række nye både faglige og pædagogiske noter, faglige kategoriseringer samt vejledninger, der kan hjælpe alle CfU's brugere med at finde relevante materialer på en endnu mere målrettet måde.

I skoleåret 2013-2014 er der på CfU's nye hjemmeside blevet udviklet et materiale-nyheds-

CfU's nye lokaler på Christian Paulsen-Skolen.

system, så CfU's brugere med nogle ganske få klik kan se, hvilke undervisningsmaterialer der løbende bliver anskaffet til de enkelte fag.

En sag, der har været under forhandling gennem længere tid, er udvidelsen af CfU's tilbud om brug af TV-udsendelser i undervisningen. AVU-medier og CfU er i sommeren 2014 nået frem til en ordning, der giver alle skoler adgang til stort set alle undervisningsrelevante TV-programmer fra de danske offentlige TV-kanaler samt to nordiske TV-kanaler.

Vi glæder os til i 2014-2015 at kunne præsentere vores brugere for alle de mange nye muligheder. CfU's nye lokaler på Christian Paulsen-Skolen giver nu et bedre overblik over undervisningsmidlerne i både informations- og distributions-samlingen, ligesom daginstitutionssamlingen har fået helt nye muligheder for at præsentere sine materialer.

CFU'S UDLÅN OG MATERIALEBEHOLDNING

Som ved alle flytninger er der mange ting, der bliver kasseret, så selvom der er blevet købt nye klassesæt og andre materialer i

løbet af året, er der ikke sket en forøgelse af den samlede mængde materialer i distributions-samlingen (ca. 65.000 eksemplarer) på CfU.

Udlånet fra distributionssamlingen er steget i forhold til sidste skoleår og ligger nu på 6.829 bookinger af godt 76.000 enkeltteksemplarer. Der er tale om en forholdsvis stor stigning i udlånte antal enkeltteksemplarer. Dette skyldes for en stor del CfU's medvirken i Skolefor-eningens indsatsområde Sprog og Læsning. CfU har således anskaffet en del nye læsekasser, som indeholder mange materi-aler pr. booking. Læsekasserne er meget populære og stort set booket ud i op til et år frem i tiden.

Målet om, at informations-samlingen og distributionssamlingen skal kunne findes i én katalogbase, blev opfyldt lige op til sommerferien 2014. Mens arbejdet med dette stod på, har CfU forvaltet informations-samlingen i to baser. Vi kan derfor ikke fremlægge en statistik for udlånet fra denne samling for skoleåret 2013-2014. Beholdningsmæssigt har omdateringen resulteret i en frasortering af nogle materialer, så der nu er

18.000 undervisningsmaterialer fordelt på 11.700 titler til infor-mation og udlån.

MØDER OG KURSER PÅ CFU

Der har igen været en fremgang i antallet af møder og kurser, der afholdes på CfU. I skoleåret 2013-2014 har der således været i alt 273 møder/kurser med i alt 2.800 deltagere.

INDKØBSKONTORET

Ligesom CfU har Indkøbskonto-ret i skoleåret 2013-2014 været igennem en grundig planlæg-ningsfase forud for flytningen og indretningen af kontoret til Christian Paulsen-Skolen. Videreudviklingen af såvel on-line-bogbestilling som Netbutik er imidlertid også blevet tilgode-set. Således er der i lighed med foregående år blevet ekspederet 5.000 bestillinger af i alt 100.000 bøger gennem online-bogbe-stillingen. I netbutikken har nu 300 medarbejdere (sidste år 250) med lidt færre bestillinger end sidste år bestilt flere varer, nemlig i alt 7.570 varenumre, som omfatter i alt ca. 110.000 enkeltprodukter. Vareudbuddet er steget markant og udgør nu 1.400 varenumre, men samtidig er antallet af varer på lager fal-det fra 450 til 400. En god ud-

vikling, der er med til at mindske lagerværdien. I 2013-2014 har Indkøbskontoret gennem netbutikken overtaget bestilling og levering af førstehjælpsvarer fra Sundhedstjenesten.

SKOLEBIBLIOTEKERNE

Skolebibliotekerne har fælles udlånssystem med Dansk Centralbibliotek, og i dette system arbejdes der med kalenderårsstatistik. Udlånet af materialer til hjemlån og supplerende fag- og skønlitteratur var i 2013 på 198.000 udlån, mens udlån af skolernes egne undervisningsmaterialer i alt var på 53.000 udlån. Disse tal viser et mindre fald i udlånstallene i forhold til 2012. En del af dette fald kan

skyldes en generelt øget brug af elektroniske medier blandt eleverne. En anden grund kan være, at der i forbindelse med læseindsatsen på mange skoler tilbydes blandede læsekasser fra skolebiblioteket til klasserne, og disse læsekasser giver statistisk set kun en brøkdel af de antal udlån, som de ville have givet som personlige udlån til hver enkelt elev.

Skolebibliotekerne er igen i 2013-2014 blevet tilbudt en række velkendte arrangementer til styrkelse af elevernes læselyst og læsefærdigheder. Derudover er der for anden gang blevet gennemført »BUSTER Filmfestival på farten«, den særlige

»BUSTER Filmfestival på farten« i Sydslesvig realiseres med gavmild støtte fra Slesvigsk Samfunds Fond.

Sydslesvig-udgave af »BUSTER Filmfestival for børn«, der afholdes hvert år i København. Filmene blev i 2013-2014 set af i alt 1.740 elever og lærere fra hele Sydslesvig. Dette er en stigning på godt 500 deltagere, og efter denne succes vil det i 2014-2015 blive forsøgt at udvide spillestederne, således at der ud over Flensborg og Slesvig også arrangeres filmforevisninger i en biograf i Husum. »BUSTER Filmfestival på farten« i Sydslesvig bliver realiseret med støtte fra Slesvigsk Samfunds Fond.

Et nyt arrangement i skoleåret 2013-2014 var B-ART, der bestod af »udstilling og workshops, der kan inspirere børn, pædagoger og lærere og forældre til at bruge kunsten aktivt i skolen og dagligdagen«. Helt små børn

deltog i workshops med kalli-grafi. For de største elevers vedkommende blev faget engelsk kombineret med henholdsvis kunst på iPads og graffiti-kunst, ligesom der blev arbejdet med film- og interviewteknik. Arrangementet blev lavet i samarbejde med sydslesvigiske kulturelle foreninger og støttet af diverse fonde. Se den flotte film om projektet på www.skoleforeningen.org/b-art.

Ud over en række veletablerede arrangementer, som kan ses i »Skolebibliotekernes årshjul« på CfU's hjemmeside, planlægges i skoleåret 2014-2015 et nyt projekt, »Nøjh – det er for børn«, i anledning af 50-års-jubilæet for produktion af DR-børneudsendelser.

Sønder Brarup Danske Skoles 10. klasse havde graffiti på skemaet i sammenhæng med kunstprojektet B-Art.

FERIEKONTORET

ved leder af Ferienkontoret, skolekonsulent
Eberhard von Oettingen

Feriekontoret samarbejder med Grænsforeningen i Danmark om projektet Sydslesvigske Børns Ferierejser, som tilbyder elever fra Sydslesvig at komme på sommerferieophold i Danmark. Ferienkontoret koordinerer desuden elevudveksling og andre skolerelaterede kontakter mellem Danmark og Sydslesvig.

»AT REJSE ER AT LEVE«

Feriekontoret er under stadig fornyelse. I de seneste fem år har vi udviklet os fra udelukkende at tilbyde ferierejser i sommerferien til nu også at tilbyde fleksible rejser for børn og unge mellem Danmark og Sydslesvig hele året igennem. Skoleforeningen vil i løbet af det næste år forsøge at samle alle foreningens udadvendte elevaktiviteter i et kontor og i bedste H.C. Andersen-stil kalde det et »Rejsekontor«. For som digteren så poetisk udtrykte det i »Mit Livs Eventyr«, knytter også Rejsekontorets aktiviteter levende forbindelser mellem Danmark og Sydslesvig. Rejsekontorets opgave bliver at guide unge på efterskole, servicere lejrskoleophold og stå for alle udvekslinger samt rejser til og fra Danmark. På Skoleforeningen mærker vi en stigende

efterspørgsel fra danske skoler og uddannelsesinstitutioner, der ønsker en kontakt til Sydslesvig. Det kan være i forbindelse med et studieophold, en lejrskole eller bare en enkelt dag i grænselandet med indhold. For at løfte denne serviceopgave, som ofte består i noget praktisk som at finde et passende overnatningssted, eller at etablere en kontakt mellem en klasse i DK og en skole i Sydslesvig, vil Rejsekontoret også blive et lille turistkontor for pædagogiske rejser.

SÆSONEN 2014

100 nye sommerferieværter satsede vi på i 2014, men det blev desværre til langt under. I arbejdsudvalget feriebarn.dk er vi bevidste om, at vi skal arbejde på at nå meget længere ud i Danmark med det gode tilbud,

vi har. Det bliver den store opgave. De tilbagemeldinger, vi får fra nye ferieværter, bekræfter os i, at sommerferierejsen langt fra er »død«. Få nye ferieværter er kommet til, og de udtrykker alle stor glæde i mødet med det sydslesvigske barn. Disse nye ferieværter kaprer vi som ambassadører, der skal sprede budskabet.

STATISTIK 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Genbesøg	239	256	199	193	172	120
Nye hjem	115	98	96	64	66	22
Privat	80	90	95	59	72	70
Vesterledlejren	59	59	65	58	108	104
Ophold på Hjerting Kystsankatorium				20	40	63
Elevudveksling*		56	102	200	220	232
Sportscamp på Dejbjerglund Efterskole						9
I alt	493	559	557	594	678	620

**De her angivne tal angiver kun antallet af elevudvekslinger registreret via »Elevudveksling uge 45-47«; tallet tager ikke højde for de gengangere, der ikke har meddelt udvekslingen til Feriekontoret.*

I år havde vi en elev på Samsø, og det blev til et pragtfuldt ophold for Johanna. Det har ført til, at vi vil forsøge at formidle ferieborn til de mindste danske øer. Dem er der 200 af. Og ligesom på de sydslesvigske øer bliver disse familier ofte hjemme i ferien, når der kommer turister. Det vil vise sig, om det kan blive en lille niche, hvor vi kan sende sydslesvigske legekammerater til øerne.

BUS I STEDET FOR TOG

Næste sommer vil transporten udelukkende blive gennemført med busser eller privat kørsel. En stigende andel af de sydslesvigske familier fravælger fællestransporten og kører privat. De vil selv aflevere deres barn og møde den familie, der åbner sit hjem. Sådan skal det være – vi knytter levende bånd for hele familier. Men der er også en anden grund. De seneste år har vi haft stigende problemer

med togtransporten. Skiftende sporarbejde, tidlig pladsbestilling, ingen særtog og mange togskift gør, at vi har stort besvær med at planlægge togtransporten.

SUCCESSION MED UGE 45-47

Vi fortsætter med udvekslingen, og det er vejen frem. Det har vist sig, at mange af de elever, der udveksler, også mødes i løbet af året. Vi kalder det nu uge 45-47. I disse uger kan man, efter aftale med skolerne, arrangere udvekslingen, så den passer individuelt. Det har vist sig, at nogle familier ønsker en uges pause i udveks-

lingen. For eksempel kan det være hårdt for en 4. klasses elev at være gæst den ene uge og så skifte rolle til at være vært ugen efter. Her kan en uges pause være guld værd for alle.

GODT SAMARBEJDE

Denne sæson har vi udbygget vores gode samarbejde med Sundhedstjenesten, der matcher elever og familier i Sydslesvig og i Danmark, og som sammensætter elevholdene til vores feriekolonier i Vesterled og på Hjerting Kystsatorium. Dejligt, at vi kan samle kræfterne.

Mange af de elever, der udveksler, holder kontakt året rundt.

Gensynsglæde i sommerferien.

SPORTSCAMP PÅ EFTERSKOLEN

Ved siden af vores to feriekolonier på Lejrskolen Vesterled og vores to feriekolonier på Hjeriting Kystsanatorium glæder det os, at vi i samarbejde med Dejbjerglund Efterskole og DGI i Skjern er startet på et samarbejde i sommerferien. Sportskampen, hvor vores elever møder danske børn og sammen dyrker sport, er også et møde med den danske efterskole. Vi glæder os til at udbygge dette tilbud. Tak til efterskolen for dette nye initiativ.

SÆT ET ANSIGT PÅ FERIEBARN.DK

Vi er i gang med en større aktion, fordi vi ønsker gode historier på vores hjemmeside. Har du en god oplevelse som

feriebarn – også gerne ældre – som du vil dele med andre, så send din historie til kommunikation@skoleforeningen.de. Send også gerne et foto med.

TAK TIL ALLE HJÆLPERE I DANMARK OG SYDSLESVIG FOR ÅRET 2014

Uden jer ville vi ikke kunne skabe den levende kontakt mellem Danmark og Sydslesvig. Tak især til alle rejsekonsulenter, til Grænseforeningen og til Sundhedstjenesten. For at ferieværterne kan holde kontakten til Sydslesvig året igennem, vil alle modtage Flensborg Avis, den dag FOKUS udkommer, hele året rundt. Vi glæder os til 2015! Hjælp os med at finde ferieværter – klik ind på vores hjemmeside, og læs de gode spots fra feriebarndk.dk.

DANSK VOKSENUUNDERVISNING I SYDSLESVIG

ved dens sekretær, Anne Winkelströter

Voksenundervisningen er det centrale sted i Sydslesvig for udbud af undervisning til voksne inden for et bredt udvalg af fag og emner. Voksenundervisningens øverste organ er et repræsentantskab, som består af repræsentanter for danske organisationer og institutioner i Sydslesvig samt for de med disse samarbejdende frisere. Repræsentantskabet vælger et voksenundervisningsnævn på syv medlemmer, som vælges for et år ad gangen. Nævnet fungerer som forretningsudvalg for repræsentantskabet. Nævnets formand er Erik Andresen (Danmarks Lærerforening i Sydslesvig), mens Charlotte Bassler (SSF for Flensborg Amt) er næstformand. De øvrige nævnsmedlemmer er Blide Borg (Den Slesvigske Kvindeforening), Anna-Louise Holste (SSF for Sydtønder Amt), Erika Jentzen (DSH – Foreningen af Aktive Kvinder), Maike Lohse (SSF) og Margrit Hartl (Dansk Centralbibliotek).

SÆSONEN 2013-2014

I sæsonen 2013-2014 har Voksenundervisningen oplevet en stor stigning i aktivitetsniveauet i forhold til sæsonen 2012-2013. Der blev i kursusåret 2013-2014 gennemført 430 kurser med 4595 deltagere, hvilket svarer til en stigning på ca. 10 %. Danskundervisningen ligger fortsat på førstepladsen og udgør hele 68 % af det samlede kursusudbud. Der blev gennemført 76 kurser i dansk for begyndere og 217 kurser i dansk for viderekomne. På andenpladsen efter dansk kurserne ligger kurserne inden for motion og bevægelse. Enkelte kurser har her haft op til 30 deltagere, og det ser ud til, at denne udvikling vil fortsætte.

KURSER I SÆSONEN 2013-2014

	Kurser	Deltagere
Dansk for begyndere	76	785
Dansk for viderekomne	217	2175
Dansk litteratur	6	59
Frisisk	3	27
Russisk	1	6
Italiensk	2	19
Gymnastik for damer	4	51
Gymnastik for blandede hold/herrer	32	404
Motion i vand	2	17
Yoga, mavedans, pilates, stretching	21	227
Aerobic, Zumba	9	147
Dans, linedance	3	39
Håndarbejde	4	33
Syning	4	35
Madlavning	1	10
Porcelænsmaling, glas	9	74
Tegning, maleri	7	158
Husflid, hobby, blomsterbinding, pileflet	16	143
Kor, orkester, musik	7	94
IT	2	21
Aktive pensionister	4	71
I alt	430	4595

I gennemsnit har der været 11 deltagere pr. kursus, og der er i alt afregnet 7682 undervisningstimer. I 2013 er der modtaget 82.930,49 euro i offentlige tilskud, hvilket svarer til en lille stigning på ca. 200 euro i forhold til 2012. På tallene kan man tydeligt se, at Voksenundervisningen fortsat har et meget højt aktivitetsniveau, og at det er en fast bestanddel af det danske mindretalsliv i Sydslesvig. Det er glædeligt at se, at der fortsat er stort behov og interesse for vores kurser.

	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Kurser	400	394	379	390	430
Deltagere	4410	4256	4211	4196	4595

I sæsonen 2013-2014 havde Voksenundervisningen for første gang en bod ved de danske årsmøder. Den 24. maj 2014 var Voksenundervisningen således repræsenteret på friluftsmødet i Egernførde og den 25. maj 2014 på friluftsmødet i Flensborg. Interesserede kunne deltage i en quiz om Voksenundervisningen, ligesom de kunne komme med kursusønsker og forslag samt få informationer om kurser og Voksenundervisningens aktiviteter. Boderne var en stor succes, og Voksenundervisningsnævnet har besluttet, at Voksenundervisningen også til næste år vil være repræsenteret på årsmødet.

AFSLUTNINGSARRANGEMENTET

Sæsonafslutningen 2013-2014 fandt sted i Büdelsdorf den 18. juni 2014. 40 deltagere besøgte udstillingen i Kunstwerk Carlshütte samme sted og fik en rundvisning på arealet. I Ejderhuset i Büdelsdorf fulgte så selve mødet med fremlæggelse af Voksenundervisningens årsberetninger ved formanden og sekretærens gennemgang af tal-materialet for kursusåret 2013-2014.

VOKSENUNDERVISNINGENS HJEMMESIDE

Voksenundervisningen vil i løbet af sommeren 2014 få en ny hjemmeside. Hjemmesiden vil komme til at indeholde en aktuel kursusliste, oversigt over alle kursussteder, ledere og lærere samt øvrige informationer om Voksenundervisningen. Således vil det fremover være muligt at tilmelde sig kurser direkte via hjemmesiden. Adressen vil fortsat være www.voksenundervisning.de.

CENTER FOR MINDRETALS- PÆDAGOGIK

ved projektleder Elisa Sievers

Center for Mindretalspædagogik er oprettet i et samarbejde mellem University College Syddanmark, Dansk Skoleforening for Sydslesvig og Deutscher Schul- und Sprachverein. Centeret skal udvikle og formidle faglig og pædagogisk kompetence i forhold til arbejdet med børn, der vokser op i et mindretal.

Center for Mindretalspædagogik har i år stået i projekternes tegn. Siden jeg i marts 2014 blev ansat til at stå for centrets daglige drift samt projektkoordinering og ledelse i forbindelse med centrets igangværende projekter fra 2013, har der i høj grad været

fokus på at omsætte teori om mindretalspædagogik til praksis – både i forhold til mindretal i grænseregionen såvel som i resten af Europa.

PROJEKT »SMILE«

I 2013 blev projekt »SMILE –

Strengthening Minority Identity and Education« igangsæt for at blive gennemført i april 2014. Deltagende i projektet var lærerstuderende, der selv kommer fra et mindretal og/eller interesserer sig for at arbejde i mindretalsinstitutioner.

Formålet var at skabe et tværfagligt netværk for videndeling på det mindretalspædagogiske område. De studerende kunne blandt andet beskæftige sig indgående med »best practice«-metoder inden for mindretalspædagogik – både i teori og i praksis. I løbet af de to uger, hvor projektet fandt sted på Højskolen Østersøen i Aabenraa, var de studerende på besøg i mindretalsinstitutioner

syd og nord for grænsen for selv at tilrettelægge undervisning og undervise i de selv samme institutioner bagefter. Det kom der en spændende dialog ud af, som de studerende præsenterede på en konference, der blev afholdt sidst i forløbet.

Foruden UC Syddanmark involverede projektet professionshøjskoler fra Irland, Rusland, Rumænien, Finland og Ungarn. Projektet var et samarbejde med Deutscher Schul- und Sprachverein (DSSV), Dansk Skoleforening for Sydslesvig samt tilknyttede partnere fra ECMI (European Center for Minority Issues) og den tyske afdeling af EDCR (Ethnocultural Diversity Resource Center; Rumænien).

Deltagerne i projekt »SMILE«.

PROJEKT »BLIV KLOG PÅ MINDRETALLET«

Center for Mindretalspædagogik fik i starten af året bevilget 1.500.000 kr. til projektet »Bliv klog på mindretallet«. Projektet er et samarbejde med Skoleforeningen, og formålet er at oplyse folkeskoleelever om det danske mindretal i Sydslesvig gennem en samlet nyskabende digital pakke til undervisningen på folkeskolens 6.-9. klassetrin.

Den digitale pakke skal muliggøre, at eleverne gennem fagene dansk, historie, tysk og samfundsfag får viden om det danske mindretal og om, hvordan mindretallet kan blive til et aktivt læringspotentiale for deres egen dannelsesproces.

Der bliver udviklet et digitalt læremiddel med fokus på den interaktive og producerende elev suppleret af formidlende læringsapplikationer (apps) og læringsspil (apps) til undervisningen. Dette betyder, at læremidlets videoer, billeder, opgaver og aktiviteter relaterer sig aktivt og producerende i forhold til elevernes digitale læring.

De forskellige apps og læremidlets læringsindhold afstemmes med fagenes læseplaner og

trinmål i form af en lærervejledning. Som noget nyt udvikles der »Third Spaces«, som gennem grænseoverskridende udviklingsprojekter søsættes som social kommunikation mellem elever nord og syd for grænsen.

MODULKURSER

I september blev årets modulkurser i mindretalspædagogik afholdt på University College Syddanmark, Campus Aabenraa. Målgruppen var lærere, pædagoger samt lærer- og pædagogstuderende, der har interesse i mindretalspædagogik eller arbejder i mindretalsinstitutioner i grænseregionen.

Temaer for kurserne var mindretalspædagogik i et alment dannelses-, læringsteoretisk- og kulturteoretisk perspektiv. Hvert oplæg efterfulgtes af praktiske workshops, hvor deltagerne havde mulighed for at dele erfaringer og udvikle forskellige undervisningsmetoder. Kurset inkluderede desuden en udflugt til Skoleforeningens »Bytteviden-café« om »mindretalspædagogik i praksis« på A. P. Møller Skolen og oplæg fra »kulturmeadeambassadørerne« fra Grænseforeningen om deres erfaringer med at vokse op som mindretalsbørn i grænseregionen.

LADELUND UNGDOMSSKOLE

ved forstander Hans Jochimsen

Ladelund Ungdomsskole er en gave fra A. P. Møller Fonden, og i 1982 kunne skolen modtage sit første elevhold. I tidens løb er der sket en del ændringer i skolens vilkår, og nye interne ideer har til stadighed påvirket udviklingen.

For skoleåret 2013-2014 kunne vi igen melde alt optaget. De sidst tilmeldte måtte derfor nøjes med en plads på ventelisten. Som altid optog vi eleverne i den rækkefølge, de havde tilmeldt sig, og jeg kan med henblik på fremtiden kun anbefale, at interesserede aftaler besøg på skolen i så god tid som muligt.

Skolen blev således igen fyldt med forventningsfulde elever og forældre. Forventninger vi som oftest kan indfri. Når vi for eksempel tilbyder eleverne at blive to år ældre på kun ét år, så er det resultatet af mange års tilbagemeldinger fra ikke mindst forældrene. Det ved vi, at vi kan, men forudsætningen er, at eleven tør og vil leve op til de krav, vi stiller. Disse kan i korthed beskrives som lysten til at gøre en positiv indsats og viljen til at overholde skolens

regler. Egentlig tror jeg, at alle elever er indstillet på dette, og de fleste viser det da også. Men af og til er der nogle, som glemmer skolens regler eller kommer i tvivl om, hvad det vil sige at yde en positiv indsats. Og især det sidste er da heller ikke et eksakt krav. Det skal tolkes og læres hen ad vejen. Omdrejningspunktet i denne indsats er fællesskabet, og ideelt set er en positiv indsats her på skolen en indsats til gavn for alle eller i hvert fald for flere end en selv. For os er også individet vigtigt, men vi tror, at den enkelte først får fuldt udbytte af opholdet, når han indser, at han er en del af et fungerende fællesskab.

I forrige årsskrift lovede jeg fornyelser vedrørende indsatsen mod såvel mobning som rygning. Hvad mobning angår, er forhistorien, at vi besluttede,

at Ladelund Ungdomsskole skal være mobningsfri. Vi indførte derfor mobning som obligatorisk emne i alle klasser. Endvidere gav vi hinanden håndslag på at gribe ind uden tøven, hvis vi oplevede noget, som lignede eller kunne udvikle sig til den slags. Og hvad er »den slags« så? Vores definition, som med vilje er gjort så kort som muligt, lyder: »Mobning er, når en gruppe over tid udelukker én eller flere fra socialt samvær samt påvirker disse psykisk eller fysisk negativt«. Der skal ikke herske tvivl om, at vi opfatter mobning som gift – ikke bare for offeret, men også for hele skolens

fællesskab – og det fortæller vi eleverne klart og tydeligt. Det nye i den forbindelse består så i, at en lærer har udarbejdet et fælles undervisningsmateriale, som alle klasser kan gøre brug af. Endvidere har vi bedt forældrene om at understøtte indsatsen ved at tale pænt om såvel lærerne som kammeraterne derhjemme. Er der problemer, bør de i stedet kontakte skolen og få dem drøftet. Det er mit indtryk, at forældrene bestræber sig på at deltage positivt. Resultatet er, at det efterhånden er længe siden, at vi har stået med rigtig »grimme« sager.

Smil til fotografen.

Ungdomsskolens elever på kanotur.

Endelig har jeg godt nyt om kampen mod rygning. Det er en kamp, som lå i naturlig forlængelse af den kamp mod stoffer og alkohol, som vi vandt for næsten ti år siden. Vi kan nu sige, at skolen er stof- og alkoholfri med undtagelse af ganske få episoder siden dengang. Rygning, derimod, har været virkelig svært at komme til livs. Vi har gennem årene arbejdet med positive indfaldsvinkler, og vi har da også nedbragt rygerandelen fra ca. 90 % til 30 %. Nu har vi så valgt at gå mere rabiatic til værks. Hvis

en elev tages i at ryge, hjemsendes denne i én uge. Dette opleves åbenbart som så ubehageligt af eleverne, at vi kun har behøvet at ty til midlet ganske få gange i løbet af skoleåret. Derfor fortsætter vi med det.

Ellers er dagligdagen først og fremmest præget af glade og positive oplevelser, og min oplevelse er, at vi driver en skole, vi kan være både glade for og stolte af.

UNGDOMSKOLLEGIET

ved forstander Allan Pedersen

*Ungdomskollegiet på Marien-
hölzungsweg i Flensborg blev over-
draget Skoleforeningen i 1971 efter
en indsamling i Danmark. Det har
siden været hjem for fjerntboen-
de unge, som har søgt uddannelse
i byen. Herudover kan elever efter*

*skolernes eller PPR's indstilling optages. Ungdomskollegiet har
en bestyrelse bestående af tre forældre, to repræsentanter fra
Duborg-Skolen, en repræsentant fra styrelsen, to beboere og en
medarbejder samt forstanderen.*

Efter den rent vejrmæssigt bedste sommer i mands minde var det næsten et paradoks, at vi midt på indflytningsdagen efter sommerferien opdagede, at regnvandet stod en meter over gulvet i vores varmekælder. Vandet var sivet ind i løbet af natten, og kollegianerne og deres forældre blev derfor budt velkommen ude på parkeringspladsen hen over små søer, som vores pedel havde skabt i sine bestræbelser på igen at få en tør kælder.

På indflytningsdagen hersker der altid en speciel stemning; de gamle elever møder hinanden under noget, der ligner jubelråb, mens de nye optræder mere afventende. Også de nye foræl-

dre føler nok en vis usikkerhed, selvom de, i hvert fald for Sild-forældrenes vedkommende, siden børnenes første skoledag i 1. klasse har vidst, at skolegangen en dag skulle fortsætte i Flensborg. En far gav i sin tale til vores studenterfest før sommerferien udtryk for, hvilken positiv betydning det havde haft for ham, at datteren, da hun allerede efter 8. klasse var flyttet hjemmefra, hurtigt var blevet meget selvstændig. Han og familien havde gennem fem år fået en glad og positiv pige hjem i weekenderne, og nu havde hun sin studentereksamen og var godt rustet til at tage fat på nye udfordringer.

I år har vi fået indrettet et nyt

elevkøkken på Ungdomskollegiet, for selvom de unge får mad morgen, middag og aften her på stedet, synes de fleste, at det er hyggeligt at bage en kage til vores aftenkaffe. Køkkenet bruges også, når kollegianerne kommer tilbage fra weekend søndag aften, for om søndagen skal de selv sørge for mad, og mange har derfor en lille ret med hjemmefra, som bare skal varmes op. Vi er også ved at lægge sidste hånd på en lille stue, som nu bliver indrettet mindre insti-

tutionsagtigt og mere hjemligt og hyggeligt.

I det store køkken har vi fået enkelte nye opgaver. Udover kollegiets beboere spiser elever fra Gustav Johannsen-Skolens heldagskole med til middag, indtil deres skole er udbygget med eget spiseområde. Ordningen fungerer uproblematisk; børnene får et sundt måltid, og enkelte af dem snupper sig da også lige et spil airhockey, nu de alligevel er på besøg her.

Lejrbål i kollegiets have.

I samarbejde med SdU har vi igen i det forgangne år gennem samtaler med de nye kollegianere og besøg i enkelte foreninger søgt at motivere de unge til at deltage i det danske foreningsliv i Flensborg. Skoledagen er lang, der skal laves lektier, og de unge har enkelte pligter som for eksempel rengøring, der skal passes, men aktiv fritid er der plads til. Kollegierådet, som består af alle kollegianere, arrangerer derfor også i løbet af

året en del aktiviteter med alt lige fra juleklip og biografture til besøg på en vandskibane.

Bestyrelsen har optaget 52 elever til skoleåret 2014-2015.

JARUPLUND HØJSKOLE

ved forstander Dieter Paul Küssner

Jaruplund Højskole er ifølge sin fundats: »en dansk folkehøjskole i Jaruplund, Sydslesvig. Højskolen blev rejst i 1949-50 ved hjælp af gaver fra højskole- og andelsbevægelsen i Danmark.«

NYRENOVERET OG MED NY FORSTANDER

Efter næsten tre års ombygning og reovering fremstår Jaruplund Højskole som en smuk og funktionel højskole og kursusjendom til gavn og glæde for Sydslesvig og især Danmark, som højskolen har til opgave at »holde fast i«, så grænselandet, mindretallene og samvirket med flertalsbefolkningerne ikke bliver glemt. De nye rammer åbner også op for større synlighed i lokalsamfundet, der gerne bruger højskolen til særlige arrangementer; og ikke mindst har Skoleforeningen fået kursusfaciliteter, der tillader gennemførelse af både højskolens egen kursusvirksomhed og Skoleforeningens faglige videreuddannelseskurser. Samarbejdet sikrer en mere lønsom udnyttelse af højskolens personale- og lokaleresurser og sikrer samtidig højskolen en større berøringsflade med mindretallets pædagogiske personale.

Jaruplund Højskoles egen kursusvirksomhed har i 2014 fastholdt sine formålsbestemte indsatsområder: formidling af grænselandets historie og nutid med særlig hensyntagen til oplysningen om det danske mindretal og dets aktuelle virke, orientering om Tyskland og nye strømninger i europæisk sammenhæng foruden styrkelse af båndene til Norden. Ovennævnte kursusstrategi henvender sig især til et dansk højskolepublikum, mens kurser med nordisk indhold også tiltrækker kursister med tysk baggrund. Vore kursustilbud til sydslesvigere omhandler især intensive danskkurser af en uges varighed og en særlig kursusuge i efterårsferien for nye forældre i Skoleforeningen. Desuden bruger det frisiske mindretal højskolen til sin efterårshøjskole.

Jaruplund Højskoles lange kursus for yngre kursister i foråret

har længe været præget af en minimal tilslutning af danske elever. Trods tilbud om et solidt internationalt profileret højskoleophold med fokus på mindretal, grænseland, kunst og musik samt supplerende tysk sprogundervisning, har programmet især tiltrukket kursister fra Østeuropa og Rusland. Højskolen havde gerne set flere danske elever, der i mødet med europæisk ungdom ville have oplevet udfordringer og fundet indsigt i livsvilkår, der ikke ligner dansk velfærdslivsstil. Netop i år mødtes unge fra Rusland og Ukraine på højskolen og udviklede et venskab på trods af den politiske tragedie i deres hjemlande. Vores grænseland og mindretalssamarbejdet med flertalsbefolkningerne gav dem rygstød og mod på en fredelig sameksistens også i deres verden. Kritikere af dette projekt overser og

glemmer, at det danske mindretal med denne indsats for en udsat europæisk ungdom tilbagebetaler lidt af den generøse goodwill, som Danmark giver sit danske mindretal. En dansk elev på højskolens internationale linje siger: »Man har en unik chance for at komme ud og møde folk fra dele af Europa, som man ikke umiddelbart ville møde ellers. Hvordan skulle man ellers få venner fra Østeuropa? I medierne hører man bare om fattigdom og Putin og homofobi. Man forestiller sig lidt sådan sovjetbeton. Men der er meget mere. De er ikke bare østeuropæere, ligesom vi ikke bare er vesteuropæere. Opholdet har lært mig, at man skal møde folk, som de er.« Eller som en anden dansk elev siger: »Jeg har lært noget om mig selv ved at møde folk fra andre lande og lære, hvordan de tænker.«

Jaruplund Højskole skal og vil selvfølgelig helst fylde skolen med så mange danske kursister som muligt. Samspejlet mellem Danmark og Sydslesvig ser vi som vores mission og hovedopgave. For at blive mere synlig i koret af danske højskoler, har vi derfor satset på en aktiv hjemmeside med nyhedsformidling og Facebook-venner. Det er vores håb, at disse tiltag vil give højskolen et solidt elevgrundlag fremover.

Jaruplund Højskoles fremtid kommer også til at bære præg af et forestående forstanderskifte. Efter 20 år med samme forstan-

der er det på tide, at nye visioner og kursustilbud bæres frem af en ny ledelse. Det er ingen hemmelighed, at valget af en ny forstander har været en udfordrende proces, der dog er endt i enighed mellem højskolens bestyrelse og Skoleforeningen. Den nye forstander Karsten B. Dressø ønskes derfor lykke til med at sikre Sydslesvigs danske højskole som formidler af grænselandets unikke historie til gavn for både Danmark og Europa. En højskole båret af en mellemfolkelig forståelse, der vil de andre uden at opgive sig selv.

Kursister på Jaruplund Højskole på tur til Istedløven i Flensborg.

LÆRINGSMÅL OG UNDERVISNINGS- DIFFERENTIERING

ved Ph.d. Bodil Nielsen

Ikke alle elever lærer alt, men undervisningsdifferentiering kan bidrage til, at flere lærer mere. I denne artikel er der fokus på læringsmål, elevers forskellige forudsætninger på tværs af fag og lærerens muligheder for at indrette opgaver og vejledning efter forskellige typer af behov for støtte og udfordring.

ET PRINCIP

Undervisningsdifferentiering er et princip, som læreren planlægger og gennemfører undervisning ud fra: Der er fælles mål for, hvad eleverne skal arbejde hen mod at lære. Alle skal nå så langt som muligt i retning af de fælles mål, men eleverne har ikke samme forudsætninger, hvad angår det nye, som de nu skal lære i et undervisningsforløb på måske to-tre uger. Nogle elever kan og ved allerede noget på det bestemte område, andre ved og kan ikke i forvejen ret meget på området. Det skal læreren tage hensyn til i

sin tilrettelæggelse af undervisningen: Hvem kan nok allerede noget, så de hurtigt kan udvide med flere nuancer, større dybde, og hvem skal nok begynde med noget mere grundlæggende, før de også undervejs når frem til flere nuancer?

Dertil kommer, at eleverne lærer på forskellige måder. Nogle typer forklaringer og opgaver hjælper nogle elever i deres læreproces, andre elever lærer bedst hjulpet af andre former for forklaringer og opgaver. Også det skal læreren overveje i tilrettelæggelsen og gennem-

førelsen af undervisningen: Hvordan kan undervisningen så godt som muligt støtte og udfordre de konkrete elever med netop de forudsætninger og de måder at lære på, så de når så langt som muligt i retning af de fælles mål?

MED BLIK FOR FORSKELLIGHEDER

Læreren kan ikke undervise i det samme på 25 forskellige måder, så det passer nøjagtigt til 25 forskellige elevers forudsætninger og måder at lære på, men ud fra den viden og de antagelser, læreren har om, hvad eleverne allerede kan og ved, kan han eller hun tage udgangspunkt i tre-fire forskel-

lige typer af forudsætninger på det givne faglige område, som er karakteristiske for de konkrete elever. Tilsvarende kan læreren ikke have fuldstændig styr på 25 elevers forskellige måder at lære på, men han eller hun kan observere og tale med eleverne om, hvordan de bedst lærer, og bruge det som grundlag for at vurdere, hvilke læringsveje der kan være gode for grupper af elever. Ud fra det kan læreren vælge tekster, eksempler, opgavetyper, egne oplæg m.m.

Det er vigtigt, at læreren bevarer et skarpt blik for, at elevers forudsætninger kan ændre sig. En elev, der på ét tidspunkt har spinkle forudsætninger på

Næsten 700 elever fra de danske skoler deltog i Skoleforeningens første tegnebattle.

et bestemt fagligt delområde, kan på et senere tidspunkt have bevæget sig et godt stykke fremad. En anden elev, der på ét klassetrin var dygtig inden for et område, bevæger sig måske derefter i en periode kun langsomt fremad. Med andre ord: Elevernes forudsætninger inden for et bestemt fagligt område må ikke betragtes som statiske.

LÆRINGSMÅL

Der skal være tydelige læringsmål.

Det er der flere gode grunde til. Det er læringsmålene, der skal være styrende for lærerens tilrettelæggelse af undervisningen: Hvad kan bedst hjælpe eleverne til at lære? De skal være sigte-

punkt for undervisningsdifferentieringen: Hvilke forudsætninger har betydning i forhold til netop de mål, og hvordan kan forskellige måder at lære på tilgodeses? Og læringsmålene skal være det, der evalueres i forhold til undervejs og ved afslutningen af et forløb: Hvad ser det ud til, at eleverne har lært, og hvad så ud til at hjælpe dem til at lære?

Dertil kommer, at læringsmålene skal være tydelige for eleverne: Hvad er det, det er meningen, jeg skal lære, og hvad bliver jeg vurderet på?

Læringsmål skal formuleres tydeligt for at være gode sigtepunkter for læreren og eleverne. I nogle sammenhænge er mål

Elever på Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad arbejder med faglig læsning.

formuleret som noget, eleverne skal *opnå kendskab til, viden om, forstå* eller måske *blive bevidste om*. Når mål er formuleret så åbent, giver det læreren mulighed for at fortolke, men de åbne formuleringer gør det også nødvendigt, at læreren omsætter dem til mere præcise formuleringer, der kan være velegnede som styringsredskaber for et bestemt undervisningsforløb på fx to-tre uger. Hvad vil det sige 'at kende', 'at have viden om' osv.? Hvordan skal eleverne *vise*, at de kender, forstår eller er bevidste om noget? Læringsmålene skal formuleres tydeligt, sådan at det er det, læreren vurderer elevernes forudsætninger i forhold til, det læreren vælger materialer og metoder ud fra, og det læreren evaluerer elevernes læringsudbytte i forhold til.

KOMPETENCER, VIDEN OG FÆRDIGHEDER

Eleverne skal gennem deres arbejde med fag og tværfag tilegne sig en række kompetencer. Begrebet kompetence kan opfattes på forskellige måder. Her ses det at have kompetence på et bestemt område som det, at man er i stand til at *bruge sin viden og færdigheder i samspil* ved løsning af opgaver i *praksissituationer*. De overordnede mål for

skolens fag er altså, at eleverne tilegner sig en række kompetencer og dermed, at de skal tilegne sig færdigheder og viden, som de skal kunne bruge.

Når læreren formulerer mål for sin undervisning, skal det være med kompetencerne for øje, men målene for det enkelte forløb på måske to-tre uger skal ikke formuleres så bredt som kompetencemålene i faghæfterne for de forskellige fag. De skal være langt mere specifikke og vise, hvad der er det nye, eleverne skal lære i netop dette forløb, som bygger oven på det, de (fleste) allerede kan. De specifikke læringsmål for netop dette forløb og de specifikke læringsmål for klassens andre forløb skal tilsammen dække det, der kan give eleverne grundlag for at nå kompetencemålene.

FORMULERING AF LÆRINGSMÅL

Det er det, læringsmålene skal afspejle: *Hvad er det nye, eleverne skal lære i dette undervisningsforløb på nogle uger, som bygger oven på det, de (fleste) allerede kan?* Samtidig er der færdigheder og viden, de har arbejdet med tidligere, som de også skal bruge i dette forløb og blive mere sikre i.

Læreren skal formulere læringsmålene for det enkelte forløb så tydeligt som muligt. Det er ikke nok at bruge en bred vending og sige, at eleverne skal tilegne sig viden om det og det, men læreren skal zoome ind på, hvad eleverne skal kunne med netop den viden, de skal tilegne sig i dette konkrete forløb. Ét mål kan være, at eleverne skal kunne *gengive* en bestemt viden, nogle fakta og forklaringer. Men målet er mere end det. Eleverne skal også lære at *bruge* deres viden: Målet for et undervisningsforløb kan fx være, at de lærer at bruge deres viden til at *forklare eksempler, udregne, sammenligne, analysere* noget bestemt eller måske også *argumentere fagligt og vurdere*. Læreren skal med andre ord formulere, hvilke mål der er for de *færdigheder* som elevernes viden skal bruges til. Dermed peger målene også i retning af kompetencerne.

LÆRERENS BEREDSKAB

Alle elever skal nå så langt som muligt i forhold til de fælles mål, men eleverne begynder ikke samme sted og når ikke lige langt. Derfor skal læreren have gennemtænkt, hvad der kan opfattes som forskellige niveauer i det nye, eleverne skal

lære i dette forløb. Hvad er det allermost centrale, som helst alle elever skal kunne vise, at de har forstået og kan bruge i en enkel udgave? Hvad er det mere nuancerede og komplekse, som så mange som muligt skal bygge udenom kernen? Og hvad kan være det, som nogle elever måske når frem til at kunne udbygge yderligere med? Man kan betragte det som koncentriske cirkler, hvor målet er, at alle tilegner sig kernen, og at så mange som muligt tilegner sig cirklerne udenom, en eller flere. Det forudsætter, at læreren har gjort sig klart, hvad han opfatter som kernemål, og hvad han mener er mål, der bygger videre som cirkler uden om kernen.

Kernen i et forløb i natur/teknik kan være, at alle elever kan gengive hovedtræk i en grundlæggende viden om en dyrearts levesteder og bruge det i en enkel undersøgelse af et tydeligt eksempel. Andre elever tilegner sig mere detaljeret viden og bliver i stand til at undersøge mindre tydelige og mere komplekse eksempler. I et forløb i dansk i skriftlig fremstilling er kernen, at alle elever skal lære at overveje og formulere sig om, hvad en bestemt målgruppe nok kan og ved, og indrette en in-

struerende tekst efter det. Nogle elever lærer at formulere sig om og i tekster til en forholdsvis enkel situation og målgruppe, fx en rutebeskrivelse, andre kan formulere sig om og i tekster til en mere kompleks situation og en mere sammensat målgruppe.

Der er altså dermed en kerne, der er fælles for klassen, og læreren kan differentiere ved at give nogle elever forklaringer og opgaver, der passer til, at de er i gang med at tilegne sig det, der er kernen i forløbet. Andre får forklaringer og opgaver, der passer til, at de bevæger sig udad til cirklerne udenom, hvor forklaringer, tekster, eksempler og opgaver stadig handler om det samme, men er mere komplekse.

ELEVERS FORUDSÆTNINGER

Med undervisningsdifferentiering er de fælles læringsmål sigtepunktet, og elevernes forskellige forudsætninger er udgangspunktet. Derfor er der grund til at overveje, hvilke elevforudsætninger der er relevante i forhold til et konkret forløb, og hvordan elevernes forudsætninger typisk kan være forskellige.

Det er klart, at nogle elever kan have svært ved stort set det hele inden for et fag, og nogle elever kan være gode til det hele, men der er først og fremmest mange elever, som er gode til nogle områder i et fag og mindre gode til andre områder. Det er elevernes forudsætninger inden for det

Læsebåndaktiviteter på
Bredsted Danske Skole.

område, de lige nu skal i gang med at lære mere om, der er relevante. Samme elev vil i forhold til nogle læringsmål inden for et fag allerede være godt på vej, men vil i forhold til andre læringsmål i et andet forløb have færre forudsætninger og derfor skulle begynde længere fra læringsmålet.

Når man vil gennemføre differentieret undervisning, er det altså vigtigt at forholde sig til forskelligheder på to led: Forskellige elever har forskellige forudsætninger – og samme elev har gode forudsætninger på ét område og spinkle forudsætninger på et andet. Det er

ofte misvisende at tale om 'en svag elev', 'en middel elev' og 'en dygtig elev' som en generel karakteristik af en elev i forhold til alle områder inden for et fag. Med henblik på differentiering er det i stedet relevant at læreren får så godt indblik som muligt i, på hvilke delområder eleven er svag/middel/dygtig, med henblik på at vurdere, hvor eleven har brug for støtte, og hvor der er mulighed for at bringe eleven videre med faglige udfordringer.

DET DE ALLEREDE KAN OG VED

Man kan ikke lave en fuldstændig udtømmende beskrivelse af,

hvilke forudsætninger der har betydning for, hvordan forskellige elever kan arbejde sig frem mod læringsmål i et konkret forløb. Det er noget, som læreren hele tiden må udforske i de klasser, han underviser. Men man kan godt indkredse områder, som har betydning: hvad de allerede kan og ved på et bestemt fagligt delområde, og hvad de er mere eller mindre gode til, som går på tværs af fag.

Det har selvsagt betydning, hvor meget forskellige elever allerede kan og ved om det konkrete faglige delområde, de nu i det kommende undervisningsforløb skal lære mere om. Nogle elever er fx optaget af, hvordan dyr lever, og er ofte i skoven med voksne, der taler med dem om det, de ser. De er allerede nået et stykke vej i retning af læringsmål i et forløb i natur/teknik om nogle dyrearters levesteder. Andre har ikke som udgangspunkt samme interesse eller samme erfaringer, men kan måske godt nå de samme læringsmål. De skal blot tilegne sig mere inden for undervisningsforløbets rammer end de elever, der allerede har en viden med hjemmefra, og de skal derfor have en anden form for støtte og udfordringer. Tilsvarende på en række andre

områder. Fx er elever, der dyrker sport i fritiden, tættere på nogle af læringsmålene i faget idræt end elever, der ikke dyrker sport. De kan måske nå lige langt i forhold til læringsmålene, men de begynder forskellige steder og skal derfor vejledes forskelligt.

I en differentieret undervisning skal man med andre ord prøve at tage højde for, at nogle elever så at sige har mere med hjemmefra end andre. De, der ikke har så meget med hjemmefra på det pågældende fagområde, kan i mange tilfælde nå lige så langt i retning af læringsmålene som de elever, der har meget med, men de skal nå mere inden for undervisningens rammer end de andre.

SPROG OG TEKSTER

En række forudsætninger, der har betydning for elevernes læreprocesser, går på tværs af fag. Nogle elever har læsevanskeligheder og vanskeligheder ved at stave. Det skal de have hjælp til at komme videre med i særlige forløb, hvor de kan koncentrere sig om netop de færdigheder. Men at elever har vanskeligheder med at læse og stave, er ikke sammenfaldende med, at de har vanskeligt ved at tilegne sig vi-

den og færdigheder i forskellige fag – når blot skriftsproget ikke står i vejen. En del af en undervisningsdifferentiering kan derfor bestå i, at disse elever kan få tekster læst højt af kammerater eller et it-program, og at de kan få hjælp til stavning, når de skal skrive, sådan at de får mulighed for at koncentrere sig om indholdet i de tekster, de skal læse og skrive.

Også uden særlige læse- eller stavevanskeligheder er der forskel på det generelle sproglige forråd, eleverne kommer til skolen med. Nogle elever har et stort forråd af ord og udtryk, fordi de ofte taler med voksne om mange forskellige emner. Andre kommer fra hjem, hvor man taler mere indforstået og har færre forskelligartede aktiviteter sammen. De elever, der har et spinkelt sprogligt forråd med sig hjemmefra, skal i højere grad end den førstnævnte gruppe udvide deres generelle sproglige forråd samtidig med, at de tilegner sig et bestemt fagligt indhold. En del af undervisningsdifferentieringen kan bestå i at støtte disse elever i dette sideløbende arbejde med at samle sprogligt forråd, samtidig med at læreren udfordrer andre elever til at gå på opda-

gelse i sproget og lære nye sider at kende. Tilsvarende er nogle elever hjemmefra vant til, at man slår op forskellige steder, når der er noget, man vil vide mere om, mens andre ikke har erfaringer med det og derfor har behov for at få mere forklaret inden for undervisningens rammer om, hvordan man kan søge viden. Det kan blandt andet tilgodeses gennem differentieret arbejde med faglig læsning og skrivning i alle fag.

MÅL OG STRUKTUR

Der kan være forskelle på elevers forudsætninger på helt andre ledder, som man i en differentieret undervisning kan forsøge at tage højde for. Hvis det er underforstået eller kun meget bredt formuleret, hvilke mål der er for, hvad eleverne skal lære i et konkret forløb, er nogle elever i stand til selv at finde frem til, hvad der kan være mål for dem, mens andre elever kan have svært ved at orientere sig og dermed svært ved at arbejde målrettet. En del af differentieringen kan være at gøre læringsmålene så tydelige som muligt for eleverne, specielt for dem, der ikke ser dem, hvis de er underforståede, og som så måske mister motivationen.

Nogle elever kan godt klare, at der er en løs struktur i klassens eller grupperes arbejde og finder selv en struktur. Andre elever har behov for, at der er en tydelig struktur i det, de skal indgå i, eller har behov for hjælp til at skabe en struktur. Det gælder ikke alene strukturen i de aktiviteter, der er i en time eller et modul, men også det faglige indhold: Nogle elever kan godt holde rede på, hvad der er hovedspor, og hvad der er sidespor i noget, de får gennemgået og skal arbejde med, selvom det er underforstået. Andre elever har behov for at få vist strukturen meget tydeligt, fordi de ellers ikke kan få stort og småt til at hænge sammen.

Behovet for tydelige mål og tydelig struktur kan gå helt på tværs af elevernes forudsætninger i øvrigt. I en differentieret undervisning skal læreren være opmærksom på, om nogle elever har brug for særlig tydeliggørelse af mål og struktur.

FORSKELLIGE VEJE

Det er som nævnt ikke muligt at have tjek på 25 elevers forskellige forudsætninger i mange detaljer eller at tilrettelægge 25 parallelle forløb, men det er muligt at tilrettelægge undervisningen med sigte på typer af forudsætninger og typer af måder at lære på – ud fra lærerens viden og antagelser om de konkrete elever.

Gottorp-Skolen har indført en madordning med frugt og grøntsager til alle skolens elever.

Når læreren gennemgår noget for hele klassen, hører alle det samme, men der er alligevel muligheder for til en vis grad at tilgodese, at elever lærer på forskellige måder. Nogle forstår bedst en mundtlig forklaring, andre kan bedre lære det samme, hvis de læser det (og genlæser), andre igen lærer bedst, hvis de også får noget vist i en model eller en grafisk fremstilling. Nogle kan fange en abstrakt fremstilling, andre kan også nå frem til at forstå det abstrakte, men har behov for mange og tydelige konkrete eksempler.

Der er også muligheder for en vis differentiering i klas-sesamtaler. Nogle elever er gode til at sige noget i klasse-offentligheden. Andre er mere

tilbageholdende, og det, de siger, er måske meget kortfattet og indforstået eller delvis forkert. Læreren har mulighed for at udfordre de elever, der gerne taler, til at være endnu mere nuancerede og præcise i deres indlæg og at udfordre de tilbageholdende til at folde deres svar ud, også selvom noget viser sig at være delvis forkert, for udfoldningen kan samtidig vise, at svarene også rummer noget, der er delvis rigtigt, og dermed kan de blive hjulpet videre.

OPGAVETYPER

Når læreren tilrettelægger et undervisningsforløb og vælger opgaver, skal de som det ene passe godt til de læringsmål, der er i det konkrete undervisningsforløb. Samtidig skal de passe

Elever fra Gustav Joahnsen-Skolen har i sammenhæng med B-Art-projektet deltaget i et collagekursus.

godt til de konkrete elevers forudsætninger. Læreren skal vurdere, hvad forskellige opgaver forudsætter, at eleverne allerede kan, og ud fra det vurdere, hvilke opgaver der passer godt til de konkrete elever i denne klasse. I nogle tilfælde kan læreren differentiere ved at give eleverne fx to-tre forskellige opgaver, der forudsætter flere eller færre færdigheder på forhånd.

Desuden skal læreren vurdere, om de opgavetyper passer godt til det, læreren ved om, hvad der hjælper disse elever til at lære. Hvis det er svært at se, hvilke elever der har brug for hvilke opgavetyper, kan læreren under alle omstændigheder variere opgavevalget i et forløb, sådan at opgaverne byder på forskellige *måder* at arbejde med det faglige stof på. Så vil nogle opgaver passe godt til nogle elevers måde at lære på, andre opgaver til andres, men der vil sandsynligvis for alle være nogle opgaver, der hjælper dem til at lære.

SAMME OPGAVE – FORSKELLIG STØTTE

Læreren kan også vælge at differentiere ved at give eleverne samme opgave, men med forskellige former for støtte til

forskellige elever. Her er nogle af de mulige måder:

Læreren kan stille samme opgave på to måder, sådan at nogle elever kan arbejde med den i en åben form, andre kan få en skriftlig anvisning på, hvordan de kan strukturere deres arbejde og gå frem skridt for skridt i løsningen af opgaven.

I nogle opgaver skal eleverne lære at finde og forklare noget, fx noget, de finder i en tekst, de arbejder med i dansk, eller noget, de finder i et forsøg i et af naturfagene. Her kan læreren differentiere, sådan at nogle elever selv finder og forklarer, mens andre får vist de første mulige fund og får vist et eksempel på en forklaring.

Der kan være opgaver, hvor nogle elever har brug for at få forklaret, hvad der er det allervigtigste, de skal sigte mod, sådan at de kan prioritere deres arbejde, hvis de ikke kan rumme alt det, opgaven går ud på. Andre elever klarer mere end det.

På tværs af det har nogle elever behov for at få ord og udtryk forklaret, sådan at et spinkelt sprogligt forråd ikke står i vejen for tilegnelse af det faglige indhold.

LÆRERENS VEJLEDNING

Der er selvsagt ekstra gode muligheder for at give differentieret støtte – og udfordringer – når læreren kan finde tid til at vejlede den enkelte elev eller grupper af elever.

Der kan være elever, der har behov for at blive hjulpet i gang, fordi de har brug for ekstra forklaringer om, hvilke mål der er med en opgave, andre kan gå direkte i gang selv.

Nogle elever kan undervejs i et forløb have behov for hjælp til at strukturere deres arbejde, overhovedet hvad de skal gøre først, og hvad derefter, eller vejledning i at få rede på, hvad der er hovedpunkter og underpunkter i det faglige stof, de skal tilegne sig, sådan at de kan prioritere deres arbejde. Andre elever er for flyvske og derfor på vej ud ad sidespor, som de skal hjælpes eller puffes til at finde tilbage fra.

Nogle elever kan godt selv gå i gang og holde sig på sporet, men har svært ved at forstå abstrakte eller meget informationstætte fremstillinger. De kan undervejs have brug for, at læreren bidrager til, at de kommer videre, ved at forklare dem,

hvordan det abstrakte hænger sammen med konkrete eksempler, eller ved at folde det informationstætte ud.

Nogle elever har brug for at blive bekræftet i, at der faktisk er en del, de allerede har forstået og kan bruge, for at de får mod på at gå videre. Andre har brug for et puf, for at de flytter sig fra et lavt gærde og i stedet opsøger udfordringer, der kan give dem mere nuanceret viden og mere komplekse færdigheder.

EVALUERING

I denne artikel er der lagt særlig vægt på bestemte typer elevforudsætninger, som kan have betydning for, hvor meget elever skal nå at tilegne sig inden for undervisningens rammer, og hvad de kan have behov for støtte til. Der er skitseret nogle af de muligheder, der er, for at læreren kan differentiere, dels i tilrettelæggelsen af undervisningen, dels undervejs i et forløb.

Flere faktorer end dem, der her er skitseret, kan spille ind. Blandt andet derfor er det vigtigt at pege på betydningen af lærerens løbende evaluering undervejs og ved afslutningen af et forløb: Hvad ser det ud til, at

eleverne nu har lært, og hvad så ud til undervejs at hjælpe dem til at lære? Det er først og fremmest det, evaluering skal bruges til, sådan at læreren ved så meget som muligt om elevernes forudsætninger og læreprocesser, når han skal tilrettelægge det næste forløb og finde frem til, hvordan han bedst differentierer.

Læs mere i Bodil Nielsen: *Læringsmål og læringsmåder. Undervisningsdifferentiering i praksis.*

Gyldendals Lærerbibliotek 2013

Bodil Nielsen er cand.mag. og ph.d. i uddannelsesforskning. Hun har i en årrække undervist i læreruddannelsen på N. Zahles Seminarium og i forlængelse af det med undersøgelser af læreruddannelsen, specielt praktik. De seneste år har hun arbejdet med efteruddannelse af lærere og projekter i skolen med fokus på læringsmål, undervisningsdifferentiering og evaluering. Bodil Nielsen er forfatter til en række bøger og artikler om danskfaget, praktik, faglig evaluering, vejledning og senest læringsmål.

Harreslev Danske Skole bruger læsebånd for at styrke elevernes læsefærdigheder.

AF DAGBOGEN

Et udpluk af nyheder fra Skoleforeningens medlemsblad Fokus og hjemmesiden i perioden oktober 2013 til oktober 2014.

Uge 40 2013

De danske skoler i Sydslesvig deltager i skolernes motionsdag.

27. og 28. oktober 2013

Orkanen Christian hærger i Sydslesvig og forårsager stormskader på 55 af Skoleforeningens institutioner.

29.-31. oktober 2013

1.600 skolebørn deltog i film-

festivalen »BUSTER på farten« i Flensborg og Slesvig. Det planlagte arrangement i Flensborg er nødt til at blive aflyst på grund af stormen, men eleverne indhenter den forsumte biografdag den 12. november.

31. oktober 2013

»Spil Dansk Dagen« samler 700 børn fra danske daginstitutioner og skoler til koncert og fællessang.

6. november 2013

Gymnasielever deltager traditionen tro i »Operation Dagsværk« og støtter dermed et projekt i Sierra Leone.

Uge 45-47 2013

220 elever fra Danmark og Sydslesvig deltager i elevudvekslingen arrangeret af Sydslesvigske Børns Ferierejser.

19. november 2013

Skoleforeningen inviterer til koncert med DR Big Bandet på A. P. Møller Skolen i Slesvig til fordel for krigsramte børn i Syrien.

23. november 2013

Rune og Katrine fra 5. klasse på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig repræsenterer Sydslesvig i finalen til den landsdækkende fortællekonkurrence »Gi en Historie« i København og vinder en flot 3. plads.

Hiort Lorenzen-Skolens elever viser præmien frem.

28. november 2013

Børnene fra Jørgensby Børnehave

har været flittige og fremstillet den fineste juletræsdynt. Med hjerter, stjerner, nisser og en lang guirlande stråler juletræet i dejlig glans og spreder julehygge i forvaltningens opholdsstue i Stuhrsallé.

Jørgensby Børnehave sørger for julestemning i Stuhrsallé.

4. december 2012

Den traditionelle julekoncert i Slesvig byder på smuk underholdning ved kor fra Hiort Lorenzen-Skolen, Gottorp-Skolen og A. P. Møller Skolen samt Slesvig Folkekor og Slesvig Spejderorkester. Forestillingen høster stort bifald i en stuvende fuld Pauluskirke.

Luciapiger i Vester mølle Danske Skole.

19. december 2013

Overenskomstforhandlingerne med Lærerforeningen og pædagogernes fagforening afsluttes med en ny overenskomst for de pædagogiske ansatte i Skoleforeningen, der afvikler Sydslesvig-tillægget og sikrer en dynamisk tilpasning til overenskomststudviklingen i Danmark.

22. januar 2014

Jobinformationsmessen på Duborg-Skolen, som hvert år arrangeres af Duborg-Skolen, Gustav Johannsen-Skolen og Cornelius Hansen-Skolen, byder på omfattende informationer om job- og uddannelsesmuligheder.

Poilitiets infobod er en af de mest populære til jobinfomessen.

22. januar 2014

Delstatsregeringen vedtager den ny skolelov for Slesvig-Holsten, der sikrer den økonomiske og juridiske ligestilling af de danske skoler i Sydslesvig med de offentlige tyske skoler.

1. februar 2014

Jens Jessen-Prisen går i dette år til Marcel Münz fra Ladelund Efterskole med begrundelsen, at han er en flittig elev, og at han er en rigtig god kammerat, der tør tage initiativ, når andre har brug for hjælp.

Christian Kronika fra Grønseforeningen overrækker prisen.

5. februar 2014

Repræsentanter for UNICEF Flensborg modtager over 6.000,- euro, som Skoleforeningens medlemmer og institutioner har indsamlet til fordel for krigsramte børn i Syrien. Heraf har Sørup Danske Skole indsamlet 823,- euro med en læsemaraton.

Elever fra Sørup overrækker det indsamlede beløb.

15. februar 2013

Det er femte gang, at Skoleforeningen i samarbejde med Grænseforeningen og Efterskolernes forening afholder »Efterskolernes dag« i Sydslesvig. 28 efterskoler fra hele Danmark er repræsenteret ved arrangementet på A. P. Møller Skolen for at informere om de gode oplevelser, de kan tilbyde.

26.-27. februar 2014

Det årlige korstævne for skolekor har så mange tilmeldinger, at det bliver delt op i to korstævner med 300 børn i Harreslev Danske Skole og 170 deltagende elever i Husum Danske Skole.

18. marts 2014

Anton Rohrmoser bliver Sydslesvigs stormester i oplæsning.

19. marts 2014

Hold fra 12 sydslesvigske skoler deltager i årets høvdingeboldturnering i Sydslesvig. Da regionernes

finalekampe i Danmark foregår i den sydslesvigske påskeferie, får vinderholdet fra Harreslev Danske Skole et wildcard til at være med i Danmarksfinalen til »Høvdingebold i skolen« i Danmark.

20. marts 2014

Fællesrådet diskuterer forhøjelsen af forældrebidrag til daginstitutioner og skolefritidsordninger, afstemmer om Skoleforeningens regnskab og drøfter forældredemokrati ved Fællesrådsmødet på Oksevejens Skole i Flensborg.

12.-15. april 2014

300 gymnasielever fra Sydslesvig deltager i projektet »Future Borders - Young Minds in Digital Action«. Elever fra A. P. Møller Skolen vinder i lommefilmskonkurrencen med et bidrag om »Demokrati - 1864 til fremtiden«.

Vinderne af lommefilmskonkurrencen ved prisoverrækkelsen.

15. maj 2014

Læk Børnehave fejrer sin 50 års fødselsdag med fest, kage og gaver til alle børnene.

Der er gaver og kage til børnene i anledning af 50 års-jubilæet.

22. maj 2014

Harreslev Danske Skole repræsente-

rer Sydslesvig ved finalstævnet for Danmarksmesterskaberne i håndbold og vinder en flot 3. plads.

»Harreslev Dynamite« glæder sig over sin flotte placering.

25. maj 2013

Elever fra de danske skoler i Store Vi, Tarp, Jaruplund og Vanderup deltager i optoget og præsenterer en stomp-opvisning på årsmødepladsen ved de danske årsmøder i Flensborg.

Elever optræder med stomp til friluftsmødet i Flensborg.

14. juni 2014

SKURK afslutter sæsonen med en afvekslingsrig koncert på A. P. Møller Skolen.

5. juli – 2. august 2014

Omtrent 400 elever rejser til Danmark som feriebørn eller deltager i en af de andre sommerferieoplevelser i Danmark arrangeret af Feriekontoret.

1. august 2014

Skoleforeningens nye styrelse tiltræder. Fem ud af de tolv styrelsesmedlemmer er nyvalgte.

11.-12. august 2014

Pædagogerne i Skoleforeningen holder pædagogiske dage; i år er det samarbejde og arbejdsglæde, der står på skemaet til arrangementet på Jaruplund Højskole.

Humøret er højt til de pædagogiske dage på Jaruplund Højskole.

18.-26. august 2014

533 børn bliver indskolet på de danske skoler i Sydslesvig. Mens indskolingens på øerne foregår 18.-19. august, ligger indskolingsdagen på fastlandet enten den 25. eller 26. august.

I Husum Danske Skole er der 14 elever i den nye 1. klasse.

10. september 2014

Næsten 700 elever fra 5. og 6. klasser i hele Sydslesvig er med til arrangementet »En dag i felten...« ved Dannevirke. Arrangementet er del af Skoleforeningens projekt »Rundt om 1864« i anledning af 150-året for tilbagetrækningen fra Dannevirke og slaget ved Dybbøl. Projektet støttes af 30 pensionerede lærere og pædagoger.

»En dag i felten...« giver eleverne indblik i krigens rædsler.

20.-21. september 2014

Konsulenterne for Sydslesvigske Børns Ferierejser samles til septembermøde i Flensborg og vælger to

nye medlemmer til arbejdsudvalget. Programmet byder desuden på en vandring langs Kærvejen til Dannevirke med besøg på museet.

23. september 2014

Skoleforeningens fælleselevråd for skoleåret 2014-2015 med repræsentanter fra alle danske fællesskoler i Sydslesvig konstitueres ved et møde på den forhenværende Christian Paulsen-Skole.

Fælleselevrådets forretningsudvalg består af:

Formand Maj Tolkmitt (Sønder Brarup Danske Skole), næstformand Jule Söseman (Duborg-Skolen), sekretær Matti Ullrich (Duborg-Skolen), kasserer Paul Moßner (Gustav Johannsen-Skolen), Leif Hansen (A. P. Møller Skolen) og Oskar Meyer (Læk Danske Skole).

De øvrige medlemmer er: Christian A. Marschall (Gustav Johannsen-Skolen), Emma Toft

Kromann (Jens Jessen-Skolen), Flemming Hansen (Jens Jessen-Skolen), Hannah Christiansen (Læk Danske Skole), Ida Tode (Jes Kruse-Skolen), Jule Lausten (Jes Kruse-Skolen), Lisa Nicolaysen (Husum Danske Skole), Mads Zameit (Cornelius Hansen-Skolen), Mattis Bruns (Duborg-Skolen), Morten Christiansen (Cornelius Hansen-Skolen), Pay Sibbersen (Ladelund Ungdomsskole), Rebekka Jannsen (Husum Danske Skole) og Sarah Gruhlke (Sønder Brarup Danske Skole).

8. oktober 2014

Den nye delstatsforfatning for Slesvig-Holsten vedtages og cementerer ligestillingen mellem mindretallets danske skoler og de offentlige tyske skoler.

9. oktober 2014

På Fællesrådsmødet bliver Udo Jessen valgt til ny formand og Birgit Jürgensen-Schumacher til ny næstformand for Skoleforeningen.

Det nye fælleslevråd
konstitueres ved
et møde på den
forhenværende
Christian Paulsen-
Skole.

NYE LEDERE

Daginstitutionsleder
Anne Asmussen,
Nystadens Vuggestue

Daginstitutionsleder
Solveig Bendorff,
Skovgades Børnehave

Skoleinspektør
Lars Borst,
Jens Jessen-Skolen

Skoleinspektør
Theis Cornelsen,
Jernved Danske Skole

Forstander
Karsten B. Dressø,
Jaruplund Højskole

Skoleinspektør Sølvi
Johansen Koch,
Jørgensby-Skolen

Daginstitutionsleder
Ina Kollmann,
Gottorp-Skolens
Børnehave

Viceskoleinspektør
Sandra Mikkelsen,
Jørgensby-Skolen

Daginstitutionsleder
Mette Sofie Møller,
Frederiksstad
Børnehave

Skoleinspektør
Uwe Nissen,
Vyk Danske Skole

Daginstitutionsleder
Annika Zander,
Hatlund Børnehave

Daginstitutionsleder
Kai Tove Zilkenat,
Sild Danske Børnehave

JUBILÆER

25-ÅRS JUBILÆUM

- 12.1.2014 Pædagogmedhjælper Yvonne Panduro Ludwig, Vesterallé Børnehave
- 1.2.2014 Overlærer Anni Kragelund Christensen, Gottorp-Skolen
- 1.2.2014 Overlærer Lorentz Korsgaard, A. P. Møller Skolen
- 20.2.2014 Rengøringsassistent Maren Hansen, Bredsted Danske Skole
- 23.2.2014 Rengøringsassistent Hannelore Zander, Hatlund-Langballe Danske Skole
- 1.5.2014 Rengøringsassistent Rita Baumann, Drage Børnehave
- 12.6.2014 Pædagogmedhjælper Angelika Janzen, Bydelsdorf Børnehave
- 16.6.2014 Overlærer Inga Peters Lüch, Treja Danske Skole
- 15.7.2014 Pedel Finn Petersen, Hiort Lorenzen-Skolen
- 1.8.2014 Overlærer Anne Kirsten Damm, Jes Kruse-Skolen
- 1.8.2014 Overlærer Erling Frederiksen, Nibøl Danske Skole
- 1.8.2014 Overlærer Peter Friis, Medelby Danske Skole
- 1.8.2014 Overlærer Annegret Jessen, Husum Danske Skole
- 1.8.2014 Lektor Lise Kloster, Duborg-Skolen
- 1.8.2014 Overlærer Detlef Matthiesen, Sørup Danske Skole
- 1.8.2014 Overlærer Merete B. Petersen, Vidingherreds Danske Skole
- 1.8.2014 Overlærer Hiltje Auguste Vriesema, Vesterland-Kejtum Danske Skole
- 1.9.2014 Rengøringsassistent Monika Jessen, Harreslev Danske Skole
- 1.9.2014 Pædagogmedhjælper Silvia Sickelka, Rendsborg Børnehave
- 11.9.2014 Skolesekretær Britta Jacobsen, Ladelund Ungdomsskole
- 1.11.2014 Pædagogmedhjælper Angelika Weinschenk, Duborg Børnehave

40-ÅRS JUBILÆUM

- 1.8.2014 Rengøringsassistent Anke Anthonisen, Læk Danske Skole
- 1.8.2014 Lektor Lone Anker Jakobsen, Duborg-Skolen
- 1.8.2014 Overlærer Barbara Jensen, Jørgensby-Skolen
- 1.8.2014 Børnehaveder Inga Mees-Voigt, Julie Ramsing-Børnehaven
- 1.8.2014 Lektor Helle Wind Skadhauge, Duborg-Skolen
- 1.8.2014 Pædagogmedhjælper Marie-Luise Wille, Bydelsdorf Børnehave
- 16.11.2014 Pædagogmedhjælper Elisabeth Christiansen, Ingrid-Hjemmet

PENSIONISTER

- 31.10.2013 Rengøringsassistent Heidemarie Vedder
30.11.2013 Kontorleder Ingolf Julius
31.12.2013 Pædagog Inge Lise Böwes
31.12.2013 Rengøringsassistent Edith Lamp
31.12.2013 Børnehaveleder Bodil Meyer
31.1.2014 Lektor Hans-Christian Böwes
31.1.2014 Overlærer Evelyn Brattberg
31.1.2014 Overlærer Kirsten Breuch
31.1.2014 Overlærer Karsten Christensen
28.2.2014 Overlærer Heidrun Brix
30.4.2014 Rengøringsassistent Sonja Carstensen
31.5.2014 Rengøringsassistent Marie Luise Andresen
31.5.2014 Viceskoleinspektør Marianne Godau
30.6.2014 Pædagogmedhjælper Margit Mikkelsen
31.7.2014 Rengøringsassistent Monika Heesch
31.7.2014 Lektor Lone Anker Jakobsen
31.7.2014 Overlærer Barbara Jensen
31.7.2014 Chauffør Erk Johannsen
31.7.2014 Overlærer Gregers Nørgaard
31.7.2014 Overlærer Bettina Russell
31.7.2014 Overlærer Helmut Schmidt
31.7.2014 Lektor Helle Wind Skadhauge
31.8.2014 Lektor Angela Guski
31.8.2014 Skoleinspektør Carsten Jonassen
31.8.2014 Overlærer Chantal Jonassen
31.8.2014 Skoleinspektør Anders Marcussen
31.8.2014 Rengøringsassistent Anna-Catharina Schröder
30.9.2014 Overlærer Marianne Christiansen
30.9.2014 Skoleinspektør Bente Voß
10.10.2014 Pædagogmedhjælper Bernd Kraack
31.10.2014 Skolesekretær Karin Christiansen
31.10.2014 Forstander Dieter Paul Küssner
31.10.2014 Overlærer Mogens Skou
31.10.2014 Pædagogmedhjælper Randi Skytte
31.10.2014 Overlærer Nina Godsk Sørensen

VENNER, VI MISTEDE

- * 18. april 1962
† 16. december 2013
- Kontorassistent Antje Thies**
Antje Thies var siden august 1980 ansat som kontorassistent ved Børne- og Skolefritidskontoret.
- * 2. december 1930
† 20. januar 2014
- Fhv. pedel og skolebuschauffør Otto Prühs**
Otto Prühs var ansat som pedel og skolebuschauffør ved Ejderskolen i Rendsborg fra august 1962 og indtil sin pensionering i december 1991.
- * 26. januar 1949
† 25. februar 2014
- Fhv. overlærer Per Bent Houlberg**
Per Bent Houlberg blev ansat ved Kaj Munk-Skolen i Kappel i august 1975. I februar 2005 blev Per Bent Houlberg ansat ved Jes Kruse-Skolen i Egerfnørde, hvor han gjorde tjeneste indtil sin pensionering i august 2008.
- * 11. august 1931
† 21. marts 2014
- Fhv. skoleinspektør Johannes Nissen**
Johannes Nissen var fra juni 1955 til juli 1955 ansat ved den danske skole i Læk. Fra august 1955 til oktober 1955 var Johannes Nissen ansat ved skolen ved Nørreport i Flensborg. Fra oktober 1955 var Johannes Nissen ansat som leder ved den danske skole i Karlum/Tinningsted og fra august 1975 til august 1977 som overlærer ved Harreslev Danske Skole. I september 1977 blev Johannes Nissen ansat som skoleinspektør ved Oksevejens Skole, hvor han gjorde tjeneste indtil sin pensionering i februar 1992.
- * 18. januar 1929
† 16. april 2014
- Fhv. overlærer Marianne Grip**
Marianne Grip var fra april 1956 til oktober 1959 ansat som lærer ved Gottorp-Skolen i Slesvig. Fra november 1959 til april 1962 var Marianne Grip ansat som leder ved den danske skole i Møllebro. Fra maj 1962 til juli 1979 var Marianne Grip ansat som leder ved den danske skole i Vestermølle. I august 1979 blev Marianne Grip ansat som overlærer ved Husum Danske Skole, hvor hun gjorde tjeneste indtil sin pensionering i august 1990.

* 10. marts 1949
† 26. april 2014

Fhv. kontorassistent Linda Johannsen Nielsen

Linda Johannsen Nielsen var ansat som kontorassistent i Centraladministrationen fra juni 1973 til december 2001.

* 13. februar 1929
† 29. april 2014

Fhv. skoleinspektør Wilhelm Klüver

Wilhelm Klüver var fra august 1953 til september 1953 ansat ved den danske skole i Frederiksstad. Fra oktober 1953 til juli 1956 var Wilhelm Klüver ansat som leder ved den danske skole i Hørup og fra august 1956 som leder ved den danske skole i Risby. I august 1962 blev Wilhelm Klüver ansat som skoleinspektør ved Læk Danske Skole, hvor han gjorde tjeneste indtil sin pensionering i juli 1992.

* 20. juli 1947
† 12. juni 2014

Fhv. overlærer Erik Jensen

Erik Jensen var fra august 1974 til juli 1979 ansat ved Bredsted Danske Skole. I november 2003 blev Erik Jensen ansat ved Ladelund Ungdomsskole, hvor han gjorde tjeneste indtil sin pensionering i august 2009.

* 20. april 1945
† 31. juli 2014

Fhv. lektor Erik Kromann

Erik Kromann blev den 1. august 1980 ansat ved Duborg-Skolen, hvor han gjorde tjeneste indtil sin pensionering i juli 2009.

* 21. maj 1947
† 8. august 2014

Fhv. overlærer Karen Margrethe Hermansen

Karen Margrethe Hermansen blev den 1. august 1971 ansat ved Jes Kruse-Skolen, hvor hun gjorde tjeneste indtil sin pensionering i august 2006.

* 16. februar 1928
† 28. august 2014

Fhv. overlærer Helmut Schwarze

Helmut Schwarze blev ansat ved Oksevejens Skole i august 1955. I april 1957 blev Helmut Schwarze ansat ved Christian Paulsen-Skolen, hvor han gjorde tjeneste indtil sin pensionering i juli 1989.

- * 12. februar 1942
† 5. september 2014
- Fhv. skolekonsulent Jørgen Peter Hansen**
Jørgen Peter Hansen blev ansat som skoleleder ved Vanderup Danske Skole i august 1972. Fra august 1977 var Jørgen Peter Hansen ansat i en lærerstilling ved Christian Paulsen-Skolen og sideløbende hermed varetog han hvervet som leder af Centralen for Undervisningsmidler. I august 1999 blev Jørgen Peter Hansen udnævnt til skolekonsulent og leder af Centralen for Undervisningsmidler på fuld tid.
- * 12. april 1940
† 2. oktober 2014
- Fhv. pædagogmedhjælper Annegret Petersen**
Annegret Petersen var fra august 1956 til april 1958 ansat i Frøbel-Børnehaven i Flensborg. Fra maj 1959 til september 1959 og fra februar 1963 til november 1973 var hun ansat i Harreslevmark Børnehave. I december 1973 blev Annegret Petersen ansat i Harreslev Børnehave, hvor hun gjorde tjeneste indtil sin pensionering i august 2000.
- * 1. august 1957
† 6. oktober 2014
- Overlærer Lisbeth Bendix Jensen**
Lisbeth Bendix Jensen blev ansat ved Garding Danske Skole i august 1982. Fra august 1989 var Lisbeth Bendix Jensen ansat ved Christian Paulsen-Skolen og siden august 2011 ved Jørgensby-Skolen.
- * 25. maj 1924
† 19. oktober 2014
- Fhv. lektor Elva Thorup Nielsen**
Elva Thorup Nielsen blev den 1. februar 1951 ansat ved Duborg-Skolen, hvor hun gjorde tjeneste indtil sin pensionering i august 1989.

STATISTIK

Antal børn og elever pr. henholdsvis 1.6.2014 og 1.9.2014

DAGINSTITUTIONER

Flensborg by 1.6.2014

Engelsby Børnehave	45
Fjordvejens Børnehave	35
Tarup Børnehave	22
Ingrid-Hjemmet	56
Julie Ramsing-Børnehaven	33
Jørgensby Børnehave	43
Kilseng Børnehave	47
Nystadens Vuggestue	30
Oksevejens Børnehave	60
Duborg Børnehave	43
Skt. Hans-Børnehaven	39
Skovgades Børnehave	51
Vesterallé Børnehave	38
I alt Flensborg by	542

Slesvig-Flensborg amt 1.6.2014

Hanved Børnehave	43
Harreslev Børnehave	66
Harreslevmark Børnehave	45
Hostrup Børnehave	26
Husby Børnehave	29
Isted Børnehave	29
Jaruplund Børnehave	37
Kappel Børnehave	53
Kobbermølle Børnehave	32
Lyksborg Børnehave	48
Mårkær Børnehave	26
Skovlund Børnehave	27
Bustrupdam Børnehave	61
Gottorp-Skolens Børnehave	50
Hiort Lorenzen-Skolens Børnehave	110
Hatlund Børnehave	31

Store Vi-Vanderup Børnehave	43
Sønder Brarup Børnehave	54
Sørup Børnehave	30
Tarp Børnehave	50
I alt Slesvig-Flensborg amt	890

Nordfrisland amt 1.6.2014

Bramstedlund Børnehave	25
Bredsted Børnehave	56
Drage Børnehave	21
Frederiksstad Børnehave	44
Garding Børnehave	20
Humtrup Børnehave	30
Husum Børnehave	71
Læk Børnehave	63
Nibøl Børnehave	35
Risum Børnehave	20
Aventoft Børnehave	17
Tønning Børnehave	41
Sild Danske Børnehave	42
Vyk Legestue	9
Ørsted Børnehave	29
I alt Nordfrisland amt	523

Rendsborg-Egernførde amt 1.6.2014

Askfelt Børnehave	35
Bydelsdorf Børnehave	38
Borreby Børnehave	58
Egernførde Børnehave	40
Kiel-Pries Børnehave	38
Rendsborg Børnehave	38
Vestermølle Børnehave	18
I alt Rendsborg-Egernførde amt	265

<i>Flensborg by</i>	542
<i>Slesvig-Flensborg amt</i>	890
<i>Nordfrisland amt</i>	523
<i>Rendsborg-Egernførde amt</i>	265
Daginstitutioner i alt	2.220

SKOLER

Flensborg by	1.9.2014
Cornelius Hansen-Skolen	280
Duborg-Skolen	529
Gustav Johannsen-Skolen	392
Jens Jessen-Skolen	281
Jørgensby-Skolen	268
Oksevejens Skole	103
I alt Flensborg by	1.853

Slesvig-Flensborg amt	1.9.2014
A. P. Møller Skolen	602
Hanved Danske Skole	47
Harreslev Danske Skole	142
Hatlund-Langballe Danske Skole	31
Husby Danske Skole	40
Jaruplund Danske Skole	39
Kaj Munk-Skolen, Kappel	61
Kobbermølle Danske Skole	39
Lyksborg Danske Skole	76
Medelby Danske Skole	27
Satrup Danske Skole	33
Skovlund-Valsbøl Danske Skole	56
Gottorp-Skolen, Slesvig	158
Hiort Lorenzen-Skolen	199
Store Vi Danske Skole	52
Bøl-Strukstrup Danske Skole	42
Sønder Brarup Danske Skole	188
Sørup Danske Skole	33
Trene-Skolen, Tarp	65
Treja Danske Skole	44
Vanderup Danske Skole	22
I alt Slesvig-Flensborg amt	1.996

Nordfrisland amt	1.9.2014
Bredsted Danske Skole	111
Hans Helgesen-Skolen, Frederiksstad	101
Bavnehøj-Skolen, Humtrup	46
Husum Danske Skole	275
Ladelund-Tinningsted Danske Skole	16
Læk Danske Skole	307
Nibøl Danske Skole	51
Vidingherreds Danske Skole	34
Risum Skole/Risem Schölj	33
Uffe-Skolen, Tønning	65
Vesterland-Kejtum Danske Skole	71
Vyk Danske Skole	14
Ladelund Ungdomsskole	56
I alt Nordfrisland amt	1.180

Rendsborg-Egernførde amt	1.9.2014
Askfelt Danske Skole	65
Jernved Danske Skole	68
Jes Kruse-Skolen, Egernførde	298
Ejderskolen, Rendsborg	194
Risby Danske Skole	38
Vestermølle Danske Skole	23
I alt Rendsborg-Egernførde amt	686

Flensborg by	1.853
Slesvig-Flensborg amt	1.996
Nordfrisland amt	1.180
Rendsborg-Egernførde amt	686
Skoler i alt	5.715

SKOLEFRITIDSORDNINGER

Flensborg by 1.9.2014

Oksevejens Skole 42

I alt Flensborg by 42

Slesvig-Flensborg amt 1.9.2014

Hanved Danske Skole 29

Hatlund-Langballe Danske Skole 26

Husby Danske Skole 32

Jaruplund Danske Skole 25

Lyksborg Danske Skole 57

Medelby Danske Skole 18

Satrup Danske Skole 17

Skovlund-Valsbøl Danske Skole 27

Gottorp-Skolen 46

Store Vi Danske Skole 17

Bøl-Strukstrup Danske Skole 19

Sønder Brarup Danske Skole 21

Sørup Danske Skole 16

Trene-Skolen 28

Treja Danske Skole 25

Vanderup Danske Skole 14

I alt Slesvig-Flensborg amt 417

Nordfrisland amt 1.9.2014

Bredsted Danske Skole 29

Hans Helgesen-Skolen, Frederiksstad 28

Bavnehøj-Skolen 22

Ladelund-Tinningsted Danske Skole 10

Læk Danske Skole 24

Nibøl Danske Skole 16

Vidingherreds Danske Skole 19

Risum Skole / Risem Schölj 14

Uffe-Skolen, Tønning 39

Vyk Danske Skole 8

I alt Nordfrisland amt 209

Rendsborg-Egernførde amt 1.9.2014

Askfelt Danske Skole 31

Ejderskolen 13

Jernved Danske Skole 46

Risby Danske Skole 22

I alt Rendsborg-Egernførde amt 112

Flensborg by 42

Slesvig-Flensborg amt 417

Nordfrisland amt 209

Rendsborg-Egernførde amt 112

Skolefritidsordninger i alt 780

LEJRSKOLER OG FERIEKOLONIER

Lejrskoleophold i skoleåret 2013-2014

Rendbjerg 13 hold fra 12 skoler med 413 elever og 39 ledere.

Vesterled 28 hold fra 21 skoler med 854 elever og 81 ledere.

Feriekoloniophold i 2014

Hjerpsted 22 hold fra 43 daginstitutioner med 835 børn og 162 ledsagere.

EFTERSKOLEOPHOLD I DANMARK

Sydslesvigske elever på efterskole i Danmark i skoleåret 2014-2015

Antal elever 68 elever.

Heraf modtager 57 elever støtte ifølge retningslinjerne for elevstøtte via Skoleforeningen, mens 12 elever modtager direkte dansk statsstøtte. Antallet angiver kun de efterskoleophold, der er meddelt Skoleforeningen.

Udo Jessen og Tove Henriksen informerer om mulighed for elevstøtte til efterskoleophold.

KURSER I SKOLEÅRET 2013-2014

Skoleforeningens kurser og pædagogiske arrangementer

Kursus	Lektioner	Deltagere
Den svære samtale (2 kurser)	å 12	49
Digitale billeder	9	14
Evalueringsredskaber i indskolingsfasen	20	32
Klatring og idræt i naturen	8	24
Målsætning, differentiering og evaluering (2 kurser)	å 15	41
Sæt skolen i bevægelse (2 kurser)	å 3	35
Biologi i fællesskolen	20	10
Musik – bevægelse, dans, rytme	8	27
Møde- og procesledelse til skolens møder	6	27
Grunduddannelse til skolebibliotekar, modul 1 og 2	80	22
Diplomuddannelse i ledelse	48	24
Introduktionskursus for nyansatte pædagoger, lærere og magistre, modul 1	9,5	39
Introduktionskursus for nyansatte pædagoger, lærere og magistre, modul 2	16	84
Pædagogiske dage	10	127
Musik og drama	6	20
Sansemotorik i SFO'en	4	18
Videregående sprogkursus	42	26
Diplomuddannelse i ledelse (LD)	80,8	18
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 2	24	20
Introduktionskursus for nyansatte pædagogmedhjælpere, modul 1	14	19
Musik, leg og bevægelse	6	21
Inkluderende pædagogiske miljøer i daginstitution og SFO	18	26
Kreativt inspirationskursus	4,5	17
Børneyoga (2 kurser)	å 2,5	20
Forlaget Alinea – Inspirationskursus	2	37
Leg der styrker motorikken	6	25
Dans med børn – Zumbini	2	35
Dans med børn – Zumbatomic	2	23
Sprogpædagogisk netværksmøde	2	57
Basiskursus i førstehjælp (8 kurser)	14	80
Vedligeholdelseskursus i førstehjælp (12 kurser)	4	116

FERIEPLANER

SKOLERNE PÅ FASTLANDET

	Første feriedag	Sidste feriedag
Jul	Mandag den 22.12.2014	Fredag den 2.1.2015
Forår/påske	Tirsdag den 7.4.2015	Fredag den 17.4.2015
Sommer	Mandag den 20.7.2015	Fredag den 28.8.2015
Efterår	Mandag den 19.10.2015	Fredag den 30.10.2015
Jul	Mandag den 21.12.2015	Fredag den 6.1.2016

SKOLERNE PÅ ØERNE

	Første feriedag	Sidste feriedag
Jul	Mandag den 22.12.2014	Fredag den 2.1.2015
Forår/påske	Tirsdag den 7.4.2015	Fredag den 17.4.2015
Sommer	Mandag den 20.7.2015	Fredag den 21.8.2015
Efterår	Mandag den 12.10.2015	Fredag den 30.10.2015
Jul	Mandag den 21.12.2015	Fredag den 6.1.2016

DAGINSTITUTIONERNES FERIELUKNING PÅ FASTLANDET

	Første feriedag	Sidste feriedag
Jul	Tirsdag den 23.12.2014	Fredag den 2.1.2015
Sommer	Mandag den 27.7.2015	Tirsdag den 18.8.2015
Jul	Tirsdag den 22.12.2015	Fredag den 1.1.2016

DAGINSTITUTIONERNES FERIELUKNING PÅ ØERNE

	Første feriedag	Sidste feriedag
Jul	Tirsdag den 23.12.2014	Fredag den 2.1.2015
Efterår	Mandag den 12.10.2015	Fredag den 30.10.2015
Jul	Tirsdag den 22.12.2015	Fredag den 1.1.2016

DAGLIG LEDELSE OG ADMINISTRATION

DIREKTIONEN

Direktør Anders Molt Ipsen,
AMI@skoleforeningen.org
Vicedirektør/skolechef Uwe Prühs,
Uwe.Pruhs@skoleforeningen.org
Børne- og skolefritidschef
Birgit Messerschmidt, *Birgit.*
Messerschmidt@skoleforeningen.org
Afdelingsleder Olaf Runz, *Olaf.*
Runz@skoleforeningen.org
Direktionssekretær Sabine
Oetzmann

Reception/omstilling

Tlf. +49 (0) 461/5047-0
Fax +49 (0) 461/5047-137
Receptionist Karin Kjær Henriksen
Kontorassistent Jens Schütze

Kommunikation

Fokusredaktør Daniel Dürkop
Kommunikationsmedarbejder
Katrine Hoop

BØRNE- OG SKOLEFRITIDSKONTORET

Tlf. +49 (0) 461/5047-180
Børne- og skolefritidschef Birgit
Messerschmidt
Pædagogisk konsulent Petra von
Oettingen
Kontorassistent Tina Enke

Kontorassistent Philipp Micha
Kontorassistent Amra Omerbasic
(vikar)
Kontorassistent Marianne
Rautenstrauch-Stadil
Kontorassistent Edita Siebert

PÆDAGOGISK-ADMINISTRATIV AFDELING

Afdelingsleder Olaf Runz

Gymnasiekontoret

Tlf. +49 (0) 461/5047-115/119
Afdelingsleder Olaf Runz

Skolekontoret

Tlf. +49 (0) 461/5047-115/119
Vicedirektør/skolechef Uwe Prühs
Skolekonsulent Eberhard von
Oettingen
Kontorassistent Tove Hinriksen
Kontorassistent Sabrina Mohrhof
Skolekonsulenter se side 147

IT-Kontoret

IT-chef Leif-Olaf Truelsen-Knigge
IT-systemadministrator Arne
Carstensen
IT-netværksadministrator Dennis
Hellwagen
IT-systemadministrator Anja Husfeld
IT-systemadministrator Holger
Johannsen

IT-systemadministrator Jens-Peter
Jürgensen

IT-systemadministrator Leif Møller

IT-supporter Frank Domke

IT-supporter Karsten Weber

IT-elektriker Carsten Tiedemann

PERSONALEKONTORET

Kontorleder Bjarne Stenger-Wulff

Kontorassistent Tanja Kloppenburg

Kontorassistent Jutta Lange

Adm. medarb. Gudrun von
Oettingen

Fuldmægtig Birgit Poppel

Adm. medarb. Anne Winkelströter

ØKONOMIAFDELINGEN

Afdelingsleder Ilka Börner

Lønningskontoret

Kontorleder Bjørn Ulleseit

Kontorassistent Sandra Bossen

Kontorassistent Dorte Harm

Kontorassistent Angela Nissen

Kontorassistent Sabine Plöger

Finansbogholderiet

Kontorleder Diana Jessen

Kontorassistent Mike Albert

Kontorassistent Anja Grundtvig
Hansen

Kontorassistent Gesa Schmidt

Kontorassistent Kirsten Schäfer

Beihilfe-Kontoret

Kontorleder Birgit Tschirner

Kontorassistent Brigitta Seidel

TEKNISK AFDELING

Südergraben 36, 24937 Flensburg

Afdelingsleder Dirk Clausen

Kørselsleder Henning Wietz

Teknisk medarbejder Marianne
Damerow

Teknisk medarbejder Thomas Heyer

Teknisk medarbejder Dennis Kellner

Teknisk medarbejder Henry Lassen

Teknisk medarbejder Jens Wriedt

Teknisk medarbejder/energi
Stephen-Ole Peichl

Teknisk medarbejder/energi Frank
Rosada

Teknisk medarbejder Christian
Stemmer

Kontorassistent Marit Hadler

Kontorassistent Horst Otte

Elektrikermester Daniel Boeck

Pedel Thomas Sörensen

Håndværker Michael Demuth

Håndværker Stefan Volling

Elev Torben Hansen

PÆDAGOGISKE OG FAGLIGE SERVICEYDELSER

PÆDAGOGISK PSYKOLOGISK RÅDGIVNING (PPR)

Wrangelstr. 6, 24937 Flensburg eller

Postfach 1415, 24904 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/57 08 70

Fax +49 (0) 461/58 18 16

Ledende skolepsykolog Hans Jessen,

Hans.Jessen@skoleforeningen.org

Souschef skolepsykolog Mona

Jochimsen

Skolepsykolog Lone Flindt Lücke

Skolekonsulent Christine

Kernbichler (vikar)

Skolekonsulent Katrin Lass

Skolekonsulent Ane Marie Schmidt

Skolekonsulent Ellen Schütt

Kontorassistent Jessica Jensen

Kontorassistent Tanja Schmidt

Skolesocialarbejder Sabine Luise

Beister

Skolesocialarbejder Sabine Krebs

Skolesocialarbejder Peter Martens

CENTER FOR UNDERVISNINGSMIDLER I SYDSLESVIG (CFU)

Südergraben 36, 24937 Flensburg eller

Postfach 1461, 24904 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/5047-146

Fax +49 (0) 461/5047-153

Leder skolekonsulent Claus Fischer,

Claus.Fischer@skoleforeningen.org

Souschef skolekonsulent

Hans-Christian Christiansen,

Hans-Christian.Christiansen@

skoleforeningen.org

Skolebibliotekar Gabriele Fischer-

Kosmol

Kontorassistent Mette Christesen

Kontorassistent Heike Ehlerts

Kontorassistent Bodil Friis

Chauffør Volker Lüthgens

Indkøbskontoret

Fax +49 (0) 461/5047-143

IK@skoleforeningen.org

Kontorleder Jens Jessen

Kontorassistent Petra Davids

Kontorassistent Sascha Urban

SKOLEKONSULENTER VED PPR

Specialundervisning

Katrin Lass, PPR, *Katrin.Lass@skoleforeningen.org*

Christine Kernbichler, PPR (vikar), *Christine.Kernbichler@skoleforeningen.org*

Ane Marie Schmidt, PPR, *Ane.Schmidt@skoleforeningen.org*

Specialundervisning af elever med generelle indlæringsvanskeligheder

Ellen Schütt, Gottorp-Skolen, *Ellen.Schuett@skoleforeningen.org*

SKOLEKONSULENTER VED SKOLEKONTORET OG CFU

Dansk

Tina Joost, Cornelius Hansen-Skolen, *Tina_Joost@skoleforeningen.de*

Tysk

Henry Bohm, Læk Danske Skole, *Henry_Bohm@skoleforeningen.de*

Engelsk

Karen Salomonsen, Cornelius Hansen-Skolen, *Karen_Salomonsen@skoleforeningen.de*

Matematik

Reimo Hinske, Jes Kruse-Skolen, *Reimo_Hinske@skoleforeningen.de*

Historie, samfundsfag, kristendomskundskab, geografi, biologi og natur/teknik

Kirsten la Cour Hansen, Gustav Johannsen-Skolen, *LAC@skoleforeningen.de*

IT, fysik og kemi

Hans-Christian Christiansen, CfU, *HC@skoleforeningen.de*

Faglig medhjælper musik

Ture Pejtersen, Cornelius Hansen-Skolen, *Ture_Pejtersen@skoleforeningen.de*

FERIEKONTORET

Stuhrsallee 22, 24937 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/56664

info@feriebarn.dk

Leder skolekonsulent Eberhard von Oettingen, *Eberhard.von.Oettingen@skoleforeningen.org*

Sekretær Ulla Salomonsen

VOKSENUNDERVISNINGEN

Stuhrsallee 22, 24937 Flensburg eller

Postfach 1461, 24904 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/5047-155

Sekretær for

Voksenundervisningsnævnet

Anne Winkelströter, *Anne.Winkelstroeter@skoleforeningen.org*

DAGINSTITUTIONER

ASKFELT BØRNEHAVE

(opr. 1962)

Dorfstr. 25, 24358 Ascheffel

Tlf. +49 (0) 43 53/5 24

Daginstitutionsleder

Linda Skrydstrup, Linda.Skrydstrup@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Inga Kayser

Medarbejdere

Pædagog Sussie Østergaard

Pæd.medhj. Inge Henningsen

Pæd.medhj. Christina Mohrbach

AVENTOFT BØRNEHAVE

(opr. 1967)

Nambüll 6, 25927 Aventoft

Tlf. +49 (0) 46 64/2 97

Daginstitutionsleder

Anette Nahnsen, Anette.Nahnsen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Marnie Pörksen

Medarbejdere

Pædagog Malene Kuhr Lorenzen
(orlov)

Pædagog Stine Mamsen Mathiesen
(vikar)

Pæd.medhj. Ingrid Bitschkat

BORREBY BØRNEHAVE, EGERNFØRDE

(opr. 1967)

Saxtorfer Weg 58 a, 24340 Eckernförde

Tlf. +49 (0) 43 51/8 14 78

Fax +49 (0) 43 51/87 93 83

Daginstitutionsleder

Lene Jessen Roost, Lene.Roost@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Stine Stork

Medarbejdere

Pædagog Saskia Henkel

Pædagog Ralf Timm

Pæd.medhj. Bianca Hansen

Pæd.medhj. Tanja Pfeifer

Pæd.medhj. Karen Witt

BRAMSTEDLUND BØRNEHAVE

(opr. 1969)

Dorfstr. 2, 25926 Bramstedtlund

Tlf. +49 (0) 46 66/8 81

Daginstitutionsleder

Gitte Hansen Christiansen, Gitte.Hansen.Christiansen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Finja Jessen

Medarbejdere

Pædagog Ina Blaas

Pæd.medhj. Susanne Crusius

Pæd.medhj. Stephanie Hansen

BREDSTED BØRNEHAVE

(opr. 1955)

Herrmannstr. 8 a, 25821 Bredstedt

Tlf. +49 (0) 46 71/29 68

Daginstitutionsleder

Torge Petersen, Torge.Petersen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Mirko Kleinen

Medarbejdere

Pædagog Bente Eilks (orlov)

Pædagog Kevin Fischer

Pædagog Runa Homrighausen
(orlov)

Pædagog Nicole Vogel (vikar)

Pæd.medhj. Randi Appel

Pæd.medhj. Nina Hansen

Pæd.medhj. Kirsten Iwersen

Pæd.medhj. Mona Kwoka

BUSTRUPDAM BØRNEHAVE, SLESVIG

(opr. 1953)

Husumer Baum 9 c, 24837 Schleswig

Tlf. +49 (0) 46 21/3 29 14

Daginstitutionsleder

Lars Jeß, Lars.Jess@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Solvej Jensen

Medarbejdere

Pædagog Sonja Nelius

Pædagog Jonathan Siems

Pæd.medhj. Bettina Carstensen

Pæd.medhj. Ilona Ernst

Pæd.medhj. Sylvia Hansen

Pæd.medhj. Jette Balling Jacobsen

BYDELSDORF BØRNEHAVE

(H.C. Andersen Børnehave, opr. 1966)

Mühlenstr. 30, 24782 Büdelsdorf

Tlf. +49 (0) 43 31/3 17 46

Daginstitutionsleder

Bodil Gulev Vogel, Bodil.Vogel@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Christian Broder Brodersen

Medarbejdere

Pædagog Sylvia Böhrensen

Pædagog Carina Hansen

Pæd.medhj. Angelika Janzen

Pæd.medhj. Jutta Mainusch-Kresinsky

Pæd.medhj. Marie-Luise Wille

DRAGE BØRNEHAVE

(opr. 1964)

Achterum 22, 25878 Drage

Tlf. +49 (0) 48 81/78 87

Daginstitutionens ledelse

Daginstitutionsleder Mette Sofie

Møller (også Frederiksstad

Børnehave), Mette.Sofie.Møller@skoleforeningen.org

Afdelingleder Maik Hedtkamp, Maik.Hedtkamp@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Sandra Schiller

Medarbejdere

Pæd.medhj. Astrid Nolte-Larsen

Pæd.medhj. Sabine Rieck

DUBORG BØRNEHAVE, FLENSBURG

*(dannet ved sammenlægning 2006 af
Bertha Wulff-Børnehaven, opr. 1922,
og Riddergade Børnehave, Worsøe
Schmidts Minde, opr. 1951)
Ritterstr. 5, 24939 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/2 98 23*

Daginstitutionsleder

Mette Madsen, Mette.Madsen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Nadine Chérif-Duda

Medarbejdere

Pædagog Anne-Christin Petersen

Pædagog Carmen Riese

Pæd.medhj. Tanja Höpner

Pæd.medhj. Angelika Weinschenk

EGERNFØRDE BØRNEHAVE

*(Brdr. Broust Børnehave, opr. 1953)
Hans-Chr.-Andersen-Weg 6, 24340
Eckernförde
Tlf. +49 (0) 43 51/54 78
Fax +49 (0) 43 51/72 69 68*

Daginstitutionsleder

Linda Skrydstrup (konstitueret),
Linda.Skrydstrup@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Laura Bolten

Medarbejdere

Pædagog Silke Lorenzen

Pædagog Kirsten Wiedemann

Pæd.medhj. Martina Staewen

Pæd.medhj. Stine Stork

Pæd.medhj. Jessica Wagner

ENGELSBY BØRNEHAVE, FLENSBURG

*(Margrethe Gudme-Hjemmet, opr.
1950)
Neuer Weg 9, 24943 Flensburg,
Tlf. +49 (0) 461/6 55 30*

Daginstitutionens ledelse

Daginstitutionsleder Torsten
Schönhoff (også Tarup Børnehave),
Torsten.Schoenhoff@skoleforeningen.org

Afdelingsleder Louise Petersen,
Louise.Petersen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Therese Sonntag

Medarbejdere

Pædagog Jette Dethlefsen

Pædagog Sina Konietzko (orlov)

Pædagog Henriette Lützen

Pædagog Hanne Suttmann

Pæd.medhj. Doris Frerks

Pæd.medhj. Nicole Gniosdorz

Pæd.medhj. Annedore Lassen

Pæd.medhj. Hanna Meyer

FJORDVEJENS BØRNEHAVE

(opr. 1968)

Kiefernweg 118, 24944 Flensburg,

Tlf. +49 (0) 461/3 73 90

Daginstitutionsleder

Dirk Moshage, *Dirk.Moshage@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Anna-Lisa Wiczoreck

Medarbejdere

Pædagog Kirsten Hardt-Clasen

Pædagog Karina Jürgens (vikar)

Pæd.medhj. Elfriede Bohne

Pæd.medhj. Christiane Lind

Pæd.medhj. Gudrun Schäfer

Pæd.medhj. Helene Treppner

FREDERIKSSTAD BØRNEHAVE

(opr. 1948)

Treenesiedlung 15, 25840 Friedrichstadt

Tlf. +49 (0) 48 81/4 67

Daginstitutionens ledelse

Daginstitutionsleder Mette Sofie

Møller (også Drage Børnehavn),

Mette.Sofie.Møller@skoleforeningen.

org

Afdelingsleder Anke Macht, *Anke.*

Macht@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Michael Kiel

Medarbejdere

Pædagog Morlyn Albert

Pæd.medhj. Susanne Ficht

Pæd.medhj. Imke Krüger

Pæd.medhj. Tanja Mertens

Pæd.medhj. Martina Nommensen

Pæd.medhj. Sonja Schönhoff

GARDING BØRNEHAVE

(opr. 1956)

Osterende 29, 25836 Garding

Tlf. +49 (0) 48 62/9 12

Daginstitutionsleder

Kerstin Meinert, *Kerstin.Meinert@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Gunnar Zimmermann

Medarbejdere

Pædagog Andrea Holste

Pæd.medhj. Hanne Andersen

GOTTORP-SKOLENS BØRNEHAVE, SLESVIG

(opr. 1952)

Erdbeerenberg 30, 24837 Schleswig,

Tlf. +49 (0) 46 21/3 53 10

Daginstitutionsleder

Ina Kollmann, *Ina.Kollmann@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Daniela Brenzel

Medarbejdere

Pædagog Yvonne Schreiber

Pæd.medhj. Carmen Ewers

Pæd.medhj. Bente Kammin
Pæd.medhj. Brigitte Lassen
Pæd.medhj. Sandra Münz
Pæd.medhj. Ulrike Strelow

HANVED BØRNEHAVE

(opr. 1990)

Alter Kirchenweg 40, 24983 Handewitt
Tlf. +49 (0) 46 08/60 83 10

Daginstitutionsleder

Britta Leckband, Britta.Leckband@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Thomas Mogensen

Medarbejdere

Pædagog Saskia Andresen (orlov)
Pædagog Laura Boose
Pædagog Meike Both
Pædagog Suse Jacobsen
Pæd.medhj. Angela Clausen
Pæd.medhj. Martina Mörs
Pæd.medhj. Margit Pahrman
Pæd.medhj. Mariann Schönwiese

HARRESLEV BØRNEHAVE

(opr. 1973)

Süderstr. 90, 24955 Harrislee
Tlf. +49 (0) 461/7 22 62

Daginstitutionsleder

Ingelise Thiel, Ingelise.Thiel@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Sandra Fecker

Medarbejdere

Pædagog Svenja Jürgensen
Pædagog Kristine Juul-Pedersen
Pædagog Claudia Schnack
Pæd.medhj. Regina Bauch
Pæd.medhj. Sonja Kellner
Pæd.medhj. Birgit Ringeloth
Pæd.medhj. Kristina Wilkens

HARRESLEVMARK BØRNEHAVE

(Margrethe-Børnehaven, opr. 1926)

Thomasstr. 20, 24955 Harrislee
Tlf. +49 (0) 461/7 11 70

Daginstitutionsleder

Lilian Magnussen, [Lilian](mailto:Lilian.Magnussen@skoleforeningen.org)
Magnussen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Kirsten Lumbye Ravnskjær

Medarbejdere

Pædagog Susanne Krohn
Pædagog Ivonne Tiessen
Pædagog Betina Walter
Pæd.medhj. Pia Becker
Pæd.medhj. Christa Benett
Pæd.medhj. Annie Johansson
Pæd.medhj. Sandra Kagel
Pæd.medhj. Jeanette Kloock

HATLUND BØRNEHAVE

(opr. 1968)

Hattlund 10, 24972 Steinbergkirche
Tlf. +49 (0) 46 32/87 62 72

Daginstitutionsleder

Annika Zander, Annika.Zander@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Kerstin Ahrens

Medarbejdere

Pædagog Grit Beth
Pædagog Janina Henkel
Pæd.medhj. Anja Becker
Pæd.medhj. Svenja Drehmel
Pæd.medhj. Sandra Henningsen

HIORT LORENZEN-SKOLENS BØRNEHAVE, SLESVIG

*(opr. 1928, 2013 sammenlagt med
Ansgar-Børnehaven, Sønderjydsk
Samfunds Børnehave, opr. 1954)
Königsberger Str. 1, 24837 Schleswig
Tlf. +49 (0) 46 21/2 62 81*

Daginstitutionsleder

Jytte Bürke, *Jytte.Buerke@
skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Dina Anthonisen

Medarbejdere

Pædagog Stefanie Carstensen (vikar)
Pædagog Mandy Cimbäl-Johannsen
(orlov)
Pædagog Johanna Jensen
Pædagog Maike Jürgensen (vikar)
Pædagog Silke Pasing
Pædagog Maj-Britt Reimann (orlov)
Pædagog Susanne Thomsen
Pædagog Bente Tonn (orlov)
Pædagog Lena Wietz (vikar)
Pæd.medhj. Kirsten Böwes
Pæd.medhj. Inger Bennebalde Bunge

Pæd.medhj. Kirsten Hessel
Pæd.medhj. Maj-Britt Kølvråa
Lippert (orlov)
Pæd.medhj. Süntje Marxen
Pæd.medhj. Anna Katharina
Reinefeld (vikar)
Pæd.medhj. Heidi Reppenhausen

HOSTRUP BØRNEHAVE

*(opr. 1967)
Eckernförder Landstr. 19, Hostrup,
24873 Havetoft
Tlf. +49 (0) 46 03/4 01*

Daginstitutionsleder

Helle Witt-Nommensen, *Helle.Witt-
Nommensen@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Andrea Werner

Medarbejdere

Pædagog Timo Virgils
Pæd.medhj. Petra Behrens
Pæd.medhj. Gisela Schmidt

HUMTRUP BØRNEHAVE

*(opr. 1965)
Hauptstr. 5, 25923 Humptrup
Tlf. +49 (0) 46 63/9 60*

Daginstitutionsleder

Kirsten Tychsen Hansen, *Kirsten.
Tychsen.Hansen@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Kristina Horn

Medarbejdere

Pædagog Anita Boysen
Pæd.medhj. Simone Lauritzen
Pæd.medhj. Christel Neumann

HUSBY BØRNEHAVE

(opr. 1961)

Lerchenweg 4, 24975 Husby

Tlf. +49 (0) 46 34/96 07

Fax +49 (0) 46 34/93 03 08

Daginstitutionsleder

Silke Splettstösser, *Silke*.

Splettstoesser@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Kerstin Breuch-Wietelmann

Medarbejdere

Pædagog Inga Rodacker
Pæd.medhj. Sascha Hansen
Pæd.medhj. Nicole Mader
Pæd.medhj. Bente Nissen
Pæd.medhj. Ingke Simonsen
Pæd.medhj. Tove Voss

HUSUM BØRNEHAVE

(opr. 1951)

Jebensweg 6, 25813 Husum

Tlf. +49 (0) 48 41/80 00 00

Fax +49 (0) 48 41/80 00 02

Daginstitutionsleder

Ursula Heide, *Ursula.Heide@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Daniel Lies

Medarbejdere

Pædagog Finja Andresen (vikar)
Pædagog Sarah Bock (orlov)
Pædagog Antje Christiansen
Pædagog Inga Lilge
Pædagog Stine Normind Matzen
Pædagog Aileen Pauls
Pæd.medhj. Bianca Gülke
Pæd.medhj. Eline Marie Jessen
Pæd.medhj. Rita Kleffke
Pæd.medhj. Simone Kleffke-Mertz
Pæd.medhj. Monika Petersen

INGRID-HJEMMET, FLENSBURG

(opr. 1950)

Alter Kupfermühlenweg 39, 24939

Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/4 13 40

Daginstitutionsleder

Sylvia Purrucker, *Sylvia.Purrucker@*
skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Carola Neubauer

Medarbejdere

Pædagog Marianne Kaas-
Diedrichsen
Pædagog Kathrin Kær (vikar)
Pædagog Dorte Rösner
Pædagog Annika Starck
Pæd.medhj. Anne Boysen
Pæd.medhj. Elisabeth Christiansen
Pæd.medhj. Angelika Gergolla
Pæd.medhj. Tanja Kohnle
Pæd.medhj. Jasmin Sauer

ISTED BØRNEHAVE

(opr. 1973)

Schulberg 22, 24879 Idstedt,

Tlf. +49 (0) 46 25/4 37

Daginstitutionsleder

Berit Kleinert, *Berit.Kleinert@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Nadine Schmidt

Medarbejdere

Pædagog Ann-Kathrin Lühr

Pædagog Githe Tølbøl Skovsted

Pæd.medhj. Petra Behnk

Pæd.medhj. Ulla Petersen

JARUPLUND BØRNEHAVE

(opr. 1969)

Jarplunder Weg 14, Jarplund-Weding,

24976 Handewitt

Tlf. +49 (0) 461/97 95 23

Daginstitutionsleder

Lone Petersen, *Lone.Petersen@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Anja Budach

Medarbejdere

Pædagog Vivian Boelmann

Pædagog Felix Petersen

Pædagog Betina Wagner

Pæd.medhj. Kirsten Helmke

Pæd.medhj. Viola Wegner

JULIE RAMSING-BØRNEHAVEN, FLENSBURG

(opr. 1956)

Martinsberg 1, 24941 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/2 72 90

Daginstitutionsleder

Inga Mees-Voigt, *Inga.Mees-Voigt@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Brian Hameister

Medarbejdere

Pædagog Stephanie Schramm (orlov)

Pædagog Sascha Walter (vikar)

Pædagog Stella Wedig

Pæd.medhj. Jana Mankowski

Pæd.medhj. Monika Pingel

JØRGENSBY BØRNEHAVE, FLENSBURG

(opr. 1954)

Bachstr. 9, 24943 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/2 67 20

Daginstitutionsleder

Katrin Schumacher, *Katrin.*

Schumacher@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Gitte Krugmann

Medarbejdere

Pædagog Mona Berntien (vikar)

Pædagog Michael Matzen

Pæd.medhj. Sabine Geipel-Nissen

Pæd.medhj. Tim Knutzen

Pæd.medhj. Adelheid Lorenzen

KAPPEL BØRNEHAVE

(Kaj Munk-Børnehaven, opr. 1948)
Hans-Chr.-Andersen-Weg 20, 24376 Kappeln
Tlf. +49 (0) 46 42/28 38

Daginstitutionsleder

Irid Stephani, Irid.Stephani@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Michael Møller Sørensen

Medarbejdere

Pædagog Henrik Gissemann
Pædagog Chemika Rathje
Pædagog Lena Schreiber
Pædagog Sanne Wiese
Pæd.medhj. Conny Föh
Pæd.medhj. Edith Gnisa
Pæd.medhj. Samira Ben Mansour
Pæd.medhj. Heidi Schramm
Pæd.medhj. Sandra Truelsen

KIEL-PRIES BØRNEHAVE

(opr. 1973)
Fritz-Reuter-Str. 28, 24159 Kiel
Tlf./Fax +49 (0) 431/39 23 41

Daginstitutionsleder

Hauke Paulsen, Hauke.Paulsen@skoleforeningen.org
Tina Janzen (konstitueret), [Tina. Janzen@skoleforeningen.org](mailto:Janzen@skoleforeningen.org)

Samarbejdsrådsformand

Pernille Hinz

Medarbejdere

Pædagog Jörg Friedrichsen (vikar)
Pædagog Lea Koppelman (orlov)
Pæd.medhj. Karin Grossmann
Pæd.medhj. Britta Jöns
Pæd.medhj. Pia Renkwitz

KILSENG BØRNEHAVE, FLENSBORG

(opr. 1950)
Mürwiker Str. 153, 24944 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/3 03 78

Daginstitutionsleder

Hilke Heinsen, Hilke.Heinsen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Hilke Döring

Medarbejdere

Pædagog Anja Julius
Pædagog Anne Luchte
Pædagog Britta Luchte-Ortmann
Pæd.medhj. Carola Luchte
Pæd.medhj. Sven Weiland

KOBBERMØLLE BØRNEHAVE

(opr. 1952)
Teichweg 1, 24955 Harrislee
Tlf. +49 (0) 461/50 47 93 258

Daginstitutionsleder

Lisbeth von Winterfeld, [Lisbeth.von. Winterfeld@skoleforeningen.org](mailto:Lisbeth.von.Winterfeld@skoleforeningen.org)

Samarbejdsrådsformand

Jens Sørensen

Medarbejdere

Pædagog Beate Ambts
Pædagog Lone Geppert
Pædagog Nicole Michaelis
Pæd.medhj. Dagmar Dierke
Pæd.medhj. Rita Grambow

LYKSBERG BØRNEHAVE

(opr. 1951)

Am Kegelberg, 24960 Glücksburg
Tlf. +49 (0) 46 31/40 50 30

Daginstitutionsleder

Christina Strunz-Ewel, *Christina*.
Strunz-Ewel@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Maj-Britt Haack

Medarbejdere

Pædagog Sven Hammer-Drube
Pædagog Joel Mazon
Pædagog Mandy Werl
Pæd.medhj. Susanne Andresen
Pæd.medhj. Birgit Lorenzen
Pæd.medhj. Heike Nitschke

LÆK BØRNEHAVE

(opr. 1964)

Probst-Nissen-Weg 59, 25917 Leck
Tlf. +49 (0) 46 62/29 80

Daginstitutionsleder

Brigitte Jessen, *Brigitte.Jessen@*
skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Anna-Katharina Gaertner

Medarbejdere

Pædagog Anja Andreasen-Ingwersen
Pædagog Melanie Petersen
Pædagog Michael Vogel
Pædagog Diana Zimmermann
Pæd.medhj. Michéle Johannsen
Pæd.medhj. Birthe Kleinschmidt
Pæd.medhj. Tatiana Schwartz
Pæd.medhj. Randi Staack
Pæd.medhj. Maline Thomsen

MÅRKÆR BØRNEHAVE

(opr. 1970)

Hauptstr. 66, 24405 Mohrkirch
Tlf. +49 (0) 46 46/2 02

Daginstitutionsleder

Silvia Sachs, *Silvia.Sachs@*
skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Mareike Jokschat

Medarbejdere

Pædagog Bente Jürgensen
Pæd.medhj. Inge-Marie Christen
Pæd.medhj. Gurli Hillmann

NIBØL BØRNEHAVE

(opr. 1960)

Osterweg 55, 25899 Niebüll
Tlf. +49 (0) 46 61/89 65

Daginstitutionsleder

Kim Tychsen Petersen, *Kim.Tychsen.*
Petersen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Birte Halawani

Medarbejdere

Pædagog Sina Macht

Pæd.medhj. Marianne Boisen

Pæd.medhj. Lydia Tabbert

NYSTADENS VUGGESTUE, FLENSBORG

*(opr. 2009 som afdeling af Skougades
Børnehave, selvstændig institution
siden 2014)*

Batteriestr. 19, 24939 Flensburg,

Tlf. +49 (0) 461/3 18 62 94

Daginstitutionsleder

Anne Asmussen (p.t. orlov), *Anne.*

Asmussen@skoleforeningen.org

Kst. daginstitutionsleder Rena

Weiland, *Rena.Weiland@*

skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Maik Hedtkamp

Medarbejdere

Pædagog Kathrin Nissen-Albert

Pædagog Anne Christin Jensen

Pædagog Vicky von Rauchhaupt

Pæd.medhj. Kirsten Albrecht

Pæd.medhj. Annette Hartwig

Pæd.medhj. Torben Hoeg

Pæd.medhj. Bernadeth Jensen

Pæd.medhj. Silke Jensen

Pæd.medhj. Sabine Peters

OKSEVEJENS BØRNEHAVE, FLENSBORG

(opr. 1947)

Alter Husumer Weg 207, 24941

Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/9 14 86

Daginstitutionsledelse

Gisela Ahlbory, *Gisela.Ahlbory@*

skoleforeningen.org

Afdelingsleder (vuggestuen) Birte

Schwitzkowski

Samarbejdsrådsformand

Stefan Winter

Medarbejdere

Pædagog Andrea Hansen-Noack

Pædagog Tanja Hansen

Pædagog Bettina Jörs

Pædagog Lone Krogh

Pædagog Lars Niemann

Pædagog Stina Purrucker

Pædagog Inger Würtz

Pæd.medhj. Magnus Bergentz

Pæd.medhj. Anja Borchardt

Pæd.medhj. Maja Christensen

Pæd.medhj. Claudia Hinge

Pæd.medhj. Sündja Jensen

Pæd.medhj. Mirja Kuschel

Pæd.medhj. Ina-Mailine Schubert

RENDSBORG BØRNEHAVE

(Ejderskolens Børnehave, opr. 1954)

Mühlenstr. 18, 24782 Büdelsdorf

Tlf. +49 (0) 43 31/3 29 05

Daginstitutionsleder

Per Ole Baumert, *PerOle.Baumert@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Christian Broder Brodersen

Medarbejdere

Pædagog Vivien Bossemeier
Pædagog Susanne Schröder
Pæd.medhj. Ingeborg Hehlert
Pæd.medhj. Andrea Peters
Pæd.medhj. Silvia Sichelka
Pæd.medhj. Jördhis Stühmer

RINGVEJENS VUGGESTUE

(opr. 2014)

Ringstr. 2, 24943 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/50 54 86 00

Daginstitutionsleder

Jette Rasmussen, *Jette.Rasmussen@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Peter Sörensen

Medarbejdere

Pædagog Lea Lindhardt Echtner
(vikar)
Pædagog Elsemarie Jessen
Pædagog Lena Körner
Pædagog Thea Floustrup Korsgaard
Pædagog Maria Messerschmidt
(orlov)
Pæd.medhj. Carolin Bade
Pæd.medhj. Kaja Barth
Pæd.medhj. Nadja Storm Behnke

Pæd.medhj. Ulrike Birkhahn
Pæd.medhj. Janett Nielsen
Pæd.medhj. Goran Schäfer
Pæd.medhj. Stefanie Sösemann

RISUM BØRNEHAVE

(opr. 1972)

Dorfstr. 91 a, 25920 Risum-Lindholm
Tlf. +49 (0) 46 61/48 59

Daginstitutionsleder

Dorte Grubbe Andresen, *Dorte.Andresen@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Sandra Zlobinski-Koplin

Medarbejdere

Pædagog Randy Maria Boysen
Pæd.medhj. Kerstin Jacobsen

SILD DANSKE BØRNEHAVE

(dannet ved sammenlægning 1999 af
Vesterland Børnehavn, opr. 1953, og
List Børnehavn, opr. 1960)
Hedigenwai 5, 25980 Sylt/OT
Westerland
Tlf. +49 (0) 461/50 47 93 53 8

Daginstitutionsleder

Kai Tove Zilkenat, *Kai.Zilkenat@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Carin Winkler

Medarbejdere

Pædagog Sabrina Markert

Pædagog Ann-Kathrin Ohde
Pæd.medhj. Marion Greve
Pæd.medhj. Antje Hansen
Pæd.medhj. Petra Hartmann
Pæd.medhj. Nicole Stegelmann-
Röhner
Pæd.medhj. Dürken Ulmer

SKOVGADES BØRNEHAVE, FLENSBURG

(opr. 1952)
Waldstr. 46, 24939 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/5 47 02

Daginstitutionsleder

Solveig Bendorff, *Solveig.Bendorff@
skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Rasmus Beck

Medarbejdere

Pædagog Hanne Andresen
Pædagog Heidi Lønne Hansen
Pædagog Lars Bo Hansen
Pædagog Sonja Jürgensen (vikar)
Pæd.medhj. Grete Dümchen
Pæd.medhj. Ute Jacobs
Pæd.medhj. Grethe Kirmis
Pæd.medhj. Nicole Marquardsen
(vikar)

SKOVLUND BØRNEHAVE

(opr. 1969)
Buchauweg 4, 24980 Schafflund
Tlf. +49 (0) 46 39/4 05

Daginstitutionsleder

Nadine Krause, *Nadine.Krause@
skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Pat Freundlich

Medarbejdere

Pædagog Nora Ross Hillermann
Pædagog Sarah Knabe (orlov)
Pædagog Tina Jensen Nicolaisen
Pæd.medhj. Jette Ea Ludvig-
Ketelsen
Pæd.medhj. Kirsten Schwartz

SKT. HANS-BØRNEHAVEN, FLENSBURG

(opr. 1950)
An der Johannismühle 3, 24943
Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/2 55 54

Daginstitutionsleder

Kim Leckband, *Kim.Leckband@
skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Martin Malutzki

Medarbejdere

Pædagog Rebekah Meseth
Pædagog Lone Wriedt-Gesang
Pæd.medhj. Gisela Boose
Pæd.medhj. Judith Zierberg

STORE VI-VANDERUP BØRNEHAVE

(dannet ved sammenlægning 1999
af Store Vi Børnehave, opr. 1969, og
Vanderup Børnehave, opr. 1977)
Störtebekerweg 3, 24969 Großenwiehe
Tlf. +49 (0) 46 04/4 00

Vanderup-afdelingen

Bakkesand 1, 24997 Wanderup
Tlf. +49 (0) 46 06/96 50 87

Daginstitutionsleder

Ellen Losch, Ellen.Losch@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Hans Christian Bang

Medarbejdere

Pædagog Pirco Belbe-Sowada (orlov)
Pædagog Ilse Borchardt
Pædagog Tom Knutzen
Pædagog Jytte Kølvråa Lorenzen
Pædagog Nicole Schulze-Bohm
Pæd.medhj. Maya Christiansen
Pæd.medhj. Gudrun Friedrichsen-
Wetzel
Pæd.medhj. Susanne Lühr
Pæd.medhj. Nicole Schrödl

SØNDER BRARUP BØRNEHAVE

(opr. 1952)
Raiffeisenstr. 25, 24392 Süderbrarup
Tlf. +49 (0) 46 41/97 03 66

Daginstitutionsleder

Vera Dröse, Vera.Droese@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Mariska Rode

Medarbejdere

Pædagog Julia Alexander-Bazyar
(orlov)
Pædagog Sarah Meyer (orlov)
Pædagog Lea Piepgras (vikar)
Pædagog Gudrun Schütt
Pædagog Nina Siewertsen (vikar)
Pæd.medhj. Claudia Heymes
Pæd.medhj. Andrea Neumeister
Pæd.medhj. Sabine Sørensen

SØRUP BØRNEHAVE

(opr. 1962)
Bergstr. 16, 24966 Sörup
Tlf. +49 (0) 46 35/4 89

Daginstitutionsleder

Maik Andresen, Maik.Andresen@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Heidi Möllgaard

Medarbejdere

Pædagog Sonja Prühs
Pæd.medhj. Dörthe Luth
Pæd.medhj. Heidi Panzer
Pæd.medhj. Katrin Pauls

TARP BØRNEHAVE

(opr. 1973)
Stapelholmer Weg 47 a, 24963 Tarp
Tlf. +49 (0) 46 38/71 61

Daginstitutionsleder

Majbrit Herrguth, *Majbrit.Herrguth@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Markus Diehl

Medarbejdere

Pædagog Lone Knutzen
Pædagog Melanie Weck
Pæd.medhj. Carmen Berisa
Pæd.medhj. Karin Kaschel
Pæd.medhj. Antje Kraack
Pæd.medhj. Inge Matzen

TARUP BØRNEHAVE

(opr. 1998)

Taruper Hauptstr. 53, 24943 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/6 45 93

Daginstitutionens ledelse

Daginstitutionsleder Torsten
Schönhoff (også Engelsby
Børnehave), *Torsten.Schoenhoff@skoleforeningen.org*
Afdelingsleder Angela Sawatzki,
Angela.Sawatzki@skoleforeningen.org

Samarbejdsrådsformand

Nancy Stittrich

Medarbejdere

Pædagog Else Poignée
Pæd.medhj. Ursula Vollertsen

TØNNING BØRNEHAVE

(opr. 1935)

*Herzog-Philipp-Allee 3 a, 25832
Tønning*
Tlf. +49 (0) 48 61/54 08

Daginstitutionsleder

Veronika Jørgensen, *Veronika.Joergensen@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Ragnhild Pohlmann

Medarbejdere

Pædagog Cornelia Knutzen
Pæd.medhj. Uwe Hancke (vikar)
Pæd.medhj. Astrid Hedtkamp
Pæd.medhj. Rosemarie Pegesa
Pæd.medhj. Cornelia Wobig

VESTERALLÉ BØRNEHAVE, FLENSBURG

(opr. 1971)

Westerallee 114, 24937 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/5 28 50

Daginstitutionsleder

Jytte Arndt, *Jytte.Arndt@skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Marie Fülbiel

Medarbejdere

Pædagog Jasmin Jeha (vikar)
Pædagog Inken Geipel-Jorde
Pædagog Karina Jörgensen
Pædagog Sonja Mentges (orlov)

Pæd.medhj. Yvonne Panduro Ludwig
Pæd.medhj. Kerstin Malutzki-Kahns
Pæd.medhj. Vanessa Schwartz

VESTERMØLLE BØRNEHAVE

(Ragnhild Børnehave, opr. 1964)
Bargstaller Str. 2, 24800 Elsdorf-
Westermühlen
Tlf. +49 (0) 43 32/4 77

Daginstitutionsleder

Inken Flöge, *Inken.Floege@
skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Astrid Goike

Medarbejdere

Pæd.medhj. Angelika Dreyer

VYK LEGESTUE

(Vyk Børnehave, opr. 1962),
Feldstr. 38, 25938 Wyk
Tlf. +49 (0) 46 81/59 31 20

Medarbejdere

Pædagog Birte Knudsen, *Birte.
Knudsen@skoleforeningen.org*
Pæd.medhj. Ulrike Geldschläger

ØRSTED BØRNEHAVE

(opr. 1969)
Ohrstedt-Bahnhof-Süd 17, 25885
Wester-Ohrstedt
Tlf. +49 (0) 48 47/3 12

Daginstitutionsleder

Pia Charlotte Rehbein, *Pia.Rehbein@
skoleforeningen.org*

Samarbejdsrådsformand

Jörg Thomsen

Medarbejdere

Pædagog Margit Alexander
Pæd.medhj. Kirsten Lurgenstein
Pæd.medhj. Sabine Tucholski

PEDELLER TILKNYTTET FLERE DAGINSTITUTIONER I FLENSBORG

Pedel René Börner (Flensborg vest)
Pedel Viktor Rau (Flensborg øst)

PEDEL TILKNYTTET DAGINSTITUTIONERNE I SLESVIG

Pedel Mike Heidbrink-Semba

FRITSTILLET MEDARBEJDER PÅ TYSK EFTERLØNSORDNING (ATZ)

Pæd.medhj. Inge Scheehr, Engelsby
Børnehave

Hostrup Børnehave har udviklet et internationalt musikshow med alle børnehavens børn.

Bustrupdam Børnehave har arbejdet med musicalen »Regnbuefisk«.

Harreslevmark Børnehave har gennemført et projekt med udgangspunkt i klassisk musik.

SKOLER OG SKOLE- FRITIDSORDNINGER

A. P. MØLLER SKOLEN, SLESVIG

*(opr. 2008, doneret af A. P. Møller og
Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers
fond til almene Formaal)*
Fjordalle 1, 24837 Schleswig
Tlf. +49 (0) 46 21/48 20-0

Skolens ledelse

Rektor Jørgen Kühl, Joergen.Kuehl@skoleforeningen.org
Vicerektor Flemming Rasmussen,
Flemming.Rasmussen@skoleforeningen.org
Afdelingsleder Klaus Pløen, Klaus.Pløen@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Kirsten Bohnsack
Skolesekretær Kerstin Reichardt

Pedeller

Pedel Michael Ramm
Pedelmedhj. Helmut Pehle

Samarbejdsrådsformand

Udo Jessen

Lærere

Overlærer Erik Andresen
Overlærer Tove Jensen Breuer
Lærer Laura Lund Clausen
Lærer Gitte Enke
Overlærer Herdis Halvas-Nielsen
Overlærer Iben Hougaard-Neumann

Overlærer Dirk Jäger
Lærer Timo Kaminski
Overlærer Lorentz Korsgaard
Lærer Katherine Bieker Kühl
Årsvikar Philip Lewis-Preece
Lærer Markus Lorenzen
Overlærer Frank Lüttmann
Overlærer Jutta Öhler
Overlærer Björn Ohlsen
Overlærer Anja Otten
Overlærer Gerda Petersen-Carstens
Overlærer Frauke Pløen
Lærer Inga Rühmann
Lærer Else Marie Schiller
Lærer Mette Tode

Gymnasielærere

Lektor Claus Esmann Andersen
Lektor Ole Riis Andresen
Lektor Torben Benecke
Lektor Annemette Bengt
Lektor dr. Hanne Bewernick
Adjunkt Anders Seeberg Bruun
Lektor Birgit Caesar-Geertz
Adjunkt på prøve Søren Düwel
Lektor dr. Svend Duggen
Lektor Katrina Fandrey
Lektor Erik Fredens
Lektor Katrin Fritzsche
Lektor Margit Hallam
Lektor Hans Henrik Hansen
Adjunkt dr. Sönke Hansen
Årsvikar Sven Heller

Lektor Anette Werner Isaksen
 Lektor Steffani Jannsen
 Årsvikar Simon Høeg Jensen
 Adjunkt på prøve Jan Sølvsten
 Jørgensen
 Lektor Charlotte Ellehuus Larsen
 Lektor Osypa Les
 Lektor Pernille Fange Lübcke
 Adjunkt på prøve Stefan Magalios
 Adjunkt Anders Valdbo Nielsen
 Lektor Jesper Bolund Nielsen
 Lektor Meike Nielsky
 Lektor Egon Weber Paulsen
 Lektor Sanne Engedal Pedersen
 Adjunkt Benjamin Rodacker
 Lektor Thomas Rohrmoser
 Lektor Jan-Christian Schlüter
 Lektor Frank Schulte
 Adjunkt Morten Täubrich
 Lektor Poul Vind Teilmann
 Adjunkt Anja Udolph
 Adjunkt Bernd Wisskirchen

ASKFELT DANSKE SKOLE

(opr. 1949)

Dorfstr. 25, 24358 Ascheffel

Tlf. +49 (0) 43 53/6 36

Skoleleder

Skoleinspektør Wolfgang Bradtke,
Wolfgang.Bradtke@skoleforeningen.org

Pedel

Bruno Bohnsack

Samarbejdsrådsformand

Birgit Spies

Lærere

Overlærer Anette Hansen
 Årsvikar Melanie Jürgensen
 Overlærer Silke Koch
 Overlærer Heike Mainusch
 Overlærer Lars Mølhave Pedersen

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Gisela Engel
 Pæd.medhj. Inga Lauterbach
 Pæd.medhj. Britta Malz-Petersen

BAVNEHØJ-SKOLEN, HUMTRUP

(opr. 1948, Sønderløgum Skole, opr. 1946)

Hauptstr. 5, 25923 Humptrup

Tlf. +49 (0) 46 63/4 20

Skoleleder

Skoleinspektør Susanne Møller,
Susanne.Moeller@skoleforeningen.org

Pedel

Marc Guddeit

Samarbejdsrådsformand

Jasmin Petersen

Lærere

Overlærer Søren Ishøi
 Overlærer Birthe Lillholm Pedersen

Skolefritidsordning

Pædagog Birthe Madsen
 Pæd.medhj. Martina Anthonisen
 Pæd.medhj. Doris Petersen

BREDSTED DANSKE SKOLE

(opr. 1948)

Herrmannstr. 8 a, 25821 Bredstedt

Tlf. +49 (0) 46 71/91 60-0

Skoleleder

Skoleinspektør Bjørn Schindhelm

Petersen, *Bjoern.Schindhelm.*

Petersen@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Ose Boysen-

Repenning

Pedel

Volker Sievertsen

Samarbejdsrådsformand

Erika Janssen-Breckling

Lærere

Lærer Bjarke Bär

Lærer Guido Bock

Overlærer Henner Bock

Overlærer Christiane Bodenhagen

Overlærer Bianca Brodersen

Lærer Helle Evers

Overlærer Bente Knutzen-Koch

Overlærer Heidi Lorenzen

Overlærer Christel Petersen

Overlærer Helga Thomsen

Skolefritidsordning

Pædagog Jeanette Huy

Pæd.medhj. Birgit Fließ

Pæd.medhj. Regina Petersen

Pæd.medhj. Marie Vriesema

BØL-STRUKSTRUP DANSKE SKOLE

(Bøl Skole, opr. 1946 i Brebøl, Henrik

Lassen-Skolen, opr. 1946)

Dorfstr. 21, 24891 Struxdorf

Tlf. +49 (0) 46 23/5 41

Skoleleder

Skoleinspektør Susanne Terkelsen-

Haudrup, *Susanne.Terkelsen@*

skoleforeningen.org

Pedel

Kurt Smerz

Samarbejdsrådsformand

Claudia Wenzel

Lærere

Overlærer Mikael Wendelin Nielsen

Overlærer Nicole Schröder

Overlærer Anne Karin Balle

Sjøstrøm

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Inken Kielgast

Pæd.medhj. Imke Nissen

CORNELIUS HANSEN-SKOLEN, FLENSBURG

(opr. som kommuneskole 1946,

privatskole 1949)

Alter Kupfermühlenweg 15, 24939 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/4 17 18

Fax +49 (0) 461/47 02 73

Skolens ledelse

Skoleinspektør Knud Ramm-

Mikkelsen, *Knud.Ramm-*

Mikkelsen@skoleforeningen.org

Viceskoleinspektør Hanne Jensen
Prühs, HanneJensen.Pruehs@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Doris Rossmannek
Allerelli

Pedel

Gunnar Kellner

Samarbejdsrådsformand

Franziska Becher

Lærere

Overlærer Annette Marie Andersen
Lærer Tine Sandager Arndt
Overlærer Joan Brommann
Lærer Angelina Dürkop
Årsvikar Anna-Katharina Gaertner
Overlærer Bettina Geipel
Lærer Julia Hofmeister
Skolekonsulent Tina Joost
Overlærer Torkild Hübertz Knudsen
Overlærer Michael Kopf
Overlærer Kamilla Küssner
Lærer Christiane Egede Lorenzen
Lærer Mai-Britt Malaschewski-Hoffmann
Overlærer Jürgen Marczinkowski
Overlærer Torben Lund Møller
Overlærer Else Brink Nielsen
Årsvikar Rasmus Raun Nilsson
Lærer Kristian von Oettingen
Overlærer Ture Mark Pejtersen
Skolekonsulent Karen Salomonsen
Overlærer Jürgen Seidler
Overlærer Lone Søndergaard

DUBORG-SKOLEN, FLENSBORG

(opr. 1920)

Ritterstr. 27, 24939 Flensburg eller
Postfach 14 39, 24904 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/1 44 39-0
Fax +49 (0) 461/2 24 30

Skolens ledelse

Rektor Ebbe Benedikt Rasmussen,
Ebbe.Rasmussen@skoleforeningen.org
Vicerektor John Grube Læsøe, *John*.
Laesoe@skoleforeningen.org
Afdelingsleder Torben Hansen,
Torben.Hansen2@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Susanne Abel
Skolesekretær Petra Thomsen

Pedeller

Pedel Jörg Braun
Pedelmedhj. Werner Davids

Samarbejdsrådsformand

Thore Bruun Jensen

Lærere

Overlærer Grethe Møller Andersen
Lærer Wencke Rasmussen Bär
Overlærer Henrik Breum
Overlærer Natalie Hasselbach
Overlærer Gertrud Karstoft
Overlærer Tue Küssner
Overlærer Helke Mees-Zimmermann
Overlærer Leif Schmidt Mikkelsen
Overlærer Anna Sophie Schink
Overlærer Stephanie Schönbeck-Graf

Årsvikar Kennet Stenbakken
Overlærer Jannie Kramer Zerbster

Gymnasielærere

Lektor Nicolai Sune Andersen
Lektor Steen Andersen
Lektor Bente Andersson-Kypke
Lektor Kristian Bøgebjerg Arentsen
Lektor Dietmar Eugen Bock
Lektor Ditte Bjerre Christensen
Lektor Christian Dam
Lektor Peter Dammann
Lektor dr. Hans-Jürgen Deyerl
Adjunkt Jan Eiffert
Lektor Pernille Engberg-Skamling
Adjunkt på prøve Trine Møller-
Fink
Adjunkt på prøve Frøya Gildberg
Lektor Inge Hvid Hansen
Lektor Tom Vincens Hansen
Adjunkt Stefan Hesse
Lektor Jens Fangel Jensen
Lektor Henrik Jessen
Lektor Ellen Langer Jordt
Lektor Jakob Busch Jørgensen
Lektor Lars Zacho Jørgensen
Lektor Jørn Aagaard Kapela
Lektor Lise Kloster
Lektor Susanne Klüver
Adjunkt Kristian Kröber
Lektor Vibeke Nørup Küssner
Adjunkt Ruth Maschmann
Lektor Jens Mathiasen
Lektor Morten Meisner
Årsvikar Lene Sollied Mouritzen
Lektor Erik Bjerrum Nielsen
Lektor Tine Maria Nissen
Lektor Jens Overgaard

Lektor Susanne Hesselberg
Pedersen
Lektor Jakob Haahr Petersen
Adjunkt Christian Rasmussen
Lektor Lene Brander Rasmussen
Lektor Heirulf Rissom-Brietzke
Lektor Knud Schmidt
Lektor Steen Seierup
Lektor Jens Carsten Sindholt
Lektor Per Knud Sparre
Lektor Arne Sørensen
Lektor Claus Thomsen
Adjunkt Jesper Thomsen
Lektor Ben Timmermann
Lektor Helle Warnecke

EJDERSKOLEN, RENDSBORG

(opr. 1950)
Prof.-Koopmann-Str. 4-6,
24768 Rendsburg
Tlf. +49 (0) 43 31/7 85 91-0
Fax +49 (0) 43 31/7 85 91-20

Skolens ledelse

Kst. skoleinspektør Kasper Stavnsbo,
Kasper.Stavnsbo@skoleforeningen.org
Kst. viceskoleinspektør Kirsten
Wellhausen Iversen

Kontor

Skolesekretær Susanne Gauglitz

Pedel

Thomas Bohnsack

Samarbejdsrådsformand

Kamilla Kristensen

Lærere

Lærer Kim Brenzel
Lærer Gabriele Clausen
Lærer Charlotte Engholm
Årsvikar Carl-Heinz Festersen
Overlærer Helene Simonsen
Happich
Overlærer Henrik Iversen
Lærer Mirja Köhnke
Overlærer Bente Lange
Overlærer Inga Lausen
Overlærer Sven Nissen
Lærer Yasmine Pricken
Overlærer Sara Prose
Overlærer Niels Thomsen
Overlærer Søren Marzell Vangsted

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Sonja Sickelka

GOTTORP-SKOLEN, SLESVIG

*(opr. som kommuneskole 1946,
privatskole 1949)*
Erdbeerenberg 32, 24837 Schleswig
Tlf. +49 (0) 46 21/99 57 00

Skolens ledelse

Skoleinspektør Helga Light Braun,
Helga.Light.Braun@skoleforeningen.org
Viceskoleinspektør Stefan Breuer,
Stefan.Breuer@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Susanne Larsen (også
Hiort Lorenzen-Skolen)

Pedel

Hans Werner Schmidt

Samarbejdsrådsformand

Frank Hollstein

Lærere

Overlærer Christin Arp
Lærer Kerstin Belkin
Overlærer Daniela Brenzel
Overlærer Anni Kragelund
Christensen
Overlærer Anne Hoffmann
Overlærer Bernd Hoffmann
Lærer Maj-Britt Kjærsgaard
Hofmann
Overlærer Natascha Bianca Lindahl
Overlærer André Michel Neelssen
Overlærer Dorte Nissen
Overlærer Andreas Roewer
Overlærer Hanne Selmer-Petersen
Overlærer Anne Kathrine Winther
Terp

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Kathrin Berndt
Pæd.medhj. Tabitha Carstensen
Pæd.medhj. Ulrike Hoffmann
Pæd.medhj. Ingemarie Nikolaus
Pæd.medhj. Cordula Ohlsen

GUSTAV JOHANNSEN-SKOLEN, FLENSBURG

*(opr. som kommuneskole 1920,
privatskole 1949)*
Eckenerstr. 9, 24939 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/5 87 17-0
Fax +49 (0) 461/5 87 17-20

Skolens ledelse

Skoleinspektør Ole Jørgensen Uth,
Ole.Uth@skoleforeningen.org

Viceskoleinspektør Kjeld Marc
Bonato, *Kjeld.Bonato@
skoleforeningen.org*

Kontor

Skolesekretær Jette Blunck

Pedeller

Pedel Michael Arp
Pedelmedhj. Jan Erik Werth

Samarbejdsrådsformand

Robert Beck

Lærere

Overlærer Peter Aggerholm
Overlærer Berit Lange Andersen
Overlærer Kirsten Anthonisen
Overlærer Birgit Tove Arnkjær
Overlærer Peter Axelsen
Overlærer Anna Kathrine Danielsen
Overlærer Monica Eichhorn
Overlærer Jan von Eitzen
Lærer Verena Gülck
Skolekonsulent Kirsten la Cour Hansen
Overlærer Charlotte Havn
Lærer Kristin Jannsen
Overlærer Anne Jensen
Overlærer Susanne Jensen
Lærer Anders Rolskov Jepsen
Overlærer Wiebke Jessen
Lærer Jostein Jorde
Overlærer Fin Kusch
Overlærer Frank Muusmann Lassen
Lærer Line Leckband
Overlærer Antje Linde
Lærer Ulrike Matzen
Overlærer Niels A. Nielsen

Overlærer Jørgen Ole Pedersen
Overlærer Gia Ravn
Overlærer Kirsten Ravnskjær
Overlærer Bettina Rother
Overlærer Oliver Schrödl
Skolekonsulent Ellen Schütt
Lærer Tim Steffensen
Overlærer Brita Turki
Overlærer Andrea Tutlewski
Overlærer Rüdiger Wagner
Overlærer Sönke Wisnewski

HANS HELGESEN-SKOLEN, FREDERIKSSTAD

(opr. 1946)

*Schleswiger Str. 23, 25840 Friedrichstadt
Tlf. +49 (0) 48 81/2 61*

Skoleleder

Skoleinspektør Bjørn Uwe Kasubke,
Bjoern.Kasubke@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Kirsten Finck

Pedel

Gert Buntkowski

Samarbejdsrådsformand

Sandra Fischer

Lærere

Lærer Martin Hölling
Overlærer Elly Kristensen
Lærer Sybilla Lena Nitsch
Overlærer Frederik Pers
Årsvikar Jessica Petersen
Overlærer Michael Rüscher

Lærer Anne-Kathrin Schildt
Lærer Bente Stenger (også Husum,
Uffe-Skolen og A. P. Møller Skolen)
Overlærer Ulrike Sukohl

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Anja Andresen
Pæd.medhj. Uwe Hancke
Pæd.medhj. Bettina Hentscher
Pæd.medhj. Sarah Simmon

HANVED DANSKE SKOLE

(opr. 1946)
Alter Kirchenweg 42, 24983 Handewitt
Tlf. +49 (0) 46 08/60 83 00

Skoleleder

Kst. skoleinspektør Michael Noack,
Michael.Noack@skoleforeningen.org

Pedel

Helge Bastiansen

Samarbejdsrådsformand

Tim Bengtsen

Lærere

Overlærer Lene Berthing Andersen
Overlærer Herluf Linde
Lærer Rie Boye Möller
Lærer Patricia Søndermark

Skolefritidsordning

Pædagog Kaja Luschert (orlov)
Pædagog Jennifer Wünsche (vikar)
Pæd.medhj. Bente Braun
Pæd.medhj. Doris Wolz

HARRESLEV DANSKE SKOLE

*(opr. som dansksproget
kommuneklasse og 1929 som
privatskole)*
Süderstr. 90, 24955 Harrislee
Tlf. +49 (0) 461/7 13 89

Skoleleder

Skoleinspektør Lars Bjerrum
Danielsen, *Lars.B.Danielsen@
skoleforeningen.org*

Kontor

Skolesekretær Bodil Bischoff
(også Oksevejens Skole)

Pedel

Stefan Bartelsen

Samarbejdsrådsformand

Neti Gajtani

Lærere

Overlærer Franziska Becher
Overlærer Holger Bruhn
Overlærer Randi Christiansen
Overlærer Sandra Fecker
Overlærer Vibeke Harck
Overlærer Solvejg Ottens-Herrmann
Overlærer Lisbeth Ramm-Mikkelsen
Overlærer Angelika Uth
Lærer Felix Weyhe

HATLUND-LANGBALLE DANSKE SKOLE

*(Hatlund Skole, opr. 1946 i Store Kuærn, Langballe Skole, opr. 1946)
Hattlund 9, 24972 Steinbergkirche
Tlf. +49 (0) 46 32/3 85
Fax +49 (0) 46 32/3 82*

Skoleleder

Skoleinspektør Klaus Andersen,
Klaus.Andersen@skoleforeningen.org

Pedel

Tom Grünewald

Samarbejdsrådsformand

Runa Mentges

Lærere

Årsvikar Eva Jörend
Lærer Sven Schmoll
Overlærer Skrollan Siegwarth

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Anja Ehlers
Pæd.medhj. Andrea Guschl (også
Sørup Danske Skole)
Pæd.medhj. Nina Krempin-Wietz

HIORT LORENZEN-SKOLEN, SLESVIG

*(dannet ved sammenlægning i 1964
af Ansgar-Skolen, opr. 1930, og Hiort
Lorenzen-Skolen, der oprettedes som
kommuneskole i 1946, privatskole 1949)
Königsberger Str. 3, 24837 Schleswig
Tlf. +49 (0) 46 21/99 57 30
Fax +49 (0) 46 21/99 57 49*

Skoleleder

Skoleinspektør Tine Bruun
*Jørgensen, Tine.Bruun.Joergensen@
skoleforeningen.org*

Kontor

Skolesekretær Susanne Larsen (også
Gottorp-Skolen)

Pedel

Finn Petersen

Samarbejdsrådsformand

Ole Volder Nielsky

Lærere

Overlærer Ole Bethge
Lærer Rikke Böckmann
Lærer Wiebke Ernst
Lærer Kristin Jacobsen
Overlærer Eva-Maria Kristensen
Overlærer Niels Egholm Nissen
Overlærer Dagmar Paulsen
Overlærer Arno Paulsen-Prost
Lærer Ann Ekkarsbo Pedersen
Årsvikar Miriam Rix
Overlærer Britta Schmidt
Lærer Helge Schwetke
Lærer Karen Gade Jacobsen Stavnsbo
Lærer Kim Voß
Overlærer Kirsten Hanne Weiß

HUSBY DANSKE SKOLE

*(opr. 1946)
Lerchenweg 2, 24975 Husby
Tlf. +49 (0) 46 34/5 08*

Skoleleder

Skoleinspektør Anne Kämper-
Großer, *Anne.Kaemper@
skoleforeningen.org*

Pedel

Hans Untiedt

Samarbejdsrådsformand

Camilla Elsberg Pind

Lærere

Overlærer Ariane Lee Hendes
Overlærer Tina Lange
Overlærer Thomas Mühlhausen

Skolefritidsordning

Pædagog Susanne Kusch-Nielsen
Pæd.medhj. Brigitte Becker
Pæd.medhj. Bjørn Buntkowski

HUSUM DANSKE SKOLE

(opr. 1948)

Klaus-Groth-Str. 45, 25813 Husum eller

Postfach 12 05, 25802 Husum

Tlf. +49 (0) 48 41/7 36 10

Fax +49 (0) 48 41/7 46 03

Skolens ledelse

Skoleinspektør Solveig Aggerholm,
*Solveig.GammelbyAggerholm@
skoleforeningen.org*

Viceskoleinspektør Karl-Heinz
Blumenau, *Karl-Heinz.Blumenau@
skoleforeningen.org*

Kontor

Skolesekretær Ute Clausen

Pedeller

Pedel André Fels
Pedel Werner Schubert

Samarbejdsrådsformand

Sybille Hönscheidt-Erichsen

Lærere

Overlærer Bahne Bahnsen
Overlærer Susanne Bahnsen
Overlærer Susanne Becker
Overlærer Nicole Bergholz
Overlærer Lis Blumenau
Lærer Yvonne Cibis-Lange
Overlærer Hanne Lisbet Hansen
Lærer Markus Hausen
Lærer Kirsten Heinke
Overlærer Annegret Jessen
Lærer Jöran Katz
Overlærer Anja Langer
Lærer Daniel Frost Larsen
Lærer Daniel Lies
Lærer Anne Katrin Linde
Overlærer Solvejg Lorenzen Rüscher
Lærer Yella Carina Lüllau
Lærer Nina Mau-Jensen
Overlærer Sven-Erik Reinke
Overlærer Nanny Stange
Overlærer Elke Steffen
Lærer Jasmin Wilkens

JARUPLUND DANSKE SKOLE

(opr. 1926)

Jarplunder Weg 14, Jarplund-Weding,

24976 Handewitt

Tlf. +49 (0) 461/97 93 04

Skoleleder

Skoleinspektør Per Wietz, *Per.
Wietz@skoleforeningen.org*

Pedel

Thomas Purrucker

Samarbejdsrådsformand

Kathrin Nissen-Albert

Lærere

Overlærer Kerstin Breuch-
Wietelmann
Overlærer Ole Vrang Lassen
Overlærer Stefanie Widderich
Årsvikar Elke Zschage (også
Oksevejens)

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Brita Poppendicker
Pæd.medhj. Anneli Roost-Rohloff
Pæd.medhj. Maike Stibi

JENS JESSEN-SKOLEN, FLENSBORG

*(opr. som kommuneskole 1946,
privatskole 1949)*
Mürwiker Str. 155 a, 24944 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/3 71 71

Skolens ledelse

Skoleinspektør Lars Borst, *Lars.
Borst@skoleforeningen.org*
Viceskoleinspektør Linda Schröder,
Linda.Schroeder@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Charlotte Hansen

Pedel

Jon Jacobsen

Samarbejdsrådsformand

Lene Høgh Madsen

Lærere

Overlærer Kirsten Bepler
Lærer Marion Demuth
Overlærer Anke Dethlefsen-Schulze
Overlærer John Duggen
Lærer Sabrina-Jeanine Gleisenstein
Overlærer Björn Goldberg
Overlærer Wencke Hansen
Overlærer Andrea Hempel
Lærer Martin Hendes
Overlærer Henriette Nøiers Hesse
Overlærer Astrid Jensen
Overlærer Marita Lendt
Overlærer Mette Rahn Lorenzen
Lærer Vibeke Lund
Overlærer Kerstin Schiller
Overlærer Inger Margrethe Husted
Schulz
Overlærer Hermann Soldan
Lærer Christoph Sossna
Lærer Kristina Sukatus
Overlærer Anne Kirstine Vynne
Overlærer Thomas Wiltrup

JERNVED DANSKE SKOLE, DÄNISCHENHAGEN

(opr. 1993)
Schulstr. 50, 24229 Dänischenhagen
Tlf. +49 (0) 43 49/10 22
Fax +49 (0) 43 49/90 98 04

Skoleleder

Skoleinspektør Theis Cornelsen,
Theis.Cornelsen@skoleforeningen.org

Pedel

Allan Kristensen

Samarbejdsrådsformand

Ritta Kristensen

Lærere

Lærer Finja Böhme
Årsvikar Ursel Bogner
Lærer Freya Ehses
Lærer David Lies
Overlærer Nicole Steffen
Overlærer Kurt Sørensen

Skolefritidsordning

Pædagog Juliane Raupach
Pæd.medhj. Christopher Breikopf
Pæd.medhj. Peter Thomas Jones
Pæd.medhj. Susanne Milde
Pæd.medhj. Anne Neumann

JES KRUSE-SKOLEN, EGERNFØRDE

(opr. 1949)

*Hans-Chr.-Andersen-Weg 2,
24340 Eckernförde
Tlf. +49 (0) 43 51/71 57-0*

Skolens ledelse

Skoleinspektør Peter Olesen Müller,
Peter.Mueller@skoleforeningen.org
Kst. viceskoleinspektør Anette
Taebel, *Anette.Taebel@
skoleforeningen.org*

Kontor

Skolesekretær Birgit Klenk

Pedel

Ingwer Roost

Samarbejdsrådsformand

Sylvia Grabowski-Fillmer

Lærere

Lærer Philipp Becher
Årsvikar Stefanie Büll
Overlærer Barbara Carstens
Overlærer Anika Christiansen
Overlærer Anne Damm
Årsvikar Sandra Döhrwaldt
Overlærer Volker Giesa
Lærer Marieke Hambücher
Skolekonsulent Reimo Hinske
Overlærer Tanja Jäkel
Overlærer Connie Bruun Jensen
Overlærer Stephan Kapischke
Overlærer Maike Leonhardt-Vangsted
Overlærer Sabrina Lindahl
Overlærer Christa Thomsen Lomholt
Overlærer Jörg Lorenzen
Lærer Joachim Magens
Overlærer Lone Mai Nielsen Maurer
Lærer Markus Metzler
Overlærer Martha Mortensen Müller
Overlærer Inge Nielsen
Overlærer Jörg Otto
Lærer Katrin Petersen
Overlærer Susanne Petersen
Lærer Christian Brockhoff Termansen
Overlærer Gitte Wittig

JØRGENSBY-SKOLEN, FLENSBORG

*(opr. som kommuneskole 1946,
privatskole 1949)*

Schulgang 2-6, 24943 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461/14 12 30

Skolens ledelse

Skoleinspektør Sølvi Johansen

Koch, soelvi.johansen.koch@

skoleforeningen.org

Viceskoleinspektør Sandra

Mikkelsen, Sandra.Mikkelsen@

skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Ulla Ross Salomonsen

Pedel

Per Arne Hoeg

Samarbejdsrådsformand

Christina Jensen-Biehl

Lærere

Overlærer Solvejg Rasmussen Bär

Lærer Sebastian Bunse

Overlærer Jytte Byg

Lærer Christina Dahms

Overlærer Per Haugaard Dammann

Overlærer Dorthe Engsnap

Overlærer Jeanette Falk

Overlærer Bjarne Geipel

Overlærer Susan Geipel-Becher

Overlærer Betty Gram

Overlærer Bettina Kræpping Hansen

Overlærer Niels Hansen

Overlærer Birthe Helmer-Weigelt

Overlærer Gudrun Jansen-Bistram

Lærer Line Hovgaard Jensen

Overlærer Elsebeth Köster

Lærer Peer Oliver Linde

Overlærer Lis Marxen

Overlærer Gert Ries

Overlærer Christian Schlömer

Overlærer Susanne Wolhardt

Overlærer Alexandra Wrobel-Kopf

KAJ MUNK-SKOLEN, KAPPEL

(dannet ved sammenlægning 2006 af

Gulde Danske Skole, opr. 1951, og Kaj

Munk-Skolen, opr. 1946)

Hans-Chr.-Andersen-Weg 14,

24376 Kappeln

Tlf. +49 (0) 46 42/33 89

Skoleleder

Skoleinspektør Helga Bade, *Helga.*

Bade@skoleforeningen.org

Pedel

Andy Meißner

Samarbejdsrådsformand

Sandra Niebergall

Lærere

Overlærer Jörg Brückner

Lærer Inken Jörend

Overlærer Dagny Møller

Lærer Klaus Nissen

KOBBERMØLLE DANSKE SKOLE

(1926-1938, genopr. 1946)

Wassersleben 32, 24955 Harrislee

Tlf. +49 (0) 461/7 12 02

Skoleleder

Skoleinspektør Ellen Clausen
Christensen, *Ellen.Christensen@skoleforeningen.org*

Pedel

Lars Winkler

Samarbejdsrådsformand

Nicole Schulze Bohm

Lærere

Overlærer Jens Hansen
Overlærer Tatjana Pape-Appel
Forstander Allan Pedersen
Overlærer Dirk Thaysen

LADELUND-TINNINGSTED DANSKE SKOLE

*(dannet ved sammenlægning 1997 af
Ladelund Danske Skole, opr. 1936, og
Tinningsted Danske Skole, opr. 1946)*
Karlumer Str. 2, 25926 Ladelund
Tlf.+49 (0) 46 66/3 67

Skoleleder

Skoleinspektør Bo Bjørn Egeskjold,
Bjoern.Egeskjold@skoleforeningen.org

Pedel

Aksel Möller

Samarbejdsrådsformand

Kim Ture Olsen

Lærere

Overlærer Kirsten Dam (også
Bavnehøj-Skolen)

Overlærer Margrid Jensen
Overlærer Maike Schulz

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Mina Ghorbani
Pæd.medhj. Daniela Ohlsen

LADELUND UNGDOMSSKOLE

*(opr. 1982, doneret af A. P. Møller og
Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers
fond til almene Formaal)*
Karlumer Str. 1, 25926 Ladelund
Tlf. +49 (0) 46 66/7 14

Ungdomsskoleleder

Forstander Hans Henning
Jochimsen, *Hans.Jochimsen@skoleforeningen.org*

Kontor

Skolesekretær Britta Olson Jacobsen

Pedel

Christoph Schwitzkowski

Samarbejdsrådsformand

Jörg Helmer

Lærere

Overlærer Kai Bethge
Lærer Tore Bock
Overlærer Arne Bossemeier
Lærer Iris Deckert Hansen
Skoleinspektør Petra Heide-
Jochimsen
Overlærer Ulf Meyer
Overlærer Oliver Otte
Lærer Britta Petersen

Lærer Nicole Stapel
Årsvikar Karen Storzjohann

LYKSBERG DANSKE SKOLE

(opr. 1946)
Gorch-Fock-Str. 1 c, 24960 Glücksburg
eller Postfach 11 37, 24956 Glücksburg
Tlf. +49 (0) 46 31/4 09 91 00

Skoleleder

Skoleinspektør Annegret
Andersen, Annegret.Andersen@skoleforeningen.org

Pedel

Eckhard Schramm

Samarbejdsrådsformand

Trine Nørhavn Hansen

Lærere

Lærer Steven Bommarius
Overlærer Annemette Anker
Jakobsen
Årsvikar Anders Krebs
Overlærer Heike Nebbe
Overlærer Maiken Terlinden-
Meierkord
Overlærer Ragnar von Winterfeld

Skolefritidsordning

Pædagog Ines Heyen
Pædagog Daniel Schröder
Pæd.medhj. Thekla Rohde
Pæd.medhj. Frank Wittenburg

LÆK DANSKE SKOLE

(opr. 1946)
Propst-Nissen-Weg 55, 25917 Leck eller
Postfach 12 49, 25912 Leck
Tlf. +49 (0) 46 62/24 03
Fax +49 (0) 46 62/7 06 28

Skolens ledelse

Skoleinspektør Per Sørensen, Per.Sorensen@skoleforeningen.org
Viceskoleinspektør Lorenz Thomsen,
Lorenz.Thomsen@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Iris Morzik

Pedel

Hauke Hansen

Samarbejdsrådsformand

Gabriele Brix

Lærere

Lærer Nicol Beer
Skolekonsulent Henry Bohm
Overlærer Jeanette Grenaa Bunse
Overlærer Eilif Haase
Lærer Jenny Heim
Lærer Jesper Jannsen
Overlærer Per Johansen
Overlærer Momme Jürgensen
Overlærer Anne Mette Jørgensen
Lærer Nicole Kramer
Overlærer Jörg Liedtke
Overlærer Bettina Lauritzen Meyer
Lærer Simone Milde
Årsvikar Marianne Ishøi Mose
Lærer Björn Möller

Lærer Herdis Paczek
Overlærer Holger Petersen
Overlærer Nick Søgaard Rasmussen
Overlærer Ingeborg Schilling-Eggers
Overlærer Birgit Schilling-
Johannsen
Overlærer May-Britt Seidler
Overlærer Anette Søndergård Stortz
Overlærer Charlotte Suppras-Schmidt
Lærer Sören Timm
Lærer Karmen Tober

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Lis Lander
Pæd.medhj. Karin Michalsky
Pæd.medhj. Maike Möller

MEDELBY DANSKE SKOLE

(opr. 1946)
Abroer Weg 2, 24994 Medelby
Tlf. +49 (0) 46 05/3 83

Skoleleder

Skoleinspektør Kaj Henken, *Kaj.
Henken@skoleforeningen.org*

Pedel

Uve Piepgras

Samarbejdsrådsformand

Britta Sönnichsen

Lærer

Overlærer Peter Friis
Overlærer Irene Andresen Henken
Årsvikar Anette Kinsky
Årsvikar Sandra Simon

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Leona Behnert-Ehmsen
Pæd.medhj. Anke Engel

NIBØL DANSKE SKOLE

(opr. 1946)
Osterweg 67, 25899 Niebüll
Tlf. +49 (0) 46 61/33 42

Skoleleder

Skoleinspektør Anna-Louise
Holste, *Anna-Louise.Holste@
skoleforeningen.org* (pens. pr. 1.2.2015)

Pedel

Erik Möller

Samarbejdsrådsformand

Gerhard Lützen

Lærere

Overlærer Erling Frederiksen
Overlærer Claudia Larsen (også
Ladelund-Tinningsted)
Overlærer Bente Lück
Overlærer Torsten Ottens-Harck
Overlærer Ines Svensson

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Christina Albustin
Pæd.medhj. Sylvia Jacobsen

OKSEVEJENS SKOLE, FLENSBURG

(opr. som kommuneskole 1946,
privatskole 1949)
Alter Husumer Weg 207,
24941 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/957 61 00

Skoleleder

Skoleinspektør Susanne Ipsen,
Susanne.Ipsen@skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Bodil Bischoff (også
Harreslev)

Pedel

Kay von Eitzen

Samarbejdsrådsformand

Jack Brumvig Hansen

Lærere

Overlærer Sten Munch Andersen
Lærer Kerstin Hansen
Overlærer Gitta Kluge
Overlærer Marcus Kowalski
Overlærer Birthe Luk
Overlærer Marianne Mehlig-Jessen
Lærer Per Oetzmann
Overlærer Heike Ropönus
Årsvikar Elke Zschage (også
Jaruplund)

Skolefritidsordning

Pædagog Svenja Jensen (orlov)
Pædagog Kim Oliver Olsen
Pædagog Annika Sörensen (vikar)
Pæd.medhj. Anne-Marie Dendtler
Pæd.medhj. Anita Ravnsbjerg
Liedtke
Pæd.medhj. Martina Wünsche

RISBY DANSKE SKOLE

(opr. 1954)
Greens Weg 4, 24354 Rieseby
Tlf./Fax +49 (0) 0 43 55/2 77

Skoleleder

Skoleinspektør Niels-Jørgen
Hansen, *Niels-Joergen.Hansen@
skoleforeningen.org*

Pedel

Norbert Raup

Samarbejdsrådsformand

Katrin Frank

Lærere

Overlærer Renate Böckermann
Lærer Anja Ceglars
Overlærer Britta Clausen Pedersen

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Britta Schütz
Pæd.medhj. Heidrun Stöcks
Pæd.medhj. Petra Vormfenne

RISUM SKOLE/RISEM SCHÖLJ

(opr. 1946)
Dorfstr. 91, 25920 Risum-Lindholm
Tlf. +49 (0) 46 61/83 87

Skoleleder

Skoleinspektør Jørgen Jensen
Hahn, *Joergen.Jensen.Hahn@
skoleforeningen.org*

Pedel

Aksel Möller

Samarbejdsrådsformand

Dunja Kirchner

Lærere

Overlærer Peter Goos

Lærer Susanne Holste

Overlærer Ute Jessen

Overlærer Thora Kahl

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Nancy Lorenzen

Pæd.medhj. Astrid Neumann

SATRUP DANSKE SKOLE

(opr. 1948)

Wolleshuus 2, 24986 Satrup

Tlf. +49 (0) 46 33/2 86

Skoleleder

Skoleinspektør Jonna Rebentisch,

Jonna.Rebentisch2@

skoleforeningen.org

Pedel

Joachim Blazejewicz

Samarbejdsrådsformand

Anita Zielke

Lærere

Lærer Nikolaj Jöns-Harck

Overlærer Melanie Schlüter-Jessen

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Mette Damm

Pæd.medhj. Ute Wietz

SKOVLUND-VALSBØL DANSKE SKOLE

(dannet ved sammenlægning 1996 af

Skovlund danske Skole, opr. 1946, og

Valsbøl danske Skole, opr. 1946)

Buchauweg 28, 24980 Schafflund

Tlf. +49 (0) 46 39/4 71

Valsbøl-afdelingen

Kirchenweg 16, 24980 Wallsbüll

Tlf. +49 (0) 46 39/5 25

Skoleleder

Skoleinspektør Anne Clausen, *Anne.*

Clausen@skoleforeningen.org

Pedel

Sven Nielsen

Samarbejdsrådsformand

Andrea Heimrath

Lærere

Overlærer Lis Bewernick

Lærer Svenja Bittner

Overlærer Evelyn Brattberg

Overlærer Andreas Hatnik

Overlærer Willi Petersen

Årsvikar Mareike Wieseart

Skolefritidsordning

Pædagog Sandra Stegle

Pæd.medhj. Jenny Freundlich

Pæd.medhj. Jürgen Steppat

STORE VI DANSKE SKOLE

(opr. 1946)

Störtebekerweg 3, 24969 Großenwiehe

Tlf. +49 (0) 46 04/98 72 18

Fax +49 (0) 46 04/8 30

Skoleleder

Skoleinspektør Inga Thamsen, *Inga.*

Thamsen@skoleforeningen.org

Pedel

Hans Joachim Nielsen

Samarbejdsrådsformand

Miriam Bang

Lærere

Overlærer Mette Jessen

Overlærer Kirsten Koll Kristiansen

Overlærer Morten Meng

Overlærer Nicola Schwarz

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Christine Molter

Pæd.medhj. Carmen Unverzagt

SØNDER BRARUP DANSKE SKOLE

(opr. 1946)

Raiffeisenstr. 25, 24392 Süderbrarup

Tlf. +49 (0) 46 41/81 93

Skolens ledelse

Skoleinspektør Mariann Petersen,

Mariann.Petersen@skoleforeningen.org

(pens. pr. 1.2.2015)

Viceskoleinspektør Søren Clement

Christensen, *Soeren.Christensen@*

skoleforeningen.org

Kontor

Skolesekretær Tanja Krause

Pedel

Jørgen-Carsten Sørensen

Samarbejdsrådsformand

Tanja Langner

Lærere

Overlærer Karen Andresen

Overlærer Björn Bade

Overlærer Caren Bukop

Årsvikar Mads Clausen

Overlærer Torben Jensen

Overlærer Hans Jakob Jessen

Overlærer Ursula-Maria Köhler

Lærer Peggy Müller

Overlærer Petra Nissen

Overlærer Lise Olsen

Overlærer Angela Prose

Overlærer Susanne Rignanese

Overlærer Annette Risager

Overlærer Vivi Kloster Sørensen

Overlærer Charlotte Juel Thomaßen

Overlærer Torsten Wullf

Skolefritidsordning

Pædagog Eva Maria Kern

Pæd.medhj. Stefanie Kielgast

SØRUP DANSKE SKOLE

(opr. 1946)

Neue Str. 12, 24966 Sörup

Tlf. +49 (0) 46 35/22 82

Skoleleder

Skoleinspektør Anja von
Oettingen, Anja.von.Oettingen@skoleforeningen.org

Pedel

Kurt Bade

Samarbejdsrådsformand

Miriam Müller-Putzer

Lærere

Overlærer Eike Bodenhausen
Overlærer Detlef Matthiesen (også
Satrup)
Overlærer Manja Ratai-Grumser
Overlærer Hannelore Weber-Deters

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Andrea Guschl
Pæd.medhj. Gerburg Ullrich

TREJA DANSKE SKOLE

(opr. 1949)

Geilwanger Str. 19-21, 24896 Treia

Tlf. +49 (0) 46 26/5 57

Skoleleder

Skoleinspektør Björn Rosenbaum,
Bjoern.Rosenbaum@skoleforeningen.org

Pedel

Birger Hennings

Samarbejdsrådsformand

Jakob Kleine

Lærere

Lærer Kathrin Dürr
Overlærer Susanne Jansen
Overlærer Inga Peters Lück
Overlærer Jane Mölck

Skolefritidsordning

Pædagog Patrick Hoth
Pæd.medhj. Katja Brodersen

TRENE-SKOLEN, TARP

(dannet ved sammenlægning i 1987 af
Oversø-Frørup danske Skole, opr. 1946,
og Trene-Skolen, opr. 1947 i Jerrishøj)

Stapelholmer Weg 45, 24963 Tarp

Tlf. +49 (0) 46 38/2 31

Oversø-Frørup-afdelingen

Wanderuper Weg 5, Frørup,
24988 Oeversee

Skoleleder

Skoleinspektør Georg Thomsen,
Georg.Thomsen@skoleforeningen.org

Pedel

Jan Lübker

Samarbejdsrådsformand

Maike Rosenbaum

Lærere

Overlærer Vera Hansen
Overlærer Siine Hoop

Overlærer Barbara Köppen-
Schumacher

Overlærer Birthe Marxen-Düring
Overlærer Flemming Bang Petersen
Lærer Birgit Witter

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Svenja Himstedt
Pæd.medhj. Lene Neuffer
Pæd.medhj. Sandra Werth

UFFE-SKOLEN, TØNNING

*(dannet 2008 ved sammenlægning
af Uffe-Skolen, opr. 1935, og
Vestejderstedts Danske Skole, 1999
sammenlagt af Digeskolens, Follervig, og
Garding danske Skole)*
Herzog-Philipp-Allee 3 a, 25832
Tønning
Tlf. +49 (0) 48 61/2 36
Fax +49 (0) 48 61/91 62

Skoleleder

Skoleinspektør Horst-Werner
Knüppel, *Horst-Werner.Knuettel@
skoleforeningen.org*

Pedel

Sönke Moldenhauer

Samarbejdsrådsformand

Susanne Gerlach

Lærere

Overlærer Andreas Berg
Overlærer May-Britt Hartwig
Overlærer Gunnar Johannsen
Lærer Jeanett Maria Larsen

Lærer Beate Martensen
Årsvikar Göran Rust

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Yvonne Hansen
Pæd.medhj. Eileen Holst
Pæd.medhj. Britta Ruths

VANDERUP DANSKE SKOLE

(opr. 1949)
Bakkesand 1, 24997 Wanderup
Tlf. +49 (0) 46 06/2 98

Skoleleder

Skoleinspektør Karen Hansen, *Karen.
Hansen@skoleforeningen.org*

Pedel

Claus Peter Petersen

Samarbejdsrådsformand

Melanie Kohlhase

Lærere

Overlærer Steen-Torben Arnkjær
Lærer Pia Erichson

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Carolin Methmann
Pæd.medhj. Sundry Will

VESTERLAND-KEJTUM DANSKE SKOLE

*(dannet ved sammenlægning 1994
af Hans Meng-Skolen, opr. 1949, og
Kejtum danske Skole, opr. 1951)*
Deckerstr. 31-33, 25980 Sylt/OT Westerland
Tlf. p.t. +49 (0) 46 51/20 13 64

Kejtum-afdelingen

Süderstr. 38, 25980 Sylt/OT Keitum
Tlf. +49 (0) 4 61/50 47 92 46 42

Skoleleder

Skoleinspektør Lisbet Mikkelsen
Buhl, *Lisbet.Mikkelsen.Buhl@skoleforeningen.org*

Kontor

Skolesekretær Jenny Annecke

Pedeller

Pedel Klaus Andersen
Pedel Jens Schwarz

Samarbejdsrådsformand

Nicole Westendorf

Lærere

Overlærer Ulla Hadsund
Overlærer Carsten Hagemann
Overlærer Anette Harberg
Overlærer Karsten Jensen
Lærer Holm Löffler
Overlærer Doris Lützen
Overlærer Karola Volk-Guddat
Overlærer Hiltje Vriesema

VESTERMØLLE DANSKE SKOLE

(opr. 1953)

Bargstaller Str. 2, 24800 Elsdorf-
Westermühlen

Tlf. +49 (0) 43 32/4 18

Fax +49 (0) 43 32/99 17 99

Skoleleder

Skoleinspektør Andreas Düring,
Andreas.Duering@skoleforeningen.org

Pedel

Volkmar Hochhaus

Samarbejdsrådsformand

Meike Martensen

Lærer

Overlærer Gitte Hougaard-Werner

VIDINGHERREDS DANSKE SKOLE, NYKIRKE

(opr. 1946)

Beim Siel 5, 25927 Neukirchen

Tlf. +49 (0) 46 64/2 28

Skoleleder

Skoleinspektør Jytte Andresen, *Jytte.
Andresen@skoleforeningen.org*

Pedel

Jens Otto Pörksen

Samarbejdsrådsformand

Sandra Petersen

Lærere

Overlærer Per Christensen
Overlærer Brigitte Nägeler
Overlærer Merete Bjorholm Petersen

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Kirsten Ertzinger
Pæd.medhj. Susanne Karstens

VYK DANSKE SKOLE

(opr. 1948)

Feldstr. 38, 25929 Wyk eller

Postfach 11 48, 25929 Wyk

Tlf. +49 (0) 46 81/59 31 20

Fax +49 (0) 46 81/59 31 21

Skoleleder

Skoleinspektør Uwe Nissen, *Uwe.*

Nissen@skoleforeningen.org

Pedel

Karl Erich Brodersen

Samarbejdsrådsformand

Kristian Bußmann

Lærer

Lærer Sarah Maria Kräber

Skolefritidsordning

Pæd.medhj. Geske Merete Philipp

LÆRERE PÅ ORLOV

Overlærer Lena Fischer

Overlærer Liv Marit Tjelle Holm

Adjunkt Ida Kristiansen Kaadt

Lektor Jane Krüger

Lærer Christiane Lorenzen

Overlærer Flemming Meyer

Adjunkt Daniel Munk

Lektor Anke Spoorendonk

Overlærer Jette Waldinger-Thiering

Undervisningssituation på
Cornelius Hansen-Skolen.

ØVRIGE INSTITUTIONER

UNGDOMSKOLLEGIET

Marienhölungsweg 66,
24939 Flensburg
Tlf. +49 (0) 461/52444

Forstander

Allan Pedersen,
Allan.Pedersen@skoleforeningen.org

Kontor

Sandra Hein (deltid)

Køkken

Køkkenleder Klaus Petersen

Pedel

Stefan Leverenz

Tilsynsførende

Overlærer Jens Hansen
Overlærer Flemming Bang Petersen
Overlærer Ulla Hadsund

JARUPLUND HØJSKOLE

Lundweg 2, Jarplund-Weding,
24976 Handewitt
Tlf. +49 (0) 4630/96914-0
Fax +49 (0) 4630/96914-9
Kurststlf. +49 (0) 4630/1005

Bestyrelse

Inger Marie Christensen
Niels Ole Krogh
Kristian Kjær Nielsen
Henrik Nissen
Anne Mette Jensen

Forstander

Karsten B. Dressø,
forstander@jaruplund.de

Kontor

Sekretær Birte Bünger Christensen

Køkken

Køkkenleder Holger Fürst
Kok Sebastian Bodendieck

Pedeller

Pedel Kaj Boysen
Pedelmedhj./chauffør Benjamin Roth

Lærere

Højskolelærer Rigmor Eybye
Højskolelærer Sven Ulf Jansen
Højskolelærer Ole Præstkær Jørgensen
Højskolelærer Lars Sørensen

HJERPSTED BØRNEHAVEKOLONI

Østerhedevej 1, 6280 Højer, Danmark
Tlf. +45 74 78 24 98 eller
Tlf. +49 (0) 461/5047-1728
Køkkenleder Susanne Mathiesen

SYDSLESVIGHJEMMET RENDBJERG

Rendbjergvej 2, 6320 Egernsund,
Danmark
Tlf. +45 74 44 23 50

LEJRSKOLEN VESTERLED

Vesterledvej 76, Sdr. Haurvig,
6960 Hvide Sande, Danmark
Tlf. +45 97 31 50 31
Økonoma Lena Højer Andersen

DRIFTSRÅDET

Süderstr. 86, 24955 Harrislee

Tlf. +49 (0) 461/5047-560

Fax +49 (0) 461/5047-565

dr@skoleforeningen.org

Formand

Overlærer Niels Arne Nielsen

Næstformand

Rengøringsassistent Regina Dreve

Overlærer Erik Andresen

Skoleinspektør Jytte Andresen

Overlærer Kirsten Anthonisen

Lektor Pernille Engberg-Skamling

Lektor Charlotte Ellehuus Larsen

Pædagog Rebekah Meseth

Pedel Sven Nielsen

Børnehaveleder Hauke Paulsen

Overlærer Lars Mølhav Pedersen

Køkkenassistent Ute Petersen

Pædagogmedhjælper Monika Pingel

Pædagog Githe Tølbøl Skovsted

Lærer Kristina Sukatus

Handicaptillidsrepræsentant

Skolesekretær Ute Clausen

Kontoret

Kontorassistent Mimi Arnkjær

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Stuhrsallee 22
24937 Flensburg

Tlf. +49 (0) 461 50 47 0
post@skoleforeningen.org
www.skoleforeningen.org